

MONORI JÓZSEF ATTILA GIMNÁZIUM

PEDAGÓGIAI PROGRAM

2024.

„Mi azon fáradozunk, hogy jellemes, igazmondó, a másik embert becsülő, szépet és igazat szerető emberekké formálódjanak iskolánk tanulói.”

(Oláh István alapító igazgató)

KÉSZÜLT: 2024. AUGUSZTUS

A Monori József Attila Gimnázium nevelési programja

1	BEVEZETŐ	1
1.1	AZ INTÉZMÉNY MÚLTJA ÉS JELENE	2
2	AZ INTÉZMÉNY JOGI HELYZETE	3
2.1	AZ INTÉZMÉNY LEGFONTOSABB ADATAI.....	3
2.2	INTÉZMÉNYI JELLEMZŐK.....	4
3	AZ INTÉZMÉNYBEN FOLYÓ NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA PEDAGÓGIAI ALAPELVEI	5
3.1	AZ INTÉZMÉNY HAGYOMÁNYAI.....	5
3.2	A BEISKOLÁZÁSI KÖRZETÜNK JELLEMZŐI.....	6
3.3	SZOCIOLÓGIAI HELYZETKÉP.....	11
3.4	PEDAGÓGIAI CÉLKITŰZÉSEINK ALAPELVEI, NEVELÉSI NÉZETEINK	12
3.5	BEISKOLÁZÁSI STRATÉGIÁNK	13
4	AZ ALAPELVEKBŐL KÖVETKEZŐ FELADATOK, MEGÁLLAPÍTÁSOK	13
4.1	ISMERETELMÉLETI MEGFONTOLÁSOK	13
4.2	EMBERI ÉRTÉKEK.....	14
4.3	A PEDAGÓGUS HITELESSÉGE.....	15
4.4	AZ EGÉSZSÉGES VERSENY – AZ INTERAKCIÓK SIKERES STRATÉGIÁJA	15
5	AZ INTÉZMÉNY TANULMÁNYI JELLEMZŐI	16
5.1	TANULMÁNYI EREDMÉNYEINK	17
5.2	ÉRETTSÉGI EREDMÉNYEINK	17
5.3	A FELSŐOKTATÁSBAN TOVÁBBTANULÓK	20
5.4	A KOMPETENCIAMÉRÉSEK EREDMÉNYEI.....	20
6	AZ INTÉZMÉNYBEN FOLYÓ NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA FELADATAI	21
6.1	A TEHETSÉGGONDOZÁSSAL KAPCSOLATOS TEVÉKENYSÉGEK.....	21
6.2	A SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATOK.....	22
6.3	A TELJES KÖRŰ EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS, EGÉSZSÉGNEVELÉS.....	26
6.4	AZ ELSŐSEGÉLY-NYÚJTÁSI ALAPISMERETEK ELSAJÁTÍTÁSA.....	28
6.4.1	<i>Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának formái</i>	29
6.4.2	<i>Az elsősegély-nyújtási alapismeretek tematikája:</i>	29
6.5	KÖRNYEZETI NEVELÉSI ELVEINK	30
6.6	KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS FELADATOK	32
6.6.1	<i>Az osztályok és tanulócsoporthok</i>	32
6.6.2	<i>Diákkörök</i>	33
6.6.3	<i>Diákönkormányzat</i>	33
6.6.4	<i>Az iskolai közösség</i>	33
6.6.5	<i>A közösségfejlesztés szinterei</i>	34
6.6.6	<i>Az Iskolai Közösségi Szolgálat</i>	35
6.6.7	<i>Intézményünk mint élő szellemi központ</i>	36
6.7	A PEDAGÓGUSOK PEDAGÓGIAI FELADATAI	37
6.7.1	<i>A nevelőtestület</i>	37
6.8	A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ TANULÓKKAL KAPCSOLATOS TEVÉKENYSÉG HELYI RENDJE	38
6.8.1	<i>A beilleszkedési, magatartási, tanulási nehézségekkel küzdők segítése</i>	38
6.8.2	<i>A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő program</i>	38
6.8.3	<i>A tehetség, a képesség kibontakoztatását segítő tevékenység</i>	39
6.9	A TANULÓKNAK AZ INTÉZMÉNYI DÖNTÉSI FOLYAMATBAN VALÓ RÉSZVÉTELI JOGAI	40
6.10	A KAPCSOLATTARTÁS FORMÁI	41
6.10.1	<i>Az intézmény és a tanuló kapcsolattartásának formái</i>	41
6.10.2	<i>A diákönkormányzat és az intézmény közötti kapcsolattartás rendje</i>	41
6.10.3	<i>Az intézmény és a szülő kapcsolattartásának formái</i>	41
6.10.4	<i>Az intézmény külső kapcsolatai</i>	43
6.11	A TANULMÁNYOK ALATTI VIZSGÁK SZABÁLYAI	44
6.11.1	<i>Különbözeti vizsgák</i>	44
6.11.2	<i>Évfolyamvizsgák</i>	44
6.11.3	<i>Osztályozó vizsgák</i>	44
6.11.4	<i>Pótló- és javítóvizsgák</i>	45
6.11.5	<i>Érettségi vizsga</i>	45
6.12	A FELVÉTEL ÉS AZ ÁTVÉTEL HELYI SZABÁLYAI.....	45

6.12.1	<i>Felvételi vizsgák</i>	45
6.12.2	<i>Az átvétel helyi szabályai</i>	46
6.13	A DIGITÁLIS KOMPETENCIA FEJLESZTÉSE.....	46
7	A HELYI TANTERVEK ÁLTALÁNOS SZERKESZTÉSI ELVEI	47
8	A VÁLASZTOTT KERETTANTERV MEGNEVEZÉSE	47
9	AZ INTÉZMÉNY HELYI TANTERVE	48
10	AZ ALKALMAZHATÓ TANKÖNYVEK, TANULMÁNYI SEGÉDLETEK ÉS TANESZKÖZÖK KIVÁLASZTÁSÁNAK ELVEI	54
11	A NEMZETI ALAPTANTERVBEN MEGHATÁROZOTT PEDAGÓGIAI FELADATOK HELYI MEGVALÓSÍTÁSÁNAK RÉSZLETES SZABÁLYAI	54
11.1	FEJLESZTÉSI TERÜLETEK – NEVELÉSI CÉLOK.....	56
11.1.1	<i>Az erkölcsi nevelés</i>	56
11.1.2	<i>Nemzeti öntudat, hazafias nevelés</i>	56
11.1.3	<i>Állampolgárságra, demokráciára nevelés</i>	57
11.1.4	<i>Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése</i>	58
11.1.5	<i>A családi életre nevelés</i>	59
11.1.6	<i>A testi és lelki egészségre nevelés</i>	60
11.1.7	<i>Felelősségvállalás másokért, önkéntesség</i>	61
11.1.8	<i>Fenntarthatóság, környezettudatosság</i>	61
11.1.9	<i>Pályaorientáció</i>	63
11.1.10	<i>Gazdasági és pénzügyi nevelés</i>	63
11.1.11	<i>Médiatudatosságra nevelés</i>	64
11.1.12	<i>A tanulás tanítása</i>	64
12	A MINDENNAPOS TESTNEVELÉS PROGRAMJA	65
13	A KÖTELEZŐEN VÁLASZTHATÓ TANTÁRGYAK SZABÁLYAI	66
14	A VÁLASZTHATÓ ÉRETTSÉGI VIZSGATÁRGYAK	67
14.1	AZ ÉRETTSÉGI VIZSGÁKRÓL.....	67
14.2	A KÖZÉPSZINTŰ ÉRETTSÉGI VIZSGATÁRGYAK MEGNEVEZÉSE ÉS TÉMAKÖREI.....	67
14.2.1	<i>Magyar nyelv és irodalom</i>	67
14.2.2	<i>Történelem</i>	68
14.2.3	<i>Matematika</i>	68
14.2.4	<i>Idegen nyelv (angol, német, olasz, francia, orosz)</i>	69
14.2.5	<i>Fizika</i>	70
14.2.6	<i>Kémia</i>	71
14.2.7	<i>Biológia</i>	72
14.2.8	<i>Földrajz</i>	73
14.2.9	<i>Ének-zene</i>	74
14.2.10	<i>Vizuális kultúra</i>	75
14.2.11	<i>Digitális kultúra</i>	77
14.2.12	<i>Testnevelés</i>	77
14.2.13	<i>Mozgóképkultúra és médiaismeret</i>	78
14.2.14	<i>Gazdasági ismeretek</i>	80
14.2.15	<i>Állampolgári ismeretek</i>	80
15	ÉRTÉKELÉS ÉS MOTIVÁCIÓ	81
15.1	A TANULÓK ÉRTÉKELÉSE.....	81
15.2	A SZÁMONKÉRÉS MÓDJAI, A FÉLÉVI ÉS AZ ÉV VÉGI OSZTÁLYOZÁS ELJÁRÁSAI.....	83
15.3	A VIZSGÁK ÉRTÉKELÉSE.....	84
15.3.1	<i>Javító-, pótló, osztályozó vizsga értékelése</i>	84
15.3.2	<i>Az évfolyam vizsga értékelése</i>	85
15.3.3	<i>Az érettségi vizsga</i>	86
15.4	A MAGATARTÁS ÉS A SZORGALOM ÉRTÉKELÉSE.....	86
15.4.1	<i>A magatartás minősítésének szempontjai</i>	86
15.4.2	<i>A szorgalom minősítésének szempontjai</i>	88
15.5	A KIEMELKEDŐ TELJESÍTMÉNYEK JUTALMAZÁSA.....	89
15.6	A TANULÓK FIZIKAI ÁLLAPOTÁNAK ÉS EDZETTSÉGÉNEK VIZSGÁLATA.....	89
16	A MAGATARTÁS ÉS A SZORGALOM MINŐSÍTÉSI RENDSZERE	90

16.1	A MAGATARTÁS MINŐSÍTÉSÉNEK SZEMPONTJAI.....	90
16.2	A SZORGALOM MINŐSÍTÉSÉNEK SZEMPONTJAI.....	92
17	A CSOPORTBONTÁSOK ÉS AZ EGYÉB FOGLALKOZÁSOK SZERVEZÉSÉNEK ELVEI.....	92
18	A GYERMEKEK, TANULÓK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK.....	93
19	AZ OTTHONI FELKÉSZÜLÉSHEZ ELŐÍRT ÍRÁSBELI ÉS SZÓBELI FELADATOK MEGHATÁROZÁSA	94
20	VEGYES ÉS ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK	95
20.1	A PEDAGÓGIAI PROGRAM ÉRTÉKELÉSE, MÓDOSÍTÁSA	95
20.2	ÉRVÉNYESSÉG.....	95
20.3	LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK.....	96
20.4	JÓVÁHAGYÁSI ZÁRADÉK	96

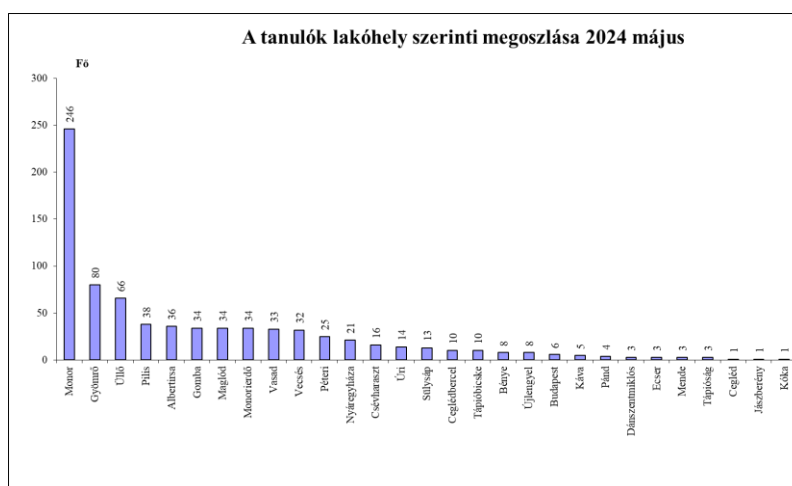
1. rész

A Monori József Attila Gimnázium nevelési programja

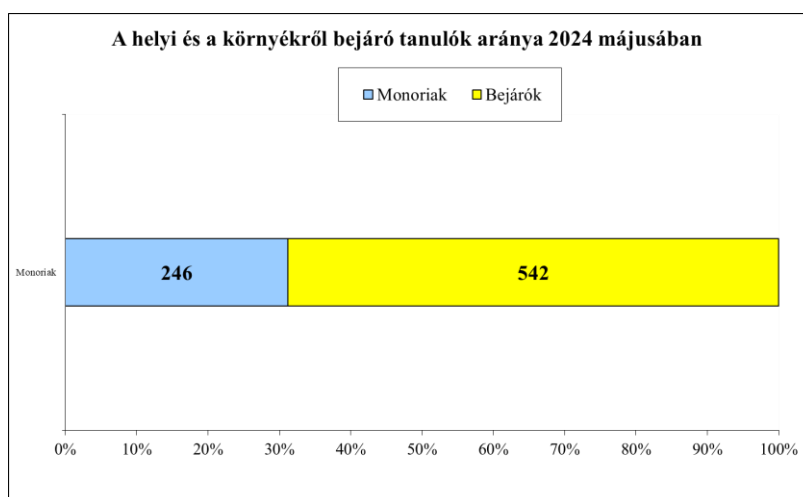
1 BEVEZETŐ

A Monori József Attila Gimnázium (a továbbiakban intézmény) Pest megye középső részén, Budapest és Cegléd között félúton helyezkedik el. Főleg a Monoron és a környező településeken élő fiatalok középiskolai továbbtanulását szolgálja.

A tanulók 1/3-a monori, közel 70%-a bejáró. A bejárók több mint fele a környék 7 kisvárosából (Gyömrő, Pilis, Üllő, Vecsés, Albertirsa, Maglód, Süllyap), a többi kis vagy közepes méretű falvakból, összesen 30-35 településről, közel negyven általános iskolából jön. Az autóbusz- és vonatközlekedés a napi tanulmányi időkhöz jól illeszkedik.

Gimnáziumunk megalakulásától kezdve mindig kevés volt a súlyos fegyelmezetlenséget elkövető, rossz magatartású tanuló. Megítélésünk szerint ennek a vidéki életmód, és az általában rendezett családi háttér volt az elsődleges oka. Az utolsó harminc-negyven évben a motivátlanság (esetként a fegyelmezetlenség) növekedett. Ezt elsősorban a társadalom szerkezetének az átalakulása, a családok felbomlása, anyagi helyzetének változása okozhatja.

1.1 Az intézmény múltja és jelene

Monoron a középiskolai oktatás 1951-ben indult meg a Közgazdasági Középiskolával. Ennek jogutódjaként alakult meg 1954-ben a monori Általános Gimnázium kiegészülve a Levelező Tagozattal.

Az intézmény elnevezései az alapítástól kezdve a következőképp változtak:

- 1951/52 tanévtől Közgazdasági Középiskola
- 1953/54 tanévtől Állami Közgazdasági Technikum
- 1954/55 tanévtől Általános Gimnázium, Monor
- 1955/56 tanévtől Állami Általános Gimnázium
- 1961/62 tanévtől József Attila Állami Általános Gimnázium
- 1964/65 tanévtől József Attila Gimnázium
- 1970/71 tanévtől József Attila Gimnázium és Közgazdasági Szakközépiskola
- 2016. október 1-től József Attila Gimnázium és Közgazdasági Szakgimnázium
- 2022. szeptember 1-től Monori József Attila Gimnázium

1958 őszén elkezdődött a mai főépület építése. Ekkor már több mint 300 diákja volt az iskolának. Az építkezés 1960 őszére fejeződött be.

1961-ben az intézmény új nevet kapott: József Attila Állami Általános Gimnázium, Monor. Ekkor állították fel az új épület előkertjében József Attila mellszobrát.

A gimnazisták 1957-től 1978-ig politechnikai oktatásban is részesültek a hét egy napján. Asztalos, lakatos, forgácsoló, elektrotechnikai, főző, varró, növénytermesztő szakmák alapjaival ismerkedtek, jórészt az intézmény tanműhelyeiben és gyakorlókertjében.

1963-tól orosz és olasz szakosított tantervű osztályok, 1971-től matematika tagozatos osztályok is indultak.

Az 1970-ben kezdődött szakközépiskola (később szakgimnázium) profilja kezdetben az igazgatás-ügyvitel volt, majd számvitel-gazdálkodásra tértünk át. 1999-től kilenc évig működött az intézményben közgazdasági szakképző évfolyam, amit 2008-ban megszüntettek. A 2015/16-os tanévtől újra engedélyezték ezt a képzési formát, ugyanakkor a közgazdasági szakgimnáziumi képzést a 2016/17-es tanévtől kimenő rendszerben megszüntették. Az utolsó szakgimnáziumi osztály a 2019/20, az utolsó OKJ 13. szakképzős évfolyam a 2020/2021-es tanévben végzett.

Intézményünkben 1980 óta oktatjuk a számítástechnikát és e téren a környék egyik központjává váltunk.

1984-ben alakult meg a Tudományos Diákkör.

1992-től hatosztályos, a 2004/05-ös tanévtől kezdődően nyelvi előkészítő, öt évfolyamos gimnáziumi képzés is működik intézményünkben.

2 AZ INTÉZMÉNY JOGI HELYZETE

2.1 Az intézmény legfontosabb adatai

Neve: MONORI JÓZSEF ATTILA GIMNÁZIUM

Székhelye (címe): 2200 Monor, Ady Endre utca 12-14.

Alapítva: 1951-ben a Monor Nagyközségi Tanács által

Az alapító és fenntartó neve és székhelye:

Alapító szerv neve: Emberi Erőforrások Minisztériuma

Alapító székhelye: (1055 Budapest, Akadémia utca 3.)

Alapítói jogkör gyakorlója: 2022 óta a belügyminiszter

Fenntartó neve: Monori Tankerületi Központ

Fenntartó székhelye: 2200 Monor, Petőfi Sándor utca 28.

Fenntartó törzskönyvi alapadatai a Magyar Államkinestárnál (1139 Budapest, Váci út 71.):

Törzskönyvi azonosító szám: 835310

alaptevékenység államháztartási szakágazata. 841211 Oktatás igazgatása

alaptevékenység fő TEÁR kódja: 8412 Egészségügy, oktatás, kultúra, egyéb szociális szolgáltatás (kivéve: társadalombiztosítás) igazgatása

Adószám: 15835310-2-13

KSH statisztikai számjel: 15835310-8412-312-13

Államháztartási egyedi azonosító (ÁHTI): 361628

Vezető: Monori Tankerületi Központ vezetője

Kinevezés kezdete: 2016.11.30.

Az intézmény típusa: gimnázium

OM azonosító: 032562

Köznevelési és egyéb alapfeladatai:

gimnáziumi nevelés-oktatás

nappali rendszerű iskolai oktatás

esti felnőttoktatás

évfolyamok: négy, öt, hat

sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelése-oktatása (mozgásszervi fogyatékos, érzékszervi – látási fogyatékos)

nyelvi előkészítő

Iskolai maximális létszám: 835 fő

Iskolai könyvtár saját szervezeti egységgel

A feladatellátást szolgáló vagyon és a felette való rendelkezés, használat joga:

2200 Monor, Ady Endre utca 12-14.

Helyrajzi száma:	2437
Hasznos alapterülete:	7771 m ²
Intézmény jogköre:	ingyenes használati jog
Fenntartó jogköre:	ingyenes használati jog

A tanulmányi területek azonosító száma, tagozatkódjai:

- 01 – négyosztályos gimnáziumi oktatás
- 03 – hatosztályos gimnáziumi oktatás
- 04 – nyelvi előkészítő osztály, angol csoport
- 05 – nyelvi előkészítő osztály, német csoport
- 06 – gazdasági orientáció négyosztályos gimnáziumi oktatás

Telefonszámok:

- Titkárság: 06-29-412-230
- Porta: 06-29-412-428

E-mail címe: jag@mjag.hu

Honlapjának címe: www.mjag.edu.hu

2.2 Intézményi jellemzők

Az intézmény alaptevékenysége:

Az intézmény alaptevékenységébe tartozik a négy-, öt- és hatosztályos gimnáziumi képzés keretében az általános műveltség megszerzésének biztosítása, az érettségi vizsgára való felkészítés és vizsgáztatás, valamint a felsőfokú tanulmányok előkészítése, megalapozása.

A képzésen belül az érzékszervi, illetve a mozgásszervi fogyatékkal élő, sajátos nevelési igényű tanulók integráltan történő oktatása.

Az intézmény vállalkozási tevékenysége:

Az intézmény vállalkozási tevékenységet nem folytathat.

Engedélyezett osztályok száma: 23

Engedélyezett pedagóguslétszám: fenntartói határozat szerint

A köznevelési foglalkoztatottak összes létszáma: fenntartói határozat szerint

Az igazgató kinevezése, a megbízás visszavonása:

Az intézmény igazgatóját a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény 37.§, 73.§ (13) bekezdésében foglaltak szerint előkészített pályázat útján, az oktatásért felelős miniszter legfeljebb 5 év határozott időtartamra bízta meg, illetve a miniszter vonja vissza a megbízást. A munkáltatói jogokat a Monori Tankerületi Központ gyakorolja.

A Monori József Attila Gimnázium tevékenységét sokrétűen segíti a Monor Városi Képviselőtestület által létrehozott és az intézményünk gondozására bízott „Oláh István Alapítvány a József Attila Gimnázium és Szakgimnáziumért”

Adószáma: 18660513-1-13

Számlaszáma: MBH Bank: 65100015-10012349

3 AZ INTÉZMÉNYBEN FOLYÓ NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA PEDAGÓGIAI ALAPELVEI

Pedagógiai programunk filozófiájának meghatározói a következők:

- az intézmény hagyományai,
- beiskolázási körzetünk jellemzői, szülői elvárások,
- a tantestület által kialakított és elfogadott nevelési nézetek.

3.1 Az intézmény hagyományai

Alapító igazgatónk, Oláh István az induló intézmény nevelési célját így fogalmazta meg:

„Mi azon fáradozunk, hogy jellemes, igazmondó, a másik embert becsülő, szépet és igazat szerető emberekké formálódjanak iskolánk tanulói.”

Ez a gondolat a mai napig irányt mutat a mindennapi munkánkban.

Kezdetektől fogva jellemzi intézményünket:

- a családias légkör,
- a tanári gondoskodás a tanulókról,
- a jó tanár-diák viszony,
- a munkavégzés tisztelete,
- a kiemelkedő tanári teljesítmény, elhivatottság,
- a versenyszellem.

A tanulók bizalommal fordulhatnak nevelőikhez gondjaikkal.

A szülői értekezletek, a diák-önkormányzati gyűlések tanúsága szerint a diákok szívesen járnak az intézménybe. Ez alól nagyon kevés kivétel van. Szellemi örökségünk magától értetődő természetességgel jelenik meg mindennapjainkban akkor, amikor a tehetségéhez mértén mindenkit azonos igyekezettel részesítünk a szellemi javakban, amikor érdemtelenül senki nem kap jogtalan előnyököt, és intézményünkben a gyermek, a tanuló hátrányos megkülönböztetésének minden fajta módja kizárt, tilos.

Ebből az örökségünkből fakad:

- a közjó szolgálata,
- a nemzeti értékek, a nemzeti kultúra tisztelete,

- az általános emberi értékek szerinti életvitel és nevelési tevékenység.

A pedagógiai megújulásra, innovációra fogékony tantestületnek köszönhető, hogy a hagyományos értékek gyarapítása mellett mindig megjelent a kor kihívásaira való válasz is.

A politechnikai oktatás, a tagozatos osztályok indítása, az informatika általánossá tétele, a hatosztályos gimnáziumi oktatás megnyitása, a nyelvi előkészítő osztályok és a gazdasági orientációs gimnáziumi képzés indítása, az országos pedagógiai munkákban való részvétel, oktatástechnikai újítások mind-mind máig ható mozzanatai a nevelőtestület új iránti érzékenységének.

A kezdetektől fogva sok élményt jelentenek tanároknak, tanulóknak egyaránt a kirándulások, országjárások. A kerékpár-, vízi-, gyalogtúrák sem ritkák. Sok tanuló jutott már az intézmény-szervezésében külföldre is. Az a tapasztalatunk, hogy ezek az alkalmak kiválóan szolgálják az osztályok közösséggé szervezését.

A nyári táborok, tanulmányi kirándulások, külföldi és belföldi utak rendszeresek. Külföldi iskolákkal való kapcsolataink változóak.

A tanítási órákon kívüli kulturális életbe való beilleszkedés is fontos számunkra. A színházi előadások, a hangversenyek, a múzeumi látogatások tanulóink műveltségének kiterjesztésére szolgálnak.

Hagyományainkban fontos szerepet tölt be a sportélet. Évtizedekkel ezelőtt Monor környékén intézményünkben indult ki a kosárlabdasporthoz való beilleszkedés. A nagyszabású ünnepélyes sportrendezvények kedves, szép színpontjai voltak a testi nevelés bemutatásának, a későbbiekben inkább versenyek, házibajnokságok, téli-nyári sporttáborok jellemezték a diáksport munkáját, ma a mindennapi testnevelés és a települési sportegyesületekben folytatott sporttevékenység dominál.

A diák-önkormányzati (fordított) napokhoz sok kedves emlék kapcsolódik. Hosszú készülődés előzi meg a nevezetes napot, napokat. Vetélkedők, bemutatók, tánc, a tanulók által megtartott órák, a diákigazgatóság tevékenysége, vidámság teszi emlékezetessé ezeket az alkalmakat.

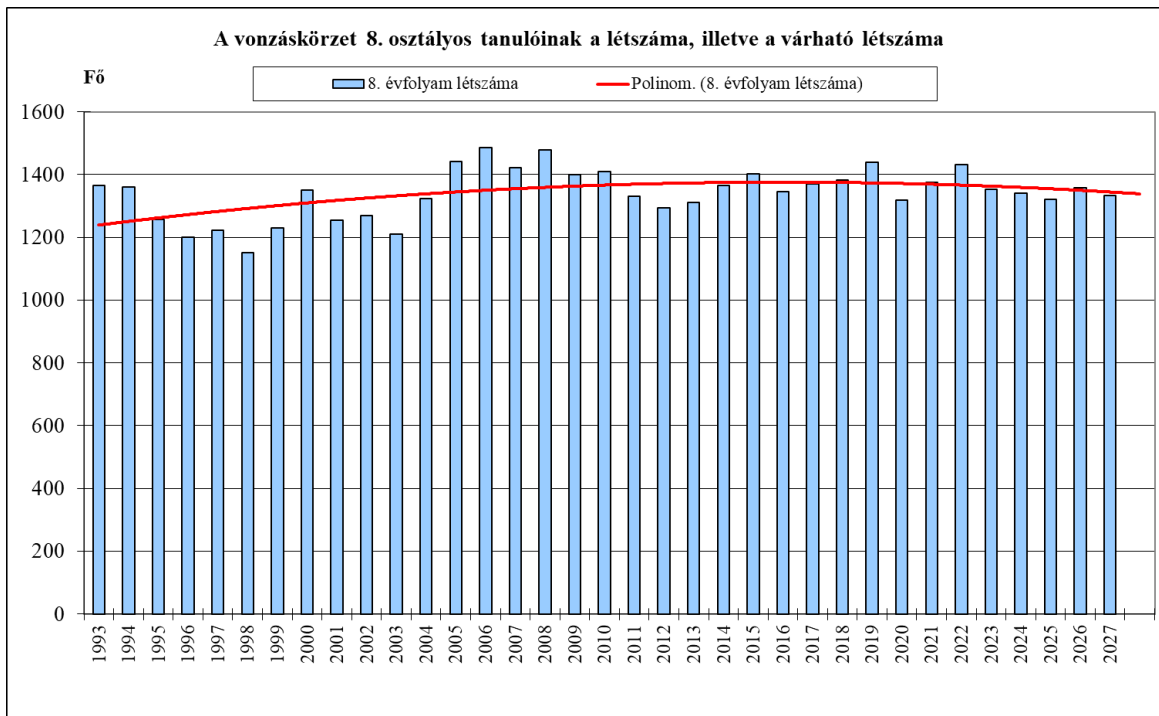
Váltakozó aktivitással, de már majdnem negyven éve működik az intézmény önképzőköre, a Nyáry Pál Tudományos Diákkör. Neves tudósok, közéleti emberek, régi és mostani diákok előadásai teszik érdekessé az itt folyó munkát.

Intézményünkben sok évtizeden keresztül működött az Irodalmi Színpad. Országos találkozókra szereztek minősítő okleveleket. Az intézmény néptáncgyűjtéséből fejlődött ki a Monori Strázsák városi együttes.

Ezekre a hagyományokra építve alakítottuk ki nevelési céljainkat, elképzeléseinket. A hagyományok természetes továbbélését nagyban segítik azok a kollégák (és vannak szép számmal), akik ebben az intézményben voltak diákok is.

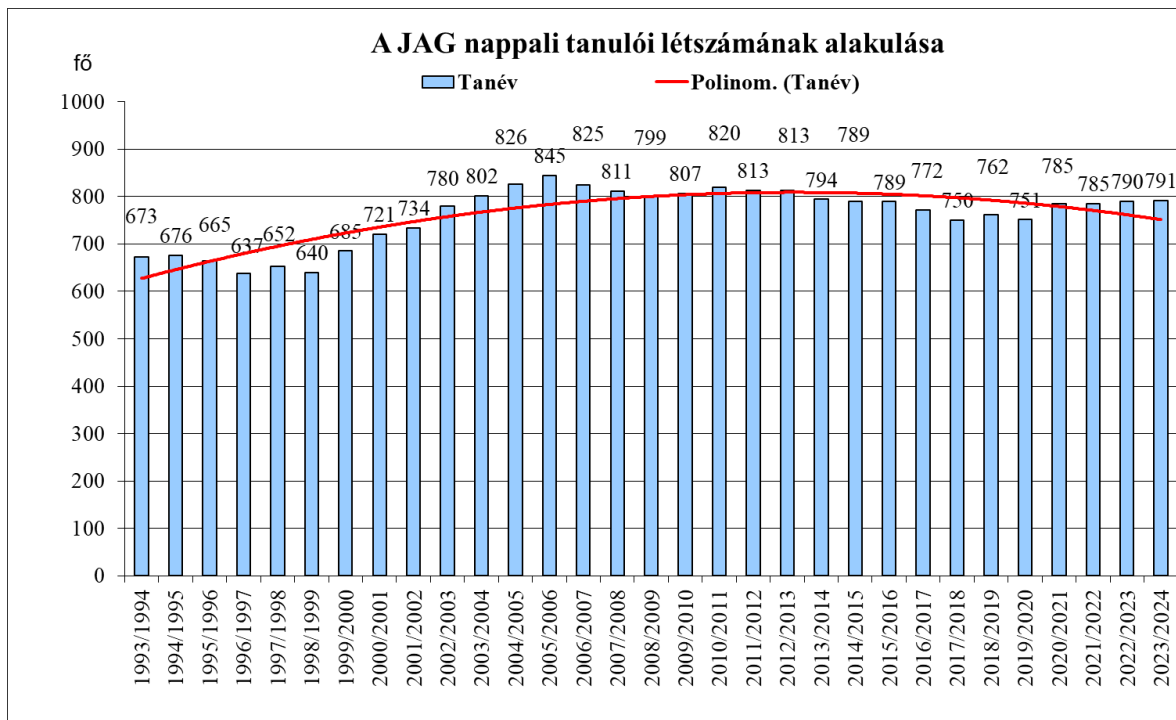
3.2 A beiskolázási körzetünk jellemzői

Folyamatosan figyeljük a beiskolázási körzetünkben lévő általános iskolákban végző tanulók létszámát. Az elmúlt időszak demográfiai jellemzőit, az elkövetkezendő időszak várható létszámait és tendenciát a következő ábra mutatja.

A létszám alakulást a született gyermekek számának növekedése, valamint az agglomeráció speciális helyzete is alakítja. A kistérség pozitív migrációs mutatója várhatóan a közeljövőben is befolyásolja a létszámot, pozitívan hat az intézmény tanulói létszámára is. Az adatokat tekintve 2008-ban volt a végzős nyolcadikos létszám a legmagasabb, majd innen kezdve kis ingadozással – a trendvonal alapján – a létszám állandósul.

Intézményünk tanulói létszáma láthatóan jól követte eddig a körzet létszámát, ezért a tanulói létszámunk előrejelzésére jól használható a körzet demográfiai előrejelzése.

Intézményünk a Monor középpontú 20-25 km sugarú körzet közép fokú oktatási elvárásainak megfelelően, alkalmas a 800 körüli tanulólétszám differenciált ellátására.

Az elmúlt időszakban az intézmény által kínált képzési típusokban többször változás történt. Ennek oka a törvényi és fenntartói feltételek, valamint a kereslet változása. Megszűnt a levelező, majd az esti tagozat, elindult és kilenc évig működött a közgazdasági szakképző évfolyam, 1992 óta hat-, a 2004/2005-ös tanévtől kezdve ötévfolyamos nyelvi előkészítő képzésben tanulhatnak diákjaink.

Az intézményi változásokat eddig sikerült célszerűen illeszteni a környezet (törvényi, fenntartói, oktatásszervezési, „piaci”, szociológiai, gazdasági) változásaihoz. Az adaptív szemlélet alkalmazása sikereket hozott.

Amennyiben a környéken elfoglalt helyzetünk (vonzó tulajdonságaink, a környező iskolák létszáma, szociográfiai változások stb.) nem változik, akkor az intézmény az eddigi létszámokkal, csoportszámokkal szándékozik dolgozni.

Az alábbi táblázat részleteiben is jól mutatja a tanulókkal kapcsolatos fontosabb létszámadatokat és feladatmutatókat, könnyen nyomon követhetők a szerkezeti változások és a létszámokban történt változások, tendenciák.

Az elmúlt 31 év fő létszámmutatói

Az intézmény neve								Monori József Attila Gimnázium 2200 Monor, Ady E. utca 12-14.															
Tanév	Az osztályok száma							A tanulók létszáma								A bejáró tanulók létszáma	A menzás tanulók létszáma	A heti tantervi órák száma összesen			A heti tantervi órák számából a délutáni foglalkozások óraszama		
	4 osztályos gimnáziumi	Szakközép-iskolai	5 osztályos gimn. nyek	6 osztályos gimnáziumi	Levelező gimnáziumi	Esti gimnáziumi	13. szakképző	4 osztályos gimnáziumi	Szakközép-iskolai	5 osztályos gimn. nyek	6osztályos gimnáziumi	Levelező gimnáziumi	Esti gimnáziumi	13. szakképző	Összesen			Nappali tagozat	Levelező tagozat	Esti tagozat	Felzárkóztatás	Tehetség-gondozás	Sport
1993/1994	15	4		2	2			471	132		70	120			793	449	567	846	20		18	41	19
1994/1995	14	4		3	3			447	133		96	130			806	459	553	882	30		19	44	20
1995/1996	13	4		4	3			398	137		130	129			794	439	521	873	30		16	49	20
1996/1997	12	4		5	4			337	142		158	158			795	416	462	879	40		18	45	21
1997/1998	12	4		6	4			331	140		181	177			829	427	442	885	40		11	30	3
1998/1999	12	4		6	3	1		326	136		178	94	31		765	405	443	888	30	15	16	25	5
1999/2000	12	4		6	2	2	1	364	126		181	62	50	14	797	432	465	918	20	30	15	25	5
2000/2001	12	4		6	1	3	1	395	129		186	29	101	11	851	431	502	960	10	45	35	53	22
2001/2002	12	4		6		4	1	394	138		187		107	15	841	465	460	1062		61	35	53	22
2002/2003	12	4		6		4	1	420	144		196		96	20	876	495	430	1070		62	39	61	30
2003/2004	12	4		6		4	1	427	140		206		102	29	904	490	469	1170		64	50	58	22
2004/2005	11	4	1	6		4	1	423	139	32	207		95	25	921	474	469	1214		65	58	55	26
2005/2006	12	4	1	6		3	1	433	141	31	208		67	32	912	506	542	1206		49	69	54	25
2006/2007	12	4	1	6		2	1	420	142	35	206		36	22	861	469	549	1197		33	49	56	23

Az intézmény neve								Monori József Attila Gimnázium 2200 Monor, Ady E. utca 12-14.															
Tanév	Az osztályok száma							A tanulók létszáma								A bejáró tanulók létszáma	A menzás tanulók létszáma	A heti tantervi órák száma összesen			A heti tantervi órák számából a délutáni foglalkozások óraszám		
	4 osztályos gimnáziumi	Szakközép-iskolai	5 osztályos gimn. nyek	6 osztályos gimnáziumi	Levelező gimnáziumi	Esti gimnáziumi	13. szakképző	4 osztályos gimnáziumi	Szakközép-iskolai	5 osztályos gimn. nyek	6 osztályos gimnáziumi	Levelező gimnáziumi	Esti gimnáziumi	13. szakképző	Összesen			Nappali tagozat	Levelező tagozat	Esti tagozat	Felzárkóztatás	Tehetség-gondozás	Sport
2007/2008	12	4	1	6		1	1	408	140	34	215		20	14	831	508	473	1215		15	51	67	14
2008/2009	12	4	1	6				406	141	34	218				799	495	539	1153			30	43	10
2009/2010	12	4	1	6				416	142	33	216				807	517	502	1164			33	67	9
2010/2011	12	4	1	6				427	141	36	216				820	521	560	1214			44	64	11
2011/2012	12	4	1	6				425	137	36	215				813	535	0	1101			22	39	6
2012/2013	12	4	1	6				424	135	40	214				813	514	0	1137			30	62	17
2013/2014	12	4	1	6				418	127	31	218				794	504	441	1201			45	62	17
2014/2015	12	4	1	6				419	124	25	221				789	510	460	1214			42	57	16
2015/2016	12	4	1	6			1	412	113	28	221			15	789	505	429	1160			38	52	14
2016/2017	12	4	1	6			1	403	107	28	221			13	772	457	374	1163			49	45	16
2017/2018	13	3	1	6			1	418	81	28	216			7	750	474	355	1257			42	41	16
2018/2019	14	2	1	6			1	447	53	34	217			11	762	505	365	1257			39	49	14
2019/2020	15	1	1	6			1	478	18	32	213			10	751	479	379	1252			43	47	15
2020/2021	16	0	1	6			1	523	0	35	216			11	785	535	359	1254			49	50	15
2021/2022	16	0	1	6				534	0	34	217				785	524	340	1276			43	43	12
2022/2023	16	0	1	6				540	0	32	218				790	537	337	1268			35	41	18
2023/2024	16	0	1	6				536	0	32	223				791	542	303	1290			23	32	20

3.3 Szociológiai helyzetkép

A bevezetőben említettük, hogy a hozzánk járó gyermekek többnyire jó magatartásúak, tisztelődök, együttműködők. Köszönhető ez a falusi, illetve kisvárosi életmódnak, az emberközeliségnek, az egészséges lelkiállapotnak. Az elmúlt (immár 30-40 éves) időszakban azonban megfigyelhető több negatív tendencia. Az emberi kapcsolatokat tekintve sok mindenben megváltozott az iskolán kívüli világ.

Az általános értékvesztés, a nihilizmus, az önző, másokhoz kíméletlen életszemlélet, az önmegevalósítás hirdetése a szolgálat és az alkotás helyett, a szubkultúrák szabad terjedése, a társadalom szerkezetének átalakulása, a különbségek növekedése, az új elit kialakulása és az elszegényedés, a pénz, a fogyasztás felmagasztalása, a munkanélküliség testet-lelket kikezdő hatása, a családi kötelék lazulása az ifjúság életvitelére is negatív hatással van. A XXI. század kezdetén különös fontosságú kérdés ez.

Az oktatás-nevelést sok esetben hátrányosan befolyásolja az új generációk új típusú szocializációja (az Y generáció iskolán kívüli korlátlan – bár gyakran hibás – információhoz jutása, ugyanakkor érzelmi intelligenciájának lassúbb fejlődése), a modern információs ipar rátelepedése a mindennapjainkra. A valóság helyett a virtuális világ mértéktelen megjelenése az ifjúság széles körének számos negatív mintát mutat. Az olvasással szerzett információ háttérbe szorult. Szűkül a belső képek építésének képessége, a fogalmi gondolkodás kiteljesedése. A 14-18 éves korosztályban egyre nagyobb számban található meg a funkcionális analfabetizmus. Ez megnehezíti a verbális közléssel történő tanulást is.

Vajon ezeket a személyiségre negatívan ható tényezőket tudja-e az intézmény ellensúlyozni?

Az ember cselekedeteit ösztönei, érzelmei, értelme vezérik. Fejlődését, szabadságát, értelmé kiteljesedését nevelése, önnevelése teszi lehetővé. A nevelés és oktatás során tanulunk meg értelmesen, felelősen cselekedni.

Az iskolai oktatás-nevelés tudatosan megtervezett és szervezett keretek közötti, ellenőrzött, visszacsatolt tevékenység. Ennek során kell kialakítani a tanulók személyiségét, megtalálni azokat a motivációkat, amelyek belső késztetéssé alakítják a kötelesség teljesítését, a felelősség érzését, az értékek tisztelődét, teremtését; a műveltség kívánását és megszerzését.

A középiskolai évek (a serdülőkor élményei) alapvető hatással vannak a személyiség kialakulására. Ezért különösen fontos az intézmény által közvetített értékrend.

Alapvető kérdés az is, hogy az intézmény hogyan tudja művelni az értelmet, az akarati, és az érzelmi életet a jövő generációjában.

Ebben a helyzetben az osztályfőnöki munka, az osztályfőnök személyisége kulcsfontosságú.

Találni kell a helyzethez adaptált új módszereket is. A hagyományos (katedráról prédikáló) eszközök nem igazán hatásosak az érzelemsivárság, az emberi értékeket tagadó, (ugyanakkor vágyó), a szabadosság, az eltömegesedés, a durvaság, az egészséget károsító életforma közepette.

Az intézmény komoly felelőssége az is, hogy diákjai számára az optimális terhelést biztosítsa. Ennek eszköze az iskolai élet szervezése, a tanrend kialakítása, a különböző képességű tanulók teherbírásának figyelembe vétele.

A pozitív pszichológia (Seligman M., Csíkszentmihályi M.) a kétezres évek elején leírt kutatásai szerint, ha a személy képességei felülmúlják a vele szemben támasztott elvárásokat, az una-

lomhoz vezet, ha viszont a kihívások, követelmények haladják meg a személy képességeit, akkor szorongás lép fel. Az intézmény feladata tehát – a meglévő követelményrendszeren belül – az optimális terhelés kialakítása.

Az utóbbi évek jogszabályai inkább a túlzott terhelés, a túlméretezett tantervi és órarendi követelmények irányába tolják az elvárásokat.

Mindezek szem előtt tartásával alakult ki intézményünk pedagógiai gyakorlata, cselekvési iránytűje, szellemi arculata.

3.4 Pedagógiai célkitűzéseink alapelvei, nevelési nézeteink

1. Pedagógiai tevékenységünk középpontjában a tehetség sokoldalú kibontakoztatása áll.
2. Nevelésünkben kiemelt cél az általános emberi értékek megismertetése, kiművelése, így különösen az igazság, a jóság, a szépség, a szeretet, a becsület, a hűség.
3. Az iskola biztosítson olyan légkört, amelyben a tanulók képesek és akarnak dolgozni! Munkájukat ösztönözze ez a légkör, az elismerések motiválják a tevékenységüket! Az egészséges versenyszellem a tehetségek kibontakoztatását szolgálja.
4. Fejleszteni kell a tanulók önbecsülését, önállóságát, kreativitását!
5. Kiemelkedően fontos, hogy a tanulók képesek legyenek embertársaikért áldozatot hozni, szolgálni a közjót, és a közösség érdekeiért munkálkodni. A mindennapi élet példáin keresztül és a közös iskolai életben élményszerűvé kell tenni ezt, mert egy közösség csak úgy tud hatékonyan és eredményesen létezni, ha tagjai közt munkál a szociális kohézió, ha együttműködésre képesek. Az empátiakészség kialakítása nemcsak az emberi, hanem a természeti környezet védelmét is szolgálja.
6. Munkálkodjunk minden erőnkkel azon, hogy tanulóink testben-lélekből egészségesek legyenek, illetve maradjanak! Az iskola légkörét a derű határozza meg, mindennapjait a szorgalmas munka és az emelkedett erkölcsi érték jellemezze!
7. Fejleszteni kell a tanulók konfliktusmegoldó képességét, erősíteni felelősségtudatát!
8. A nemzeti értékek őrzése, gyarapítása is fontos cél. A hazafiúi érzések kialakítása, elmélyítése mindannyiunk feladata. A hagyományok ápolása, a közösséghez tartozás, a szolidaritás és a tolerancia eszköz e cél eléréséhez.
9. Iskolánk tartson fenn élő szellemi kapcsolatot tudományos intézetekkel! A diákok már középiskolás korukban próbáljanak bekapcsolódni egyes kutatásokba, vegyenek részt pályázatokon, országos konferenciákon! Próbáljanak „országos” ügyekben is részt venni!
10. Legyen iskolánk a környezetünk szellemi központja! Építsünk ki jó kapcsolatot a környező intézményekkel, végzett növendékeinkkel, a környéken lévő egyesületekkel! Váljaljunk fel az erőnkhez, a tudásunkhoz és lehetőségeinkhez, valamint a céljainkhoz mértén a város, a környék kulturális életében való részvételt!
11. Fontosnak tartjuk a szülőktől, tanulóktól jövő kezdeményezések megfelelő beépítését mindennapi életünkbe.

3.5 Beiskolázási stratégiánk

A beiskolázásra nagy gondot fordítunk. A pályaválasztási szülői értekezleteken tanáraink személyesen jelennek meg, ahol beiskolázási ismertetőt adnak minden megjelentnek. November-december hónapban Nyílt napokat tartunk, ahol személyesen lehet intézményünkkel megismerkedni. A helyi sajtóban (Monori Strázsa) rendszeresen, olykor a megyei hírlapokban és az országos sajtóban is beszámolunk eredményeinkről, törekvéseinkről.

Beiskolázási stratégiánk fő jellemzői:

- a hitelesség,
- a személyes kapcsolatok kiépítése (a szülőkkel és az általános iskolai kollégákkal),
- barátságos, partneri viszony, segítőkész kapcsolat kiépítése az általános iskolákkal,
- széleskörű tájékoztatás.

4 AZ ALAPELVEKBŐL KÖVETKEZŐ FELADATOK, MEGÁLLAPÍTÁSOK

4.1 Ismeretelméleti megfontolások

Az iskola egy adott célra létrehozott mesterséges szervezet. Bonyolult, nyílt rendszer. Az összes folyamata, kapcsolata átláthatatlan, de célszerű működtetésével – energia, anyag, információ felhasználásával – a bemeneti paramétereket szerencsés esetben a kívánt kimeneti paraméterekké alakítja.

A folyamatok spontán működése során a rendszerek rendezetlensége nő, a rendszerek a legrendezetlenebb állapot (az enyészet) felé haladnak. Ám amennyiben a rendszerekben „tudatos” – információt felhasználó – folyamatok is vannak, a környezetből felvett anyag és energia segítségével a „rendet” növelő folyamatok is megjelennek, csökkenteni lehet a rendszer rendezetlenségét.

A bonyolult szervezeteket – köztük az iskolákat is – hatékonyan irányítani rendszerelméleti módon lehet.

A folyamatok nyomon követésére folyamatosan fejlesztett mérési, értékelési, döntés-előkészítő rendszert kell működtetni.

- A bonyolult rendszerek természetes velejárója, léténél fogva való jellemzője a rendezetlenség növekedése.
- A folyamatokhoz elválaszthatatlanul hozzátartozó növekvő rendezetlenséget, folyamatos rend beépítésével lehet ellensúlyozni.
- Az iskolai szervezetben – mint sok más organikus rendszerben – működhet (működik) egy helyreállító, ösztönös folyamat is. Az ehhez szükséges eredendő információ, intelligencia az iskola szellemiségében, ethoszában, kultúrájában, a genesis legendáiban, az eredendő emberi erényekben lelhető fel.

- Az iskolai élet értékét, jövőjét a folyamatos „rendfenntartó” információ biztosítja, amely emberi értékeinkben, erkölcsünkben gyökerezik. Ezért számíthatunk a nevelésünkben sikerekre akkor, ha a nevelési alapelveink sorában az első az emberi értékek tisztelete.

4.2 Emberi értékek

Tanítsuk meg gyermekeinket az igazság szeretetére, mutassuk meg az utat, módszert, ahogy a természet- és társadalomtudományos igazságokhoz eljuthat az ember!

A tudománytörténeti, történelmi példákon mutassuk be, hogy a tudományos felfedezések, igazságok olykor áldozatok, viszontagságos időszakok után érvényesülnek csak! Mutassuk meg, hogy a tudományok történetének törvényszerűsége az is, hogy az igazság előbb-utóbb érvényre jut! Ezt hétköznapi tapasztalataink is alátámasztják. Az irodalmi, történelmi, filozófiai ismeretek a társadalmi igazságosság nehéz kérdésében mutassanak irányt és lehetőségeket!

A tantárgyak tanmeneteinek összeállításánál rögzítsük a lehetőségeket és az eszközöket a fenti cél eléréséhez!

Az igazság ne csak a jelenség és a megismerés, a dologi világ és az értelem egymásnak való megfelelését jelentse! Jelentse a valóság sokoldalú vizsgálatát, jelentse az elmélyültséget, az emberi mivoltunk megismerését! E megismerés nyitott folyamat, nem tekinthetjük még részleteiben sem lezártnak. Tévedéseink elismerése az igazság iránti alázatunk; a kritika fogadása az igazság keresésének egyik útja lehet. Hazugsággal csak ideig-óráig nyomhatjuk el az igazságot.

A jóság teszi lehetővé, hogy a valóságnak, az igazságnak megfelelően cselekedjünk. Megvéd minket a más ember kárára elkövetett tettektől, a törtétestől és a gögtől. Az élet tisztelete, szeretete, védelme nyilvánul meg a jóság által vezetett cselekedetekben. A jó hordozza magában a reményt is a nehéz helyzetekben.

A szépség átélése az érzelmileg gazdag személyiség kialakulásának nélkülözhetetlen feltétele.

A szép a lélek, a szív tápláléka. Elemi igényünk a lelki egyensúly, a harmónia. Az igaz és a jó megélése számunkra a szépben jelenik meg. Tehát a szépet ne a külsőségekben keressük! A tárgyi szegénység nem lehet oka a szépség hiányának. A művészet, a természet tanulmányozása a szépség titkaihoz enged közel mindannyiunkat.

Az ember méltóságának alappillérei a szépség, az igaz erkölcsi magatartás. Tanításunk fontos célja így az esztétikai élmény megismertetése és az érzelmi élet gazdaggá tétele. A zenei, az irodalmi, a képzőművészeti oktatás fontos feladata a fogékonyság kiépítése a gyermekekben. A gondolati szépséget meg kell mutatni, átéreztetni a matematikában és a természettudományokban is!

Az igaz erkölcsi magatartás a jóságból fakad. A jóság érzékennyé tesz mások bajára, együttérzővé az esettekkel, ösztönöz az áldozatvállalásra, segít felelősségérzetünk ébredésében.

Az emberi méltóságunk kiteljesedése jelenik meg erényeinkben, úgymint – többek között – a szeretetben, becsületben, hűségben.

Mindezek hiteles megmutatását, példáját csak hiteles emberek képesek közvetíteni, ezért a pedagógusok személyisége, emberi helytállása a nevelés kulcsfontosságú kérdése.

4.3 A pedagógus hitelessége

A pedagógus hitelességének – véleményünk szerint – három alapvetése van:

1. Legyen szakmájának kiváló értője, esetenként mestere! Ez nemcsak szaktárgyának, hanem a pedagógiai elméleti ismereteknek és a nevelési gyakorlatnak a megfelelő birtoklását is jelenti.

2. Rendelkezzék egészséges lelki alkattal! Ez biztosítja a helyes önértékelést, önbizalmat. Biztosítja a gyermek iránti tiszteletet, szeretetet; erőt ad a mindenkorin önzetlen segítségre, lehetővé teszi a napi konfliktusok megoldását. Nincs lehangolób, kiábrándítóbb a gyermek számára, mint a lelki egyensúlyát veszített tanár, nevelő.

3. Legyen erkölcsileg emelkedett! A jó tanári munka elképzelhetetlen az emberekbe vetett hit és hivatástudat nélkül. A tanár, a nevelő példa, modell a diákok szemében. Ezért megbocsáthatatlanul romboló az ifjúság elé álló, erkölcsiben megingott pedagógus. Fokozottan igaz ez az értelmi és az érzelmi változás, fejlődés megpróbáltatásait élő 12-18 éves fiatalok nevelőinél. Az értékítéleteiben csak feketén-fehéren látó kamaszkorú ifjú elítéli az erkölcsi kérdésekben ingatag embert.

Intézményünkben a nevelés kulcsembere az osztályfőnök, aki az osztály életének, tanulásának, nevelésének, értékelésének szervezője. Munkájának, hitének, hivatásának az osztályközösségen alapvetően ott látható a lenyomata. Az osztályfőnök a tanulók megkülönböztetett érzelmi kötődését sokszor tapasztalhatja. Tehát az osztályfőnök felelőssége különösen nagy, feladata széleskörű.

Célunk, hogy mindenkit hozzásegítsünk a képességeinek, tehetségének kibontakoztatásához. A nevelésünk stílusa a barátságosság, megértés, a pozitív pedagógia alkalmazása.

Intézményünkben „a diákot megnyerni és utána megtanítani” elv szerinti munka a leginkább jellemző. Természetesen ennek együtt kell járnia a rossz következetes és szigorú visszaszorításával. Nem szabad utat engedni olyan cselekedeteknek, tetteknek, nézeteknek, amelyek mások jogait sértik, másoknak kárt okoznak, testi-lelki egészségüket veszélyeztetik, személyiségüket rombolják, másokat emberi méltóságukban megsértene.

Sok lelki tehertől, kínzó dilemmától, veszteségtől szabadítjuk meg magunkat, ha tetteinkben az vezérel minket, hogy olyat és úgy tegyünk embertársainkért, amit szeretnénk, hogy ők is megtegyenek velünk.

Így válhat barátságossá, ösztönzővé, egymás céljainak támogatójává az intézmény légköre.

4.4 Az egészséges verseny – az interakciók sikeres stratégiája

A tiszta módszerekkel folytatott verseny őrzi a tisztességet, védelmet nyújt az összejátszás, visszaélés ellen. A tisztességes verseny nem a másik fél minden áron való eltaposását, legyőzését, megszegyenyítését jelenti, hanem a képességek kibontakoztatását, a reális önértékelést, az igényesség és a minőség garanciáját. A verseny állandó összevetést jelent magunk előző teljesítményével, és lehetőséget ad a másokkal való összevetésre is.

Ezért intézményünkben különös szerepet szánunk a versenyeknek.

A nagyon szerteágazó, sokrétű országos tanulmányi- és sportversenyeken is sok jelentős sikert könyvelhettek el diákjaink és tanáraink. Minden ilyen alkalom a város és az intézmény megismerését, elismerését is szolgálta egyben.

Tanulóink évről évre több mint 20 féle országos tanulmányi és sportversenyen vesznek részt.

A verseny, a versengés azonban felesleges stresszt, lelki torzulásokat, sőt megbetegedéseket is okozhat, A konfliktusok, a dilemmahelyzetek kezelésére sok pszichológiai, szociálpszichológiai, játékelméleti stb. megoldással, stratégiakereséssel kísérleteztek.

A legsikeresebbnek Axelrod (1979, 1982) stratégiája bizonyult a stratégiák nagy versenyében. (Mérő László: *Mindenki másképp egyforma*; 3. fejezet 59. oldal, Tericum Kiadó 1996)

A stratégia nagyon egyszerű, így szól:

1. Első lépésben mindenképp kooperáló magatartást folytass!
2. Ezek után tedd azt, amit a partnered az előző lépésben veled szemben tett!
3. Időnként soron kívül bocsáss meg, azaz ha a partnered nem kooperált, kezdeményezz újra kooperáló magatartást!

Az a célunk, hogy ezt a stratégiát tanulóink nevelési helyzetekben, a mindennapi életben is megtapasztalják. A közösségi szemléletnek, viselkedésnek ez lehet a tudatos tartalma.

5 AZ INTÉZMÉNY TANULMÁNYI JELLEMZŐI

Az iskolák működéséről, tevékenységük összehasonlításáról készült országos felmérések, kutatások ritkák, esetlegések, általában egy-két tényezőt vizsgálnak, ezért a pedagógiai munkájukról nem mindig nyújtanak megbízható adatokat.

Az alábbiakban általunk ismert néhány tanulmányból idézünk:

2003-ban a Művelődési Minisztérium megbízásából a középiskolai munkáról az ELTE széleskörű – tíz, illetve másokban öt év eredményeit – értékelő vizsgálatai szerint az országos versenyeken elért eredmények alapján a monori gimnázium tanulói a vegyes középiskolák között országos első, az ország összes középiskoláját tekintve a 32. A felsőoktatásba bejutott tanulók arányszáma alapján intézményünk a vegyes középiskolák alapján az 56.,-a százalékos értéket tekintve a 49. helyen volt. A felsőoktatásba jelentkező tanulóknak a negyede rendelkezett C típusú nyelvizsgálóval. A kiemelkedő tantárgyi helyezések a következők voltak: földrajzból hol országos első, hol második volt intézményünk. Magyarból a 10.-ek, biológiából az 51.-ek voltak. Fizikából a 35-37. hely volt a miénk az egyéb versenyeket tekintve.

(*A Középiskolai munka néhány mutatója 2002*; OKI 2003)

Azóta ilyen összefoglaló felmérés ismeretünk szerint nem készült.

Az OFI megvizsgálta 1986 és 2013 között az országos középiskolai tanulmányi versenyeken elért eredményeket. A kutatás szerint intézményünk művészettörténetből 16-18., magyar irodalomból 11., földrajzból pedig 1. az országban.

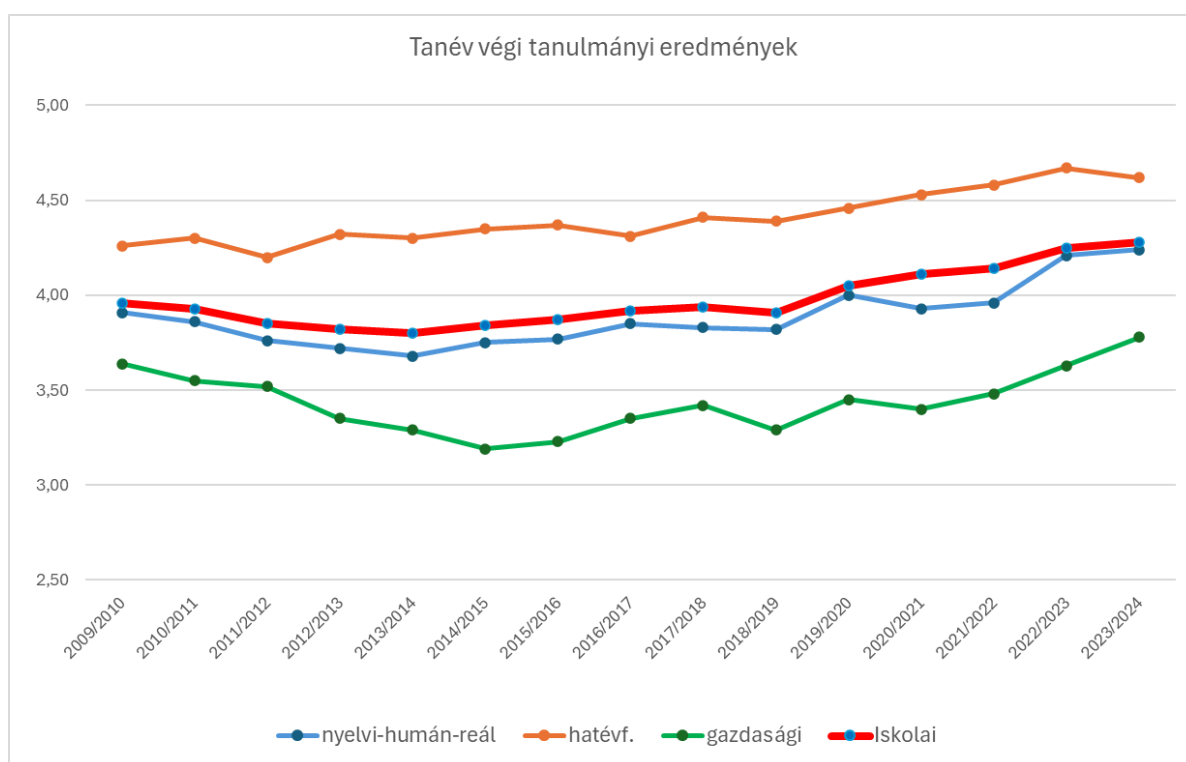
(Neuwirth G.: *OKTV kutatás 1986-2013*; OFI – Tudástár 2013)

5.1 Tanulmányi eredményeink

Az intézmény tanulmányi átlaga az elmúlt 24 évben 3,75 (2002, 2004, 2005) és 4,25 (2023) között alakult. Az utolsó tíz évben az átlag (a 2018/19-es tanév kivételével) folyamatosan emelkedik. Büszkeségünk, hogy az utolsó három tanévben született az intézményben a három legmagasabb tanulmányi átlag.

A gimnáziumi és a szakközépiskolai (szakgimnáziumi) osztályok tanulmányi átlaga közötti különbség 2006/07-ig nagyon kicsi (0,02 – 0,15) értéket mutatott. Innentől a különbség nőtt, a szakközépiskolai (szakgimnáziumi) osztály átlaga csökkent, a gimnáziumi osztályoké viszont jelentősen emelkedett.

A hatosztályos gimnáziumi osztályok tanulmányi átlaga az elmúlt 24 évben (kisebb ingadozásokkal) folyamatosan nőtt. A legmagasabb tanulmányi átlagot a négy- és ötosztályos gimnáziumi osztályok is az elmúlt négy évben érték el. Pozitívum, hogy a 2017/18-as tanévben bevezetett gazdasági orientációs gimnáziumi osztályok tanulmányi átlaga is enyhén emelkedő tendenciát mutat.

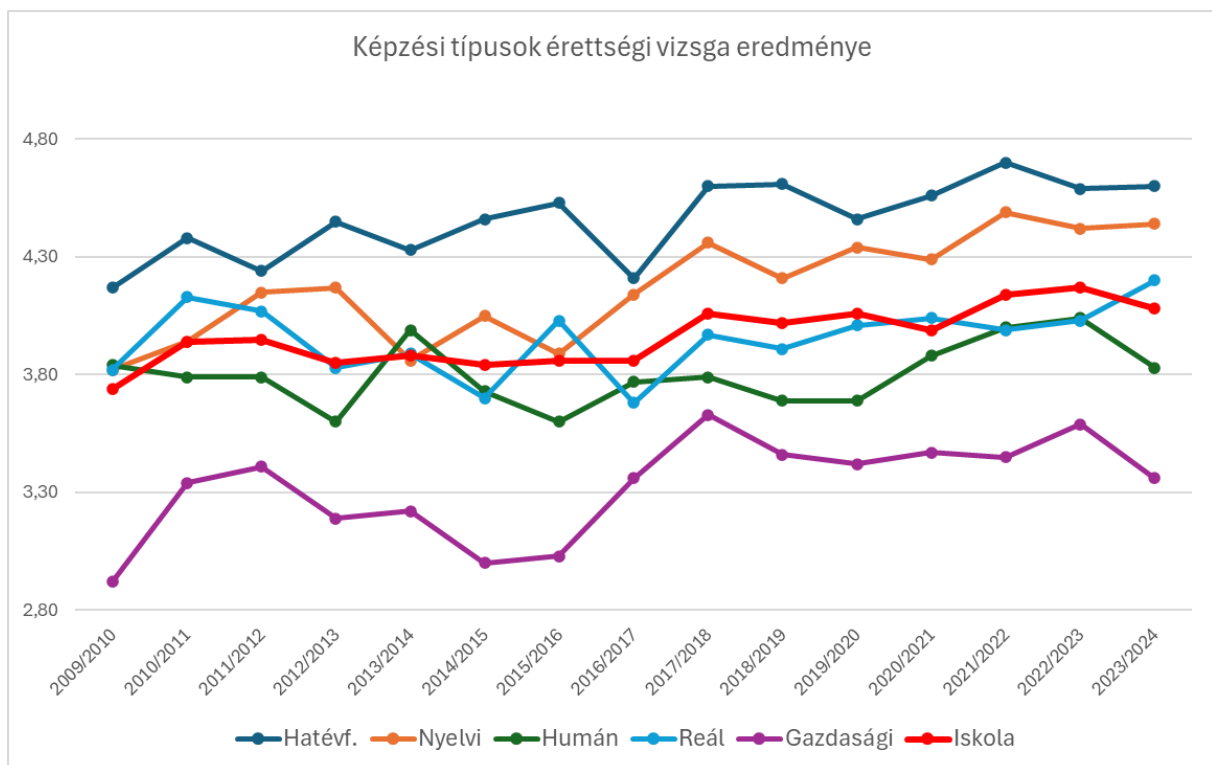
Az intézmény tanulmányi eredménye (2010 – 2024)

5.2 Érettségi eredményeink

Az érettségi és tanulmányi átlagok közötti kapcsolat lazább, mivel az érettségi eredményeit számos, az iskolától független tényező (pl: a szóbeli érettségi előtti önálló felkészülés) is erősen befolyásolja. Néhány összefüggés azonban megállapítható.

Az intézmény érettségi átlaga az elmúlt 24 évben emelkedő tendenciát mutat, ez a fejlődés az utolsó hét évben különösen látványos. A hatosztályos gimnáziumi osztály érettségi átlaga az elmúlt 24 évben magas, az intézményen belül a legmagasabb (2022-ben 4,7), és folyamatosan – különösen az utolsó másfél évtizedben – növekszik. Az ötosztályos (nyelvi előkészítő) osztályok érettségi átlaga szintén emelkedik. A humán és a reál osztályok között jellemzően kis (0,1 – 0,2) különbség mutatkozik a reál osztályok javára. Az érettségi átlagok ebben a két iskolatípusban ingadoznak. A szakközépiskolai (szakgimnáziumi) illetve a képzési típust felváltó gazdasági orientációs gimnáziumi osztály érettségi átlaga az elmúlt 24 évben jelentős ingadozást mutatott, de az utolsó hat évben stabilizálódott.

Sikertelen érettségi vizsga elenyésző számban fordul elő (kevesebb, mint 1 %). Természetesen mindez rendszeres, szervezett és színvonalas oktatómunka nélkül nem jöhetett volna létre.

Az intézmény érettségi átlaga (2010 – 2023)

Az intézmény elmúlt 26 évének a legfontosabb tanulmányi jellemzőit a következő táblázat foglalja össze:

Tanulmányi eredmények

Tanév		1998-1999	1999-2000	2000-2001	2001-2002	2002-2003	2003-2004	2004-2005	2005-2006	2006-2007	2007-2008	2008-2009	2009-2010	2010-2011	2011-2012	2012-2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024	
Tanulmányi eredmény	Gimnáziumi	3,70	3,63	3,72	3,62	3,65	3,57	3,56	3,65	3,65	3,91	3,87	3,91	3,86	3,76	3,72	3,68	3,75	3,77	3,85	3,83	3,82	4,00	3,93	3,96	4,21	4,26	
	6 osztályos gimn.	4,33	4,14	4,31	4,22	4,18	4,21	4,17	4,24	4,18	4,27	4,31	4,26	4,30	4,20	4,32	4,30	4,35	4,37	4,31	4,41	4,39	4,46	4,53	4,58	4,67	4,62	
	Szakközépiskolai/ Szakgimnázium	3,72	3,58	3,57	3,51	3,63	3,60	3,63	3,64	3,57	3,62	3,72	3,64	3,55	3,52	3,35	3,29	3,19	3,23	3,35	3,42	3,29	3,45	4,16				
	<i>Iskolai</i>	3,89	3,78	3,84	3,75	3,79	3,75	3,75	3,81	3,79	3,96	3,97	3,96	3,93	3,85	3,82	3,80	3,84	3,87	3,92	3,94	3,91	4,05	4,11	4,14	4,25	4,28	
Érettségi eredmény	Humán osztály	3,46	3,61	3,63	3,73	3,22	3,81	3,48	3,82	3,63	3,85	3,81	3,84	3,78	3,79	3,60	3,99	3,73	3,42	3,60	3,77	3,79	3,69	3,30	3,88	4,04	3,83	
	Reál osztály	4,00	4,07	3,95	3,78	3,94	3,96	4,06	3,74	3,95	3,96	4,02	3,82	4,13	4,07	3,83	3,89	3,70	4,03	3,68	3,97	3,91	4,01	4,04	3,99	4,03	4,20	
	Nyelvi osztály	3,04	3,26	3,63	3,60	3,71	3,47	3,49	3,84	3,63	-	4,12	3,82	3,94	4,15	4,17	3,86	4,05	3,89	4,14	4,36	4,21	4,34	4,29	4,49	4,42	4,44	
	Gazdasági osztály																									3,45	3,59	3,36
	6 osztályos gimn.	4,54	4,28	4,35	4,18	4,44	4,56	4,63	4,34	4,26	4,40	4,45	4,17	4,38	4,24	4,45	4,33	4,46	4,53	4,21	4,60	4,61	4,46	4,56	4,70	4,59	4,60	
	Szakközépis./Szak gimn.	3,47	3,80	3,51	3,20	3,26	3,17	3,43	3,18	3,51	3,37	3,61	2,92	3,34	3,41	3,19	3,22	3,00	3,03	3,36	3,63	3,46	3,42	3,47				
	<i>Iskolai</i>	3,69	3,80	3,77	3,70	3,68	3,79	3,84	3,81	3,77	3,89	4,00	3,74	3,94	3,95	3,85	3,88	3,84	3,86	3,86	4,06	4,02	4,06	3,99	4,14	4,17	4,08	
Érettségi vizsgát tett végzős tanulók létszáma	Gimnázium	126	130	144	122	129	137	116	133	134	107	130	133	143	137	134	135	133	129	139	138	129	121	132	140	157	162	
	Szakközépis kola/ Szakgimnázium	35	33	28	29	30	30	35	31	35	36	36	32	32	31	35	27	32	23	16	21	25	17	-				

5.3 A felsőoktatásban továbbtanulók

A felsőoktatásban továbbtanulók aránya régebben a végzős tanulók számához mérten 50% körül volt. Tanulóink egy része a középfokú végzettség megszerzését tűzte ki célul maga elé. A szakközépiskolai (szakgimnáziumi) osztályokból általában kevesebben jelentkeztek továbbtanulni, mint a gimnáziumi osztályokból. Ez az arány a felsőoktatásba való bejutás liberalizálásával növekedett, de a növekedésben jelentős szerepet játszott a tehetséggondozó hatosztályos oktatás bevezetése is.

Pályakövetési céllal végzős tanítványainktól minden évben kérünk információt a továbbtanulásukról. Az utolsó 5 évben volt tanítványaink majd 90 %-a küldött visszajelzést. A visszaküldött adatok szerint a felsőoktatásban továbbtanulók aránya a végzős tanulók számához mérten 60% fölött volt. A tehetséggondozó 6 évfolyamos képzésünkben ez az adat 88,75%, a 4 osztályos gimnáziumi osztályokban 60,5%. A szakközépiskolai (szakgimnáziumi) és a gazdasági orientációs gimnáziumi osztályok kétharmada közép- és felsőfokú OKJ képzésben folytatta a tanulmányait.

Nagyon alacsony az érettségi után azonnal munkaviszonyt létesítők száma és aránya (3,2%), és elenyésző a pályájukat munkanélküliként kezdőké (0,5%)

5.4 A kompetenciamérések eredményei

A kompetenciamérések eredményei jók. Intézményi eredményeink az országos átlagokhoz képest majd minden évfolyamunkon és minden mérési területen szignifikánsan magasabbak.

A tehetséggondozó hatévfolyamos gimnáziumi osztályunk eredményei az országban indult többi hatévfolyamos gimnáziumi osztály (viszonyítási csoport) eredményeihez hasonlóak, esetenként szignifikánsan jobbak. A négyosztályos gimnáziumi képzésben az eredményeink a viszonyítási csoporthoz jellemzően hasonlóak, 2019-ben és 2021-ben viszont szignifikánsan gyengébbek. A 2017-2018-as tanévben ugyanis gazdasági orientációs gimnáziumi képzést vezettünk be, amelynek gyengébb eredményei a 4 évfolyamos gimnáziumi eredményekben jelennek meg. Miután a gazdasági orientációs gimnáziumi osztályok tanulmányi átlaga emelkedő tendenciát mutat, reményeink szerint ez csak átmeneti jelenség volt.

A családi háttérindexet megvizsgálva a 6 évfolyamos képzésünk – egy-két kivétellel – az országos átlaggal és a megfelelő képzési formával összevetve is a várhatónál szignifikánsan jobb. A 4 évfolyamos gimnáziumi osztályainkban a tanulók az elvárt eredményeket nyújtották. A tehetséggondozó hat évfolyamos képzésünk esetén előfordult, hogy az intézmény hozzáadott értéke több volt, mint az elvárt, ami a képzési típus eredményességét igazolja. A 4 évfolyamos gimnáziumi osztályaink is az elvárt eredményeket nyújtják, szignifikánsan nem különböznek az előző eredmények elvárható értékeihez képest, de egy-két esetben előfordul az elvárhatónál szignifikánsan jobb és gyengébb eredmény is.

A kompetenciamérések eredményeit tanév végi nevelőtestületi értekezleteken ismertettük, elemeztük, és az alábbi célokat fogalmaztuk meg:

1. Az országos átlag feletti eredmények megtartása.

2. A tehetséggondozó osztály eredménye szignifikánsan legyen jobb az országos átlagnál!
3. A leggyengébb (a 3. szinten teljesítő) tanulók aránya
  - a 6 évfolyamos képzésnél 5% alatt legyen;
  - a 4 évfolyamos gimnáziumi képzésnél matematikából 20% alatt, szövegértésből 10% alatt legyen!
  - A természettudománynál 15 % alatt legyen az alapszintet el nem érők aránya!
4. A tanulóknál és szülőknél is hatékonyabban kell a méréshez való hozzáállást erősíteni.

Kiemelkedő célunk az, hogy a tanulmányi eredményeinket meg tudjuk tartani. Ehhez összehangolt, áldozatos, odaadó munkára van szükség tanár és diák részéről egyaránt.

6 AZ INTÉZMÉNYBEN FOLYÓ NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA FELADATAI

6.1 A tehetséggondozással kapcsolatos tevékenységek

A tehetséggondozás keretében emelt óraszámú képzések, szabadon választható tantárgyak, szakkörök indításával nyújtunk lehetőséget az elmélyültebb tudás megszerzésére, a képességek kibontakoztatására.

A tehetséggondozás akkor működik hatékonyan, ha a tanulók képességeiknek, érdeklődésüknek és ambícióiknak megfelelő képzési területre kerülnek. Ezért első lépésként biztosítjuk, hogy tanulóink képességeiknek, érdeklődésének, ambícióinak megfelelő képzési formába kerülhessenek.

Hatosztályos gimnáziumi képzés

Intézményünk több mint harminc éve indít hatosztályos gimnáziumi osztályokat, elsősorban a kiemelkedő teljesítményt nyújtó tanulóknak. Ezen osztályok oktatásának alapvető célja a felsőoktatásban való továbbtanulás.

A felvételi követelmények szigorúak. A hatosztályos gimnáziumi oktatásban tanuló diákokra és szüleikre az átlagosnál nagyobb teher hárul (magas tanulmányi osztályteljesítmény).

Ötosztályos gimnáziumi képzés

A nyelvi előkészítő osztályban legalább heti 13 órában, két csoportban német, illetve angol nyelvet, heti 5 órában második idegen nyelvet, a fennmaradó órákban informatikát, magyart, matematikát, történelmet és testnevelést tanítunk. A nyelvi előkészítő osztályra normál négyosztályos gimnáziumi képzés épül, ahol végig emelt óraszámban tanulják a nyelveket. A képzési idő ebben az osztályban 5 év.

Jellemző, hogy a tanulók a 11. évfolyam végén idegen nyelvből előrehozott érettségi vizsgát tesznek, illetve megszerzik a középfokú nyelvvizsgát.

Négyosztályos gimnáziumi képzés

Az oktatás célja a középfokú végzettség megszerzése és a sikeres érettségi vizsga, illetve a felkészítés a felsőfokú tanulmányokra. A továbbtanulás biztosítása érdekében a tanulók érdeklődésüknek megfelelően humán vagy reál osztályba kerülnek.

A humán osztályban a magyar és a történelem, a reál osztályban a matematika, fizika, biológia tantárgyakat emelt óraszámban tanítjuk.

Gazdasági orientációs gimnáziumi képzés

A gazdasági orientációs gimnáziumi képzés a közgazdasági képzés hagyományát folytatja. Az első két évben a tanulók a közismereti tárgyak mellett, a szabad órakeretben gazdasági alapozó tárgyakat tanulnak. A 11. és 12. évfolyamon lehetőség nyílik a vállalkozási és a közgazdasági ismeretek bővítésére. A tantárgyak követelményeinek teljesítéséhez a kötelezően választható órák keretében többletórákat biztosítunk.

A tanulók érdeklődésének és igényének megfelelően szakköröket, érdeklődési köröket indítunk.

A 11. és 12. évfolyamokon a közép- vagy emelt szintű szabadon választott tantárgyak keretében valósul meg a differenciálás, a tehetséggondozás.

Az országos tanulmányi versenyeken helyezésre esélyes tanulók számára – akár egy fővel is – versenyfelkészítő foglalkozásokat tartunk.

2024. februárban már a 40. születésnapját ünnepli a Nyáry Pál Önképzőkör (Tudományos Diákkör), ahol tanulóink egy-egy kiválasztott témában kutatásokat végezhetnek. Ezek az alapjai az országos szakmai konferenciákra való részvételeknek, és publikációs lehetőségeknek. Célunk, hogy ne teljen el év országos fórumokon való megmérettetés nélkül.

Tudományos Diákkörünk tagjai közül többen jelentős szerepet vállaltak a Kutató Diákok Országos Szövetségének létrehozásában és később vezetésében is. 1998-ban és 1999-ben megrendeztük az országossá szélesedett Tudományos Diákköri Napokat. Ez volt a Tudományos Diákkörök Országos Konferenciájának az (egyik) elődje. 2000-ben –a Puskás Tivadar Technikummal közösen – mi rendeztük a TUDOK 2000-t is. 2008-ban pedig a Kutató Diákok Regionális Konferenciáját.

Az intézményen kívüli foglalkozások keretében a tanulók – önkéntes választásuk alapján – különböző sport- és művészeti tevékenységet folytathatnak. A különböző szabadidőben űzött sportágak a tömegsport-foglalkozásokon, a középiskolás versenyekre, mérkőzésekre való felkészítés az Iskolai Sportkör edzésein valósul meg.

A legtehetségesebb, versenyszerűen – akár más egyesületben is – sportoló diákjaink számára biztosítjuk a versenyeken, illetve edzőtáborokban való részvételt, továbbá menedzseljük őket az országos középiskolás bajnokságokon, diákolimpián. A sporthoz hasonlóan lehetőség van intézményünkben szabadidőben folytatott kulturális, művészeti tevékenységre is.

Tanulóink számára lehetőség van alkalmi programok szervezésére az egyes osztályokban, a közélet iránt érdeklődők számára pedig rendszeres közösségi tevékenységre a diákönkormányzati munkában.

Az intézmény médiacsoportja számos alkalommal dokumentált iskolai eseményeket. Tanulóink így a valóságban sajátítják el a műsorkészítés gyakorlatát.

6.2 A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

Pedagógiai tevékenységünk középpontjában a tehetség sokoldalú kibontakoztatása, a felelős gondolkodás, a szociális érzékenység fejlesztése áll. Ezért nevelőmunkánk fő célkitűzése a személyiségformálás. A személyiség tudatosan viszonyul az őt körülvevő környezethez, viselke-

désében megnyilvánuló jellemvonásai, döntései, cselekedetei, magatartása, megjelenése nyomán összetéveszthetetlen másokkal. A tanulók értékrendje, értékorientációja nagymértékben összefügg a személyiség irányulásával, az érdeklődéssel és a motivációs rendszerrel.

A tanulók személyiségének mind teljesebb kibontakoztatása során számolunk

- a tanulók életkori sajátosságaival,
- a tanulók eltérő szintű adottságaival,
- a tanulók eltérő ütemű, mértékű fejlődésével,
- szociális és egyéb környezeti tényezőkkel, hatásokkal.

Építünk

- a nevelők személyes példaadására, felelősségtudatára,
- az osztály és iskolai közösség pozitív hatására,
- a szülői és a társadalmi háttér támogatására.

A nevelés főbb szinterei:

- a tanórák,
- a rendszeres tanórán kívüli foglalkozások (szakkörök, önképzőkör, sportkörök, korrepetálások, érettségi és verseny előkészítők),
- az esetenkénti tanórán kívüli foglalkozások (versenyek és bajnokságok, tanulmányi és közösségfejlesztő kirándulások, kulturális intézmények látogatása stb...).

A célok megvalósítása érdekében a személyiségfejlesztéssel kapcsolatos főbb feladataink a következők:

A tanulási és gondolkodási képességek fejlesztése

A tanórán a tananyag feldolgozása során alkalmazott módszerek segítsék elő:

- a tehetség felismerését, a gyermekekben rejlő képességek sokoldalú kibontakoztatását;
- a tudásvágy felébresztését;
- a permanens tanulás igényének és képességének kialakítását;
- a kreativitást, a problémamegoldó gondolkodás fejlesztését!

Az ismeretek számonkérésének formái fejlesszék:

- a tanulók kötelességtudatát;
- segítsék a helyes tanulási szokások, hatékony tanulási módszerek kialakítását;
- fejlesszék a kommunikációs készségeket!

A tanórai és a tanórán kívüli foglalkozások segítsék elő:

- az önálló ismeretszerzés belső késztetéssé alakítását;
- a tudás birtoklásának örömeit!

A szociális érzékenység, az emberi kapcsolatok fejlesztése

Intézményünk nevelési programjának fontos eleme az önállóságra nevelés és a közösségformálás.

Az önállóságra nevelés legfontosabb része a megfelelő énkép kialakítása, a reális önértékelés fejlesztése, a megfelelő önbizalom kifejlesztése, az önuralom és önfegyelem elsajátíttatása.

- Az önbizalom, önbecsülés erősítését szolgálják a különböző szereplési lehetőségek (énekverseny, szavalóversenyek, kiállítások, házibajnokságok, fordított-napi rendezvények, tudományos diákkör, ünnepi és bemutatkozó műsorok).

A szocializáció szempontjából különös jelentőségű a közös tevékenységek gyakorlása.

- Ennek fontos eszköze, a tanulmányi kirándulás. Minden tanév szeptemberében tanulmányi kiránduláson vesznek részt tanulóink. A kirándulások alkalmával a tanulók megismerkednek országunk nevezetességeivel is.
- A tanulók tanulmányi kirándulása önköltséges, a finanszírozását a szülők végzik.

Az ember közösségi lény, ezért a közösségformálás folyamatában alapvetően fontos az érintkezés normáinak fejlesztése, a másik ember értékeinek felismerése, elfogadása. Ezért az iskolai közösségeken belül (osztály, tanuló csoport, érdeklődési kör) alapvetően fontos:

- az egyének és csoportok kölcsönös megértésének, segítőkészségének előnyeit közvetítő iskolai légkör, életrend elfogadásának, igényének kialakítása;
- az emberek közötti érintkezés, emberi kapcsolatteremtés és kommunikáció kulturált formáinak, elfogadott normáinak kialakítása;
- tartalmas emberi kapcsolatok kiépítésének igénye, a tanulók önmagukkal és másokkal szembeni igényessége;
- a mások munkájának tisztelete, megbecsülése;
- az empátikus képesség kialakítása.

A konfliktusmegoldás képessége a modern személyiség egyik legfontosabb sajátja. A tanulók egyéni – önmagukkal, társaikkal, szüleikkel, tanáraikkal való – konfliktusai megoldásában segítséget nyújt az osztályfőnökön kívül az iskolai védőnő, az iskolapszichológus, akik heti rendszerességgel állnak a diákok rendelkezésére.

- A konfliktusmegoldó képesség kialakítását szolgálják a különböző vitafórumok, konfliktuskezelő tréningek az osztályfőnöki órákon, valamint a Diákönkormányzat (DÖK) érdekvédelmi munkája.
- A konfliktusmegoldás, a helyes döntések képességének kialakulását segítheti elő az ún. együttműködő (kooperatív) tanulás. Az együttműködő tanulás egyszerre teszi lehetővé az új ismeretanyag eredményes átadását a tanórán, továbbá a társas, együttműködési készségek elsajátítását. Ezek a készségek – konfliktusok megoldása, felelősségérzet, tárgyalási készség, egymás bátorítása, tisztázó kérdések megfogalmazása, az ismeretek másokkal való megosztása, aktív figyelés stb. – a személyiség fejlesztésének hatékony eszközei.

Az iskola a szocializáció fontos terepe, ezért különleges a felelőssége a közösség ügyei iránt érdeklődő, aktív, demokratikus gondolkodású emberek nevelésében. Ennek érdekében fontos feladata:

- a társadalmilag elfogadott értékrend, erkölcs, etikai értékek közvetítése;

- a társadalmi viszonylatrendszerbe való beilleszkedés képességének kialakítása;
- a közösségi és demokratikus magatartási formák birtoklása;
- nyitottság, fogékonyság kialakítása az emberiség globális problémái iránt;
- aktív közéleti tevékenységre ösztönzés, a segítőkészség, jóindulat és tolerancia fejlesztése;
- szociális szokások kialakítása, szociális minták nyújtása.

A személyiségfejlesztés fontos feladata a kitartás, az akaraterő, a küzdeni tudás fejlesztése.

A kulturált életmód, a testi és lelki egészség fejlesztése

Intézményünk fontos célja, hogy tanulóink testben-lélekben egészségesek legyenek, illetve maradjanak. Ennek érdekében különösen fontos:

- az önkifejezési képességek bemutatása, gyakorlása;
- a nemzeti kultúránk megismerésére, értékeinek tiszteletére, hagyományainak ápolására nevelés;
- az új érték teremtésének igényére, önkifejező képességre nevelés;
- a kulturált nyelvi magatartás kialakítása, választékos szóbeli kifejező képesség elsajátíttatása;
- az elemi munkaszokások kialakítása (pontosság, rend, önkiszolgálás, takarékoság, kötelességérzet, lelkiismeretesség);
- az életkori sajátosságoknak megfelelő önállóság, önellátó képesség kialakítása;
- a harmonikus családi élet igényének kialakítása; a családban rejlő értékek tudatosítása;
- az egészséges életmódra ösztönzés, a szabadidő eltöltésének kulturált formáira, a környezet védelmére és óvására szoktatás;
- az esztétikus környezet kialakítása, kiépítése, közös védelme (táska, terem, iskola, lakókörnyezet...), a tanulók ízlésének formálása.

A továbbtanulás és az egész életen át tartó tanulás alapozása

Feladatunk:

- az önállóság, önálló feladatmegoldásra való képesség erősítése;
- az alkotóképesség, alkotótevékenység fejlesztése;
- a pontos, fegyelmezett munkára, megbízhatóságra nevelés;
- az igényesség kialakítása az írásbeli munkák külalakjában;
- a tárgyalóképesség, konfliktusmegoldó képesség és önállóság fejlesztése;
- a céltudatosság, reális ítélőképesség fejlesztése;
- a karriertervezési képesség kialakulása.

A fent megfogalmazott célok hosszú távra szólnak, időtállóak, értékállóak. A külső és belső változásoknak, igényeknek megfelelően azonban tartalmuk változhat.

6.3 A teljes körű egészségfejlesztés, egészségnevelés

Az egészséges életmódra nevelés és a testi nevelés alapja az értékes életnek, ezért a mindennapi munkában ennek megvalósításához jelentős erőforrásokat mozgósítunk.

Az egészség szolgálata érdekében biztosítjuk a tanulók intézményen belüli egészségügyi ellátását.

- Intézményünkben védőnői ellátás működik az intézmény épületében lévő orvosi szobában. A kötelező szűrővizsgálatokon kívül a védőnő részt vesz az egészségügyi preventív munkákban is.
- A védőnői szolgálat nemcsak a testi egészség védelmét, hanem egyfajta lelki gondozást is végez. A védőnő részt vesz a tanulók egészségi, mentálhigiénés monitorozásában is, és jelentős szerepet vállal a szexuális felvilágosításban és az e téren szükséges segítségnyújtásban.
- A betegségek megelőzésében, az egészséget támogató magatartás formálásában a védőnő az orvosi szűrővizsgálatok alkalmával aktívan és folyamatosan részt vesz, probléma esetén – a szülővel, az osztályfőnőkkel, az iskolavezetéssel és a társszakemberekkel együttműködve – megteszi a szükséges lépéseket.
- Intézményünkben az osztályfőnökök különösen figyelik és segítik a rájuk bízott veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekeket. Jelzésük esetén az igazgató az iskolapszichológussal együttműködve intézkedik. Ő tartja a kapcsolatot a városi szociális és a speciális egészségügyi ellátást biztosító szervezetekkel. Az igazgató megbízottja részt vesz preventív (pl. drogprevenció) programokon, illetve intézményi preventív programok szervezésében. A 9. évfolyamos tanulóknál az iskolapszichológus rendszeresen felméri a tanulók szocioökonómiai hátterét, amely a célzott tevékenységekhez alapul szolgál.

A szabadidő hasznos eltöltésében az intézmény jelentős szerepet vállal a különböző rendezvények, hétvégi programok, sportolási lehetőségek megteremtésével.

- Az osztályfőnököknek biztosítottunk heti egy közösségnevelési órát, amelyet jórészt szabadidős tevékenységen belül használnak fel. Ennek az órának feladata az is, hogy teret adjon a gyermekeknek a kortársakkal való társas kapcsolatok kontrollált megvalósítására.
- Az órarend összeállításánál törekszünk a tanulók teherbírását és jó időbeosztását figyelembe venni.
- Az osztályok délelőtti órarendjének összeállításánál nem engedjük meg a lyukas órát.
- A tantárgyak elosztását a hét folyamán egyenletessé tesszük. Heti két órás tantárgy esetében mindkét órát – amennyiben megoldható – nem lehet az utolsó órában megtartani.

A biológia-, a kémia-, a fizika- és a testnevelés óra helyi tantervében kiemelten szerepel az egészségvédelem és -fejlesztés. Az osztályfőnöki órák, valamint tanórán kívüli foglalkozások is lehetőséget nyújtanak az egészségnevelésre.

Az osztályfőnöki órákon az alábbi témák feldolgozásával segítjük az egészségnevelés intézményi programját:

- önmagunk és egészségi állapotunk ismerete (testi higiénia, serdülőkori higiénés problémák);
- egészséges életmód, egészséges testtartás, a mozgás fontossága;

- az étkezés, táplálkozás egészséget befolyásoló szerepe;
- a betegségek kialakulása, gyógyulási folyamatok (gyógyszerhasználat);
- elsősegély-nyújtási ismeretek;
- barátság, párkapcsolatok, szexualitás a serdülőkorban;
- személyes krízishelyzetek felismerése és kezelési stratégiák ismerete;
- szenvedélybetegségek elkerülése (alkohol, dohányzás, drog, játékszenvedély);
- a digitális eszközök veszélyei, káros hatásai;
- a természethez való viszony, az egészséges környezet jelentősége.

Az alkalmazott módszerekben elsőbbséget élveznek a tréningek, szerepjátékok, projekt munkák, kortárs csoportos foglalkozások, szituációs játékok.

Nemcsak az ismertetés, hanem a példamutatás is kiemelkedően fontos.

A szaktantárgyi asszisztensek feladatai között szerepel a tanterem alapvető higiénés állapotának biztosítása.

A testnevelés órán kívüli sporttevékenység (tömegsport, házibajnokságok, versenyek, stb.) is szerves része a testi nevelésnek.

- A testi nevelésre szánt órakeret biztosítja a mindennapi testnevelést.
- Az intézmény szorgalmazza az úszás beiktatását a sporttevékenységbe.
- Az intézményen belül a rászorultaknak szakszerű gyógytestnevelési órát biztosítunk.
- A testnevelő tanárok között rekreációs szakképesítésű kollégát is alkalmazunk.

Az iskola megszervezi a mindennapos testnevelést legalább napi egy testnevelésóra keretében, amelyből legfeljebb heti két óra váltható ki a sportról szóló törvény szerinti igazolt sportolói jogviszonyban álló versenyző tanuló kérelme alapján – versenyengedély birtokában – a sport-szervezet keretei között szervezett edzéslátogatás igazolásával, amennyiben a testnevelésórát közismereti tanóra nem előzi meg vagy nem követi.

A tanórákon (biológia, kémia, fizika) az egészséget érintő problémákról előre tervezett módon kell szólni. Az említett tanórákba szervesen beilleszthetők a szükséges anatómiai, élettani, biokémiai, biofizikai ismeretek.

Intézményünkben rendszeresen szervezünk fórumokat, kampányokat, amelynek a középpontjában az egészség áll.

- Plakátkiállítás, rajzpályázat, tudományos elemzés (TDK munka) rádióműsor, különböző versenyek szolgálják az egyszeri, alkalmankénti akciókat.
- Szülői értekezleteken, fórumokon lehetőséget biztosítunk a tanárok és a szülők közös konzultációjára, tájékoztatására, olykor külső szakembereket is felkérünk ezekre a munkákra.

Az iskolai környezet kialakításában az ergonómiai követelményeknek igyekszünk minél szélesebb körűen megfelelni.

- A tanulóhelyek megvilágításánál elsődleges szempont a természetes megvilágítás biztosítása. A mesterséges megvilágítás esetében – az elmúlt években végrehajtott rekonstrukcióban – minden teremben biztosítottuk a káprázatmentes, a lehetőség szerinti árnyékmentes, a tanulók helyzetét tekintve baloldaltól jövő, legalább 500 lux erősségű

megvilágítást, amelynek színhőmérséklete közel azonos a természetes fényével. Ezen kívül a táblák helyi megvilágítását is biztosítottuk.

- Az iskolabútorok, (padok, székek) kiválasztásánál alapvető szempont az ülőmunkára előírt követelmények betartása.
- A tantermek, berendezési tárgyak színösszeállítására is különös gondot fordítottunk.
- Az intézmény udvarainak gondos kialakításával kellemes környezetet biztosítunk. A nagy zöld felület, a sok fa, a gondozott növények nemcsak kellemes érzetet keltenek, hanem a mikroklimát is jótékonyan befolyásolják.
- A biztonságos munkavégzéshez szükséges óvrendszabályokat igyekeztünk a hosszú tapasztalat és a biztonsági szakemberek tanácsának figyelembevételével kialakítani.

Az egészséget károsító jelenségek elleni felvilágosító munka, tanulóink egészségének megóvása, a folyamatos egészségnevelési tevékenység alapvetően fontos célkitűzésünk. Ennek kulcsterületei:

- a dohányzás visszaszorítása;
- az alkohol- és drogprevenció;
- az egészséges életmódra és táplálkozásra nevelés;
- a mozgás és a sportolás népszerűsítése, a mozgásszervi betegségek csökkentése;
- a szabad levegőn folytatott mozgásformák, kirándulások népszerűsítése;
- a mentális betegségek megelőzése;
- a családi életre nevelés;
- szexuális felvilágosítás, szexuális úton terjedő betegségek, nem kívánt terhesség elkerülése;
- az elemi elsősegélynyújtás szabályainak elméleti és gyakorlati elsajátíttatása.

Az egészséges, egyensúlyban lévő érzelmi élet alapja a nehézségek elviselésének. A tanárnak elemi feladata az, hogy ebben az érzelmi viharoktól sem mentes tanulói életkorban megértő segítséget, biztatást adjon diákjainak. Bizalmukra legyünk méltóak!

A mai társadalomban élő negatív tendenciák (elszegényedés, értékvesztés, drog, szabadosság, szubkulturális hatás stb.) az ifjúság életére is rányomja a bélyegét. Ezeknek a problémáknak a kezelésére a tanári karnak fel kell készülnie.

Fontosnak tartjuk a tanulóink lelki egészségének őrzését. Alapelvünk a prevenció. Élünk a pályázatok során felkínált tréningek, bemutatók, előadások lehetőségével. Külsős szakemberek, előadók különböző módszerekkel szólnak diákjainkhoz. Tanulóink visszajelzései szerint sokat segítenek ezek az alkalmak a téma feldolgozásában, a probléma megismerésében, a következmények előrevetítésével. Bajok esetén segítséget nyújtunk. Az iskolaorvosi, védőnői, szociális munkási szolgálat mellett egyes személyiségfejlesztő programok, tréningek segítenek a rászoruló diákoknak.

6.4 Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítása

Az elsősegélynyújtás olyan egészségügyi beavatkozás, amelyet bárki a végleges szakellátás megkezdése előtt végez, baleset vagy hirtelen egészségkárosodás közvetlen körülményeinek

elhárítása és az állapot további romlásának feltartóztatása érdekében. Célja, hogy a beteg, vagy sérült a legrövidebb időn belül megkapja azt a segítséget, mely megakadályozza, hogy az állapota súlyosbodjon a szakellátás megérkezéséig.

Alapelve, hogy az elsősegélynyújtás alapjait minden alkalmazott és tanuló ismerje meg és sajátítsa el, azokat készség szinten tudják alkalmazni a szükséges élethelyzetekben.

Az iskolai elsősegélynyújtás oktatásának legfőbb céljai az alkalmazottak számára:

- felkészíteni az alkalmazottakat a veszélyhelyzetek egyéni és közösségi szintű megelőzésére, kezelésére, a veszélyhelyzetekben alkalmazandó eljárásokra;
- elsajátítani az elsősegélynyújtás alapvető fogásait.

Az iskolai elsősegélynyújtás oktatásának legfőbb céljai a tanulók számára

Megvalósítandó céljaink:

- felkészíteni tanulóinkat a veszélyhelyzetek egyéni és közösségi szintű megelőzésére, kezelésére;
- megismertetni a diákokkal a környezet egészséget, testi épséget veszélyeztető leggyakoribb tényezőit (pl. háztartásban, az iskolában és a közlekedésben);
- felismertetni tanulóinkkal a veszélyhelyzeteket, hogy tisztában legyenek a háztartási és a közúti balesetek során elvárható és tanúsítandó alapvető viselkedési normákkal.

6.4.1 Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának formái

A tanulók elsősegély-nyújtási alapismereteinek elsajátítása két szinten történik:

- tanórákon (testnevelés, osztályfőnöki, biológia-, kémia- és fizikaórákon);
- szaktárgyanként minden tanév első hetében balesetvédelmi oktatást tartunk;
- esetenkénti tanórán kívüli foglalkozások (sportversenyek, tanulmányi és közösségi kirándulások, sport- és szaktáborok) előtt balesetvédelmi és elsősegély-nyújtási oktatást tartunk;
- tanórán kívül (önkéntes jelentkezés formájában, tanórán kívüli csoportfoglalkozáson, tanfolyamon való részvétellel, meghívott előadókkal).

Tanulóink rendszeresen vesznek részt területi és megyei elsősegélynyújtó versenyeken.

Az alkalmazottak számára 2 évenként (vagy szükség esetén annál sűrűbben) a tanév elején elsősegély-nyújtási alapismeretek oktatást tartunk.

6.4.2 Az elsősegély-nyújtási alapismeretek tematikája:

Osztályfőnöki órákon:

- a balesetek megelőzése (prevenció),
- teendők ájulás esetén.

Biológiaórákon:

- bőrsérülések és ellátásuk,
- mozgássérülések és ellátásuk,
- újraélesztés
  - a beteg vizsgálata (hároms érzékelés)

- átjárható légutak biztosítása,
- vérzések ellátása: gyenge vérzés (orrvérzés, hajszáleres vérzés), erős (gyűjtőeres és ütőeres) vérzés esetén, a kötések típusai.

Kémiaórákon:

- a legfontosabb a balesetvédelmi szabályok ismertetése és azok betartatása,
- teendők a leggyakoribb sérülések: égés és vegyszerek okozta marás esetén.

Fizikaórákon:

- teendők elektromos áram okozta balesetknél.

Testnevelés órákon:

- teendők a leggyakoribb sportsérülések (rándulás, ficam, törés, zúzódás, agyrázkódás) esetén.

Esetenkénti tanórán kívüli foglalkozások (kirándulások, sport- és szaktáborok) előtt:

- teendők allergiás tünetek jelentkezésekor, kullancs-csípés, turistabalesetek, vízhólyagok és egyéb bőrelváltozások, kerékpáros és vízi balesetek (kisebb vágások, napszúrás, napégés) esetén.

6.5 Környezeti nevelési elveink

A XX. században elkezdődött nagy volumenű ipari termelés jelentős javakkal látta el a Föld lakosságát. A termelés tipikusan nyílt folyamatokban történik, amelynek jellemzője a nagy arányú energia, anyag és információ felhasználása a kívánt termelési cél megvalósítása érdekében. A termelés során a nem kívánatos rendezetlenség növekedését környezetszennyezésként éljük meg.

A földi homeosztázis igyekszik a föld folyamatainak eredendő egyensúlyát visszaállítani (GAIA). E visszaállításban mára jelentős irreverzibilitások mutatkoznak. Ilyenek a magas légkörben történő átalakulások, az időjárási szingularitások, az élővilág egyensúlyában bekövetkezett változások, a biodiverzitás csökkenése, a természetes háttérsugárzás megváltozása egyes helyeken.

Valóság lett, hogy megszokott földi létünket ezek a tényezők jelentősen veszélyeztetik, befolyásolják, megváltoztatják. Alapvető kérdés mindannyiunk, így az iskolai nevelés számára is, hogy van-e ráhatásunk a fent vázolt folyamatok korlátozására, megfordíthatóságára.

Kérdés az is, hogy az egyéneknek van-e, és ha van, milyen esélye a negatív tendenciák mérséklésére. E kérdéskör adekvát megválaszolása lehet az iskolai környezeti nevelés alapja.

A kérdéskör hihetetlen komplex, ezért nem egyszerű dolog oktatási, nevelési célokat kitűzni. A feladatot kampányszerűen és a tantárgyaktól elszigetelten megközelíteni nem lehet. Látszik az is, hogy a racionális megközelítésen túl az érzelmi attitűdök kialakítása nagyon fontos.

Mindezek után a következő pedagógiai célokat lehet kitűzni:

- A rendszerszemléletre való nevelés, rendszerelméleti megközelítés.
- Ökológiai gondolkodás kialakítása, fejlesztése.
- A globális folyamatok megértése és az érzelmi indíttatás kialakítása a helyi cselekvésre.

- A tapasztalaton alapuló kreatív viselkedés kialakítása.
- A közösségi felelősség felébresztése.
- Takarékos gazdálkodás az erőforrásokkal.
- A fenntartható növekedés gondolatának elfogadtatása.
- Az egészségünk, emberi létünk és a környezetünk állapota közötti viszony megértése.
- A főlegesen fogyasztásról való lemondás képességének kialakítása.

A kitűzött célok megvalósítását a tantárgyi oktatásnak együttesen kell megoldania, kihasználva a tantárgyi sajátosságokat. Gyakorlatunkban nem idegen a témakör komplex megközelítése. A környezeti nevelés nevelési programunk integrált és szerves része.

A célok eléréséhez szükséges mérési eszközök, taneszközök, internetes hozzáférés, audiovizuális eszközök, stb. rendelkezésre állnak.

A környezeti nevelés egyéb színterei:

- Üzemlátogatások a tanulmányi kirándulások keretében. Törekszünk a középiskolás évek alatt legalább egy olyan termelőegységet (erőmű, tisztítótelep, zárt technológiájú termelőegység, stb.) meglátogatni, ahol a termelés környezetvédelmi problémáira pozitív megoldások születtek.
- A középiskolás évek alatt kívánatosnak tartjuk, hogy tanulóink nemzeti parkjaink közül legalább egyben látogatást tegyenek, megismerve ezzel természeti környezetünk specialitásait, különleges értékeit. A természeti értékek mellett a tájhoz kapcsolódó néprajzi, történelmi, irodalmi értékeinek megismerése is kívánatos.
- Részt veszünk környezetvédelemmel kapcsolatos országos versenyeken (pl. Kitaibel-verseny, Szent-Györgyi-verseny).
- Az intézmény épületén belül olyan technikai megoldásokat alkalmazunk, amely az energiatakarékos víz és villamos energiafelhasználást teszik lehetővé, és a mindennapi élet részévé válva példaértékűek.

Megvalósítottuk a kevert melegvízes, kifolyás-korlátozott és infravezérlésű fürdőhelyek kialakítását, a ritkán használt helyeken a mozgásérzékelővel való villanykapcsolást, az alkonykapcsolóval működő őrvilágítást kompakt világítótestekkel. Úgy gondoljuk, hogy ezek a példák erősebb nevelő hatást fejtenek ki, mint a verbális közlések.

- A szelektív hulladékgyűjtés gondolatának elterjesztése érdekében részt vettünk az elhasznált olajok és galvánelemek begyűjtésében.
- Gondot fordítunk településünk természeti értékeinek, helytörténetének, a gazdasági életben betöltött szerepének megismertetésére.

A környezetvédelmi témájú pályamunkák gyakorta foglalkoznak helyi környezeti problémák megvilágításával.

A minőségirányítási programunk alapgondolatát így fogalmaztuk meg: „*A minőség szokás, nem egyszeri tett*”. Ezt tartjuk az egészségi és a környezeti nevelésről is.

A fogyasztói kultúra

A fogyasztást ésszerű mértéken tartani, ez lehet az egyik alternatíva az erőforrás- és környezetgazdálkodásban, másrészt pedig az elemi szükségletek biztos kialakítását is garantálni kell.

A „fenntartható fogyasztás” környezetfilozófiája lehet a fogyasztói kultúra kialakításának központi gondolata a nevelésünkben. Ezzel talán elkerülhető, hogy a jövő generációi elől feléljük a természeti erőforrásokat. A nevelés e téren alapvető fontosságú.

A felvázolt megközelítés akkor ér célt, ha komplex módon, adekvátan épül a tantárgyak oktatásába, a nevelési szituációkba. Gyors változás a szemléletben nem várható. A környezettudatos viselkedés hosszabb folyamat eredménye lehet.

6.6 Közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

Az igazi közösség a legegységesebb emberi, kulturális, vallási, nemzeti és szociális értékek hordozója, közvetítője amellet, hogy messzemenően figyelembe veszi a közösség tagjainak egyéni sajátosságait. Célja, hogy a közösség mint tevékenységi keret segítse az egyén fejlődését, képességeinek kibontakoztatását úgy, hogy azok egyéni lehetőségeinek maximumára juszanak el.

Intézményünkben működő tanulói közösségek

- az osztályok (osztályközösségek) és tanulócsoportok,
- a diákkörök,
- a diákönkormányzat.

6.6.1 Az osztályok és tanulócsoportok

Az azonos évfolyamra járó és többségében azonos órarend szerint együtt tanuló diákok osztályközösséget alkotnak. Az osztályközösség élén pedagógus vezetőként az osztályfőnök áll.

Az osztályok szerveződésének alapja az azonos érdeklődés.

Az osztályfőnököt, az Iskolatanács javaslatát figyelembe véve, az igazgató bízta meg. Az osztályfőnök jogosult az osztályközösségben tapasztalt problémák megoldására, az osztályban tanító pedagógusok értekezletét összehívni. Felelős az osztály neveléséért, képviseli az osztály és a tanulók érdekeit a tantestület és az iskolavezetés előtt; ismerteti és megvalósítja az iskolavezetés és a tantestület határozatait az osztályban. Az osztályfőnökök beszámolási kötelezettséggel tartoznak az igazgatónak, illetve az igazgatóhelyettesnek. Pótlékban és órakedvezményben részesülnek.

Az osztályfőnökök elkészítik az osztályuk nevelési tervét, személyiségfejlesztő programját. A tanév végén értékelik saját és kollégáik munkáját.

Bontott tanulócsoportban vesznek részt az osztályközösség diákjai azokon a tanítási órákon, melyeknek eredményessége érdekében szükséges a kisebb tanulólétszám (idegen nyelv, digitális kultúra, matematika, magyar nyelvtan, képzési típusok orientációját figyelembe véve egy-egy évfolyamon irodalom, történelem és egyes természettudományos tantárgyak, testnevelés, szabadon választott órák stb.).

A tanulócsoportok bontását a tantárgy sajátos jellege vagy a tanrend szervezése indokolja.

6.6.2 Diákkörök

Az intézmény tanulói közös tevékenységük megszervezésére diákköröket hozhatnak létre. Az intézmény a Pedagógiai Program céljainak megfelelő diákköri tevékenységeket támogatja.

Egy-egy csoport szerveződésének fontos motiváló tényezője lehet az azonos érdeklődési kör. Ennek alapján szerveződnek a szakkörök, művészeti csoportok, sportkörök. Fontosnak tartjuk, hogy e szervezeti keretek között ne csak a tehetséggondozásra kerüljön sor, hanem a közösségben rejlő személyiségformáló erők is maximálisan kibontakozzanak.

A mai tudományos életbe leginkább az önképzőkori rendezvényekkel nyerünk bepillantást. Ritka az olyan év, hogy kutató, a tudományt művelő tudós ember ne kerülne intézményünkbe. Ez mindig jó alkalom, hogy élővé tegye a tudományos, társadalmi ismereteinket.

Egyes tanulmányi versenyek (pl. TUDOK – Tudományos Diákkörök Konferenciája, Ifjúsági Tudományos és Innovációs Tehetségkutató Verseny) keretén belül tanulóink részt vehetnek egyes folyó kutatási programokban. Több esetben országos vagy regionális konferenciákon tarthattak előadást, ismerkedve e terület jellegzetességeivel. A jövőben ezt a lehetőséget alaposabban ki kell használni! Lehetőségeinkhez mérten minél nagyobb számban kell tanulóinkat aktivizálni!

6.6.3 Diákönkormányzat

Az intézmény tanuló közösségének fő szereplője a Diákönkormányzat (DÖK). Fő feladata a demokratikus együttélés, az érdekvédelem, a véleményformálás és megfogalmazás, a DÖK által vállalt feladatok gyakorlati végrehajtása. A Diákönkormányzat munkáját pedagógus is segíti.

A diákönkormányzat döntési joggal rendelkezik saját szervezeti és működési szabályzatának megalkotásában.

Az osztályközösségek megválaszthatják az Osztály Diákbizottságát (ODB), az ODB titkárát, valamint tetszőleges számú tagját.

Az intézmény teljes tanulóközösségének érdekképviselőt az Iskolai (Intézményi) Diákbizottság (IDB) látja el. Az IDB tagjai alkotják a diákönkormányzat vezetőségét, az iskolai diákközösség rajtuk keresztül gyakorolja jogát.

A diákönkormányzat legmagasabb tájékoztató fóruma a diákközgyűlés.

6.6.4 Az iskolai közösség

Intézményünk tanulói saját osztályközösségük mellett az intézmény egészének, mint nagy közösségnek is tagjai.

Fontosnak tartjuk az együvé tartozás érzésének erősítését. Ennek eszközei az intézmény közös rendezvényei:

A nevelőtestület döntése alapján intézményi szintű ünnepélyt tartunk

- október 23.,
- március 15. előtt.

A nevelőtestület döntése alapján intézményi szintű megemlékezést tartunk

- október 6. az aradi vértanúk,

- január 22. a magyar kultúra,
- február 25. a kommunista diktatúrák áldozatai,
- április 16. a holokauszt emléknapján,
- június 4. a Nemzeti Összetartozás Napja alkalmából.

Március 15. és október 6. körül hagyományosan vállalt feladatunk a monori honvédsírok gondozása.

Az intézmény hagyományos rendezvényeit (az intézmény névadójával kapcsolatos, szórakoztató és egyéb jelentős rendezvényeket, tanulmányi-, sportversenyeket és vetélkedőket) az SzMSz-ben részletezzük. Ezek a rendezvények az osztályok és az intézmény közösségi nevelésének szinterei.

Az erdei iskola és a terepgyakorlatok az elméleti ismeretek gyakorlati elmélyítését szolgálják.

Hagyományos táborok a sítábor, erdélyi és egyéb külföldi túrák, csereutazások (olasz, német, cseh).

- Bármilyen (művészeti, kulturális, szakmai, sport, stb.) tábor szervezését támogatjuk, ha a diákjaink szabadidős programját gazdagítja, és tudásépítő funkciót is betölt.
- A diákok és szülők kérése, ötlete alapján tábor szervezhető.
- A táborok szakmai programját minden esetben az iskolavezetésnek el kell fogadnia, jóvá kell hagynia.
- A koordinátori (felső vezetői szintű), illetve szakmai vezetői (munkaközösség-vezető, táborvezető) feladatok vállalása önkéntes.
- A fenti programok csak akkor szervezhetők, ha a szülők ezt jóváhagyják, és az anyagi kötelezettséget vállalják.

6.6.5 A közösségfejlesztés szinterei

A közösségfejlesztésnek az intézményen belül a neveléssel azonosak a szinterei, ezek a tanórák, a rendszeres tanórán kívüli foglalkozások és az esetenkénti tanórán kívüli foglalkozások.

Mindhárom terület sajátos foglalkoztatási formát követel, mások a feladatai, céljai, abban azonban megegyeznek, hogy valamennyien tevékenyen hozzájárulnak:

- az egyén (tanuló) közösségi magatartásának kialakításához;
- véleményalkotó, véleménynyilvánító képességének fejlődéséhez;
- a közösségi szokások, normák elfogadásához (etikai értékrend);
- a másság elfogadásához;
- az együttérző magatartás kialakulásához;
- a harmonikus embertársi kapcsolatok fejlesztéséhez.

A tanórán megvalósítható közösségfejlesztés

A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladataink a következők:

Törekedjünk arra, hogy a tanulók:

- ismerjék meg a társas együttélés alapvető szabályait;
- ismerjék népünk kulturális örökségének jellemző sajátosságait, nemzeti kultúránk nagy múltú értékeit;
- sajátítsák el azokat az ismereteket, amelyek az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza és népei megismeréséhez, megbecsüléséhez vezetnek;
- legyenek nyitottak a különböző szokások, életmódok, kultúrák, vallások iránt, becsüljék meg ezeket;
- legyenek képesek a környezeti válság elmélyülésének megakadályozására, elősegítve az élő természet fennmaradását és a társadalmak fenntarthatóságát;
- váljanak érzékennyé környezetük állapota iránt;
- kapcsolódjanak be közvetlen környezetük értékeinek megőrzésébe, gyarapításába;
- tudjanak társaikkal és a felnőttekkel is adott témáról szabatosan kommunikálni;
- felnőtt életükben képesek legyenek életmódjukra vonatkozóan helyes döntéseket hozni, egészséges életvitelt kialakítani;
- ismerjék meg a környezet leggyakoribb egészségét, testi épséget veszélyeztető tényezőit és ezek elkerülésének módjait;
- tevékenységük erősítse a közösséghez való kötődést!

Tanórán kívüli foglalkozásokon megvalósítható közösségfejlesztés

A tanórán kívüli foglalkozások feladatai:

- nevelje a tanulókat az önellenőrzésre, egymás segítésére és ellenőrzésére,
- ismertesse meg a tanulókkal a társas együttélés alapvető szabályait, amelyek a közösségben való harmonikus kapcsolathoz elengedhetetlenek,
- a sokoldalú és változatos foglalkozások (irodalmi, zenei, képzőművészeti stb.) járuljanak hozzá a közösségi magatartás erősítéséhez,
- a séták, kirándulások mélyítsék el a természet iránti tiszteletet, és a környezet iránti felelősség érzését.

6.6.6 Az Iskolai Közösségi Szolgálat

Az Iskolai Közösségi Szolgálat célja, hogy szemléletváltás következzen be a felnövekvő nemzedékek szűkebb és tágabb környezetéhez, a rászorulókhöz és a közjóhoz fűződő viszonyában. Ezzel a fiatalok lehetőséget kapnak az aktív állampolgári létre való felkészülésre. Saját élményű tanuláson keresztül fejleszthetik szociális érzékenységüket és számos olyan kompetenciájukat (együttműködés, problémamegoldás, projektmenedzsment, felelős döntéshozatal, vezetői készségek stb.), amelyek megszerzése elengedhetetlen a tudatos, felelősségteljes állampolgári létezéshez.

Intézményünknek fontos, hogy megtaláljuk az összhangot az általunk és a külső intézmények által szervezett közösségi szolgálati programlehetőségek és Pedagógiai Programunk között.

A tanulók a következő tevékenységi területeken teljesíthetik az érettségi bizonyítványhoz szükséges kötelező 50 órát:

- egészségügyi,
- szociális és jótékonyági,
- oktatási,
- kulturális és közösségi,
- környezet- és természetvédelemi,
- katasztrófavédelmi,
- rendvédelmi,
- az óvodás korú, sajátos nevelési igényű gyermekekkel, tanulókkal, az idős emberekkel közös sport- és szabadidős területen folytatható tevékenység.

Az igazgató felelős a közösségi szolgálat megszervezéséért, továbbá gondoskodik arról, hogy az intézményben a tanuló előmenetelét rögzítő dokumentumaiban (a törzslapon, a bizonyítványban és a naplóban) megfelelő módon – az adatvédelmi szabályok megtartását szem előtt tartva – nyilvántartsák, és folyamatosan vezessék a tanulók az Iskolai Közösségi Szolgálat elvégzését. Az igazgató jelöli ki az intézményi koordinátort, aki felelős:

- a tanulók felkészítéséért,
- pedagógiai feldolgozásért (mentorálás),
- a fogadó helyekkel való kapcsolattartásért,
- az adminisztrálásért, dokumentálásért, igazolásért,
- a tanulók bevonásáért a folyamat egészébe,
- a tevékenységek elismeréséért,
- az együttműködés és kölcsönösség elvének érvényesítéséért.

6.6.7 Intézményünk mint élő szellemi központ

Fennállásunk óta – alig két emberöltő alatt – több mint 10000 tanuló végzett intézményünkben. A környék értelmiségének, képviselőinek, polgármestereinek egy része intézményünk tanulója volt. Ez a kötődés segíti a kapcsolatok kiépítését. Sokukkal a társadalmi érintkezés szintjén találkozunk, sokukkal személyesen, barátsággal. A munkakapcsolat sem ritka. Természetesen adódik az igény valamilyen szerveződésre.

Több esetben vállaltak kollégáink feladatot a helyi politikai életben mint képviselők vagy önkormányzati bizottságok külső tagjai.

Szerepet vállalunk a környék kulturális életében (előadások, kiállítások, író-olvasó találkozók, megemlékezések, ünnepek, sportrendezvények stb.); a helyi és környékbeli újságok, a városi TV munkájában.

Huszonöt éven keresztül részt vettünk a helyi szőlő és borkultúra pozitív befolyásolásában is, a környező vidék borversenyének megrendezésével, szakmai ismeretek nyújtásával.

Szerepet vállalunk a civil szféra, a helyi közösségek, egyesületek munkájában, vezetésében, ezáltal lakóhelyünk alakításában, szepítésében, jelenének és jövőjének a formálásában

6.7 A pedagógusok pedagógiai feladatai

A pedagógus az Nkt.-ben megfogalmazottak szerint látja el pedagógiai feladatait. A köznevelési intézményben munkaköri leírása alapján neveli, oktatja az intézmény diákjait, végzi a munkaköréhez tartozó feladatokat. Az igazgató a munkaköri leírásokban útmutatást ad a szaktanároknak, osztályfőnököknek, munkaközösség-vezetőknek, igazgatóhelyetteseknek. Az intézmény a Szervezeti és Működési Szabályzatában határozza meg a feladatokat.

A munkáltató a munkakörhöz kapcsolódó, a munkaköri leírásban nem szereplő feladatokat esetenként elrendelhet.

6.7.1 A nevelőtestület

A nevelőtestület az intézmény pedagógusainak közössége, nevelési és oktatási kérdésekben a közoktatási intézmény legfontosabb tanácskozó és döntéshozó szerve.

A nevelőtestület (tantestület) tagja minden, a nevelési-oktatási intézményben köznevelési foglalkoztatotti jogviszony vagy munkaviszony (megbízási szerződés) keretében pedagógus munkakörben, valamint munkaviszonyban foglalkoztatott felsőfokú végzettséggel rendelkező, nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatott köznevelési dolgozó.

A nevelőtestület részt vesz a Pedagógiai Program megalkotásában. Legfontosabb feladata a Pedagógiai Program alapján a tanulók magas színvonalú nevelése és oktatása. Ennek a komplex feladatnak megfelelően a nevelőtestület véleményező és javaslattevő jogkörrel rendelkezik minden, az intézményt érintő ügyben. A nevelőtestület egyetértési joga szükséges a diákönkormányzat működésével kapcsolatban.

A nevelőtestület jogai

A nevelőtestület a következő jogokkal rendelkezik:

- Hogy részt vegyen a Pedagógiai Program és az SzMSz megalkotásában, elfogadásában, véleményezésében és értékelésében. (Mindkét dokumentumot az igazgató készíti el a nevelőtestület bevonásával, és a fenntartó hagyja jóvá.)

A nevelőtestület joga továbbá:

- a Házi rend megalkotása, elfogadása és módosítása;
- a tanév éves munkatervének összeállítása és jóváhagyása;
- a tanulók magasabb évfolyamba lépésének engedélyezése;
- a tanulók magatartás és szorgalom értékelése;
- a tanulók osztályozóvizsgára bocsátása;
- a tanulók fegyelmi ügyeiben való eljárás;
- a nevelőtestület képviselőjében eljáró pedagógus kiválasztása;
- a diákönkormányzat működésének jóváhagyása;
- jogszabályban meghatározott egyéb ügyekben határozon.

A nevelőtestület feladatainak ellátása érdekében számos értekezletet tart a tanév során. Az értekezletek egy részét az intézmény éves munkaterve rögzíti.

Az igazgató, az igazgatóhelyettesek és a munkaközösség-vezetők feladatait az intézmény Szervezeti és Működési Szabályzatában foglaltuk össze.

6.8 A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos tevékenység helyi rendje

Kiemelt figyelmet igénylő tanulónak tekintjük:

- a kiemelten tehetséges, átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkező, tanulmányi versenyeken eredményesen szereplő, felsőoktatási intézménybe jelentkező tanulókat, akikben felkelthető a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség;
- a különleges bánásmódot igénylő, sajátos nevelési igényű (a továbbiakban SNI), beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő (a továbbiakban BTMN) tanulót.

6.8.1 A beilleszkedési, magatartási, tanulási nehézségekkel küzdők segítése

Iskolánk szakmai alapidokumentumában szerepel az érzék- (látás) és mozgásszervi fogyatékos sajátos nevelési igényű tanulók integrált foglalkoztatása, de nem szerepel a beilleszkedési, magatartási, tanulási nehézségekkel küzdő tanulók integrált ellátása, nincsenek fejlesztőpedagógusaink. Évről évre mindig van néhány olyan tanulónk, aki speciális nevelési igényű (SNI-s), vagy akinek beilleszkedési, magatartási, illetve tanulási nehézségeire itt, a gimnáziumban figyeltek fel a szülei, vagy tanárai. Ezekhez a diákjainkhoz megkülönböztetett figyelemmel fordulunk, és minden rendelkezésünkre álló eszközzel igyekszünk biztosítani számukra a megfelelő feltételeket személyiségük egészséges fejlődéséhez.

Az SNI tanulók ellátása utazó konduktori hálózaton keresztül történik, a BTMN-s tanulók fejlesztéséről a Pedagógiai Szakszolgálat szakemberei gondoskodnak.

A különleges bánásmódot igénylő tanulókkal kapcsolatos feladataink:

- a különleges bánásmódot igénylő, SNI és BTMN tanulók felderítése, az okok feltárása;
- hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók felzárkózásának segítése;
- tanulóink védelme a káros szenvedélyektől, a sorozatos kudarcoktól, az egyéni megrázkódtatásoktól;
- segítségnyújtás a rászorulóknak.

6.8.2 A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő program

A tanulási kudarc oka lehet:

1. Az eredményes tanulási technikák hiánya. A probléma hatékony kezelése érdekében
  - a felismerést követően az érintett felek (szülők, osztályfőnök, szaktanárok) közös stratégiát dolgoznak ki;
  - az első évfolyamon több alkalommal osztályfőnöki órán és a tanítási órákon is foglalkozunk a tanulási módszerekkel, hogy tanulóink minél hatékonyabban alkalmazzák azokat;

- szakember által irányított tanulásmódszertani foglalkozások tanítási időn kívül.
2. Az előzetes ismeretek hiánya. Az intézményünkbe kerülő tanulók felzárkóztatásához a következő segítségeket nyújtjuk:
    - meghatározzuk azt a tudás-, ill. fejlődési szintet, amelyre építhetjük a munkát. (bejövő év eleji felmérések);
    - csoportos korrepetálási lehetőséget biztosítunk kilencedik évfolyamon matematika és magyar nyelv tantárgyakból a hátrányok pótlására, lehetőség szerint heti rendszerességgel és az egész év folyamán;
    - egyéni megsegítésekkel ösztönözzük tanulóinkat a pótlásra.
  3. Fontos eszköz a tanulási kudarc enyhítésére a tanórai differenciálások tudatos és rendszeres alkalmazása.
  4. Segítheti a tanulási kudarc elkerülését, enyhítését annak a mielőbbi felismerése, hogy a tanulóink miben tehetségesek. A diákokban ezt a területet erősítve, tudatosan igyekszünk önértékelésüket fejleszteni.

6.8.3 A tehetség, a képesség kibontakoztatását segítő tevékenység

A tehetséggondozás a színvonalas középfokú oktatás egyik meghatározó eleme. A tehetséges diákok képességeinek kibontakoztatására kétféle lehetőségünk van.

1. Órarendi keretek között
  - emelt óraszámú történő oktatás,
  - az emelt szintű érettségire való felkészítő tanórák az utolsó két évfolyamon.
  - csoportos érettségire való előkészítő foglalkozások
2. Tanórán kívüli foglalkozások formájában
  - egyéni és csoportos versenyre való felkészítések
  - versenyeztetés,
  - szakkörök,
  - sportkörök
  - diákkörök,
  - nyelvvizsga-, érettségi-, és felvételi előkészítők,
  - tanulmányi projektekből való részvétel.

A tehetséggondozás célja

- a tehetségek felismerése és felkarolása,
- a tanulók motiválása a magasabb minőségű tanulásra vagy többletmunkára,
- tehetségfejlesztés.

A kiemelten tehetséges tanulókkal kapcsolatos feladataink és módszereink:

- a tehetséges tanulók gondozása, fejlesztése;
- a versenyeken, pályázatokon, ünnepeken, rendezvényeken való aktív részvétel;
- a Tudományos Diákkör működtetése;

- a lehetőségeknek megfelelően a tehetséges diákok kutató munkákba való bevonása.

Módszereink:

- a tájékoztatás;
- az önismeret, önfejlesztés képességének kialakítása;
- az egyéni foglalkozás;
- a szakemberhez irányítás (külső és belső szakemberek);
- az ifjúságvédelemmel foglalkozó pályázatokon való részvétel;
- a szülőkkel és a gyermekvédelmi intézményekkel való szoros kapcsolat kiépítése.

A különleges bánásmódot igénylő, SNI és BTMN tanulókkal kapcsolatos munka során intézményünkben a pedagógusok, az osztályfőnökök együttműködnek az iskolai védőnővel.

A különleges bánásmódot igénylő, SNI és BTMN tanulókkal kapcsolatos munka során intézményünk együttműködik a gyámhatósággal, az általános szabálysértési hatósággal, a település jegyzőjével, a kormányhivatallal, az egészségügyi szolgálattal (védőnő, háziorvos, gyermekorvos), társadalmi szervezetekkel, egyházakkal, alapítványokkal. Szükség esetén segítséget kérünk a Család- és Gyermekjóléti Központ és Szolgálattól, a Humánszolgáltató Központtól. A megelőzésben segítséget nyújt még intézményünknek a rendőrség helyi szervezete, a Vöröskereszt és egyéb, az egészséges életvitel kialakítását támogató szervezet.

A gyermek- és ifjúságvédelem átfogja az intézmény teljes pedagógiai tevékenységét. Legfontosabb célunk a megelőzés.

A szociális támogatás formái:

- a tankönyvkölcsönzés;
- az ingyenes tankönyv biztosítása;
- hozzájárulás a diákétkeztetés térítési díjához (önkormányzati);
- hozzájárulás a tanulmányi kirándulás és táborozás költségeihez (intézményi és szülői munkaközösségi vagy alapítványi támogatás);
- hozzájárulás a nyelvvizsgára való felkészülés költségeihez (alapítvány);
- hozzájárulás a tanulmányi versenyek nevezési díjához (IDB, TDK), és útiköltségéhez (intézmény, TDK).

6.9 A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai

A diákönkormányzat (DÖK) elsődleges célja a demokratikus működési viszonyok elsajátítása és a közéleti felelősségre történő nevelés. Tevékenysége a tanulókat érintő valamennyi hivatalos kérdésre kiterjed. A DÖK véleményét ki kell kérni minden, a tanulók nagyobb közösségét (több mint 30%-át) érintő kérdésben.

A diákönkormányzat kötelességeit és jogait az intézmény SzMSz-ében határoztuk meg.

Az intézmény tanulóközösségének a diákközgyűlés a legmagasabb tájékoztató fóruma. A diákközgyűlés nyilvános, azon bármelyik tanuló megteheti közérdekű észrevételeit, javaslatait.

A diákönkormányzat munkáját a tanulók által felkért és az igazgató által kinevezett pedagógus segíti, aki folyamatos kapcsolatot tart az igazgatóval, részt vesz az Iskolatanács ülésein.

Az Iskolai (Intézményi) Diákbizottság elnöke, illetve megbízottja az őket érintő hivatalos ügyekben folyamatos kapcsolatot tart az iskolavezetés, a nevelőtestület és a tanulók között, képviseli a tanulók közösségét az intézmény vezetőségi, nevelőtestületi, valamint az Intézményi Tanács értekezleteinek vonatkozó napirendi pontjainál.

Az ODB képviselője járhat el az osztályközösség problémáinak megoldásában.

A tanulók egyéni gondjaikkal, valamint kéréseikkel közvetlenül is felkereshetik az igazgatót – szükség szerint – előre egyeztetett időpontban.

6.10 A kapcsolattartás formái

6.10.1 Az intézmény és a tanuló kapcsolattartásának formái

Az iskolavezetés és a nevelőtestület a hivatalos közleményeit rendszeresen a helyben szokásos módon: a hangosbeszélőn keresztül, az iskolagyűlésen, az intézmény honlapján, továbbá az igazgatói aláírással hitelesített közleményeit a falújságon teszi közzé az intézmény közösségének. A tanulókkal kapcsolatos döntéseit az érdekeltekkel hivatalos levélben közli. A pedagógus és az iskolavezetés hivatalos kérést, tájékoztatást az elektronikus naplóba írhat be.

6.10.2 A diákönkormányzat és az intézmény közötti kapcsolattartás rendje

A diákönkormányzat és az intézmény közötti kapcsolattartás rendjét a 6.9 (A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogainak gyakorlásának rendje) fejezetben foglalmaztuk meg.

6.10.3 Az intézmény és a szülő kapcsolattartásának formái

A Szülői Munkaközösséggel való kapcsolattartás

Egy osztály tanulóinak szülői szervezetével az osztályfőnök az elektronikus naplóban, interneten, telefonon vagy személyesen közvetlen kapcsolatot tart.

Az intézménnyel kapcsolatos véleményét, javaslatait a szülői szervezet (Szülői Munkaközösség) választott elnöke juttatja el az intézmény vezetőségéhez.

A Szülői Munkaközösség a képviselőit a munkatervében rögzített időpontban tanévenként legalább egyszer összehívja. Ezen az értekezleten az igazgató tájékoztatást ad az intézmény munkájáról és feladatairól, valamint meghallgatja a szülői szervezet véleményét és javaslatait.

A Szülői Munkaközösség elnöke közvetlen kapcsolatot tart az igazgatóval.

A szülők szóbeli tájékoztatási rendje

Az intézmény – az NKT-nek megfelelően – a tanulókról a tanév során rendszeres szóbeli tájékoztatást tart. A szóbeli tájékoztatás lehet csoportos és egyéni. A szülők csoportos tájékoztatásának módja a szülői értekezlet, az egyéni tájékoztatás a fogadóórákon történik.

A szülői értekezletek és fogadóórák időpontjáról a tanév kezdetekor a tantestület dönt. Az időpontokat az éves munkatervben rögzíti.

A szülők írásbeli tájékoztatási rendje

Intézményünk a tanulókról rendszeres írásbeli tájékoztatást ad az elektronikus naplóban. Ebben értesítjük a tanuló szüleit gyermekük magatartásáról, szorgalmáról, tanulmányi előmeneteléről. Tájékoztatjuk a szülőket az intézményi élet kiemelkedő eseményeiről és a szükséges aktuális információkról is.

Szülői kérések, kérelmek

A szülői kéréseket, megjegyzéseket és indoklásokat az elektronikus naplóban vagy hivatalos levélben kell benyújtani.

A tanulói jogviszonnal kapcsolatos kérelmeket (pl.: egyéni tanrend, vendégtanulói jogviszony, jogviszony szüneteltetés, külföldi tanulmány végzése, jogviszony megszüntetése, áthelyezés, osztályozó vizsga kérése, felmentések megváltoztatása) megfelelő formában (lásd a Házirend 3. számú mellékletben), írásban kell benyújtani az intézmény vezetőjének címezve.

Kérelmet a kiskorú tanuló csak szülői aláírással (ellenjegyzéssel), illetve a 18. életévét betöltött tanuló nyújthat be.

Fellebbezést a kiskorú tanuló (szülői ellenjegyzéssel), illetve a 18. életévét betöltött tanuló a határozat kézhezvételétől számított 15. munkanapon belül a fenntartóhoz nyújthat be.

A pedagógusok kapcsolattartásának formái

Az intézmény egy telephelyen működik, így a kapcsolattartás leginkább személyes kapcsolat-tartással valósul meg. Írásbeli formát csak akkor használunk, ha azt az egyéb szabályzatok, törvények, rendelkezések, bizonylatolási eljárások szükségessé teszik.

Az alkalmazotti közösségek kapcsolattartásának különböző formái (értekezlet, megbeszélés, fórum, bizottsági ülés, intézményi gyűlés stb.) közül mindig azt kell alkalmazni, amelyik a legmegfelelőbben szolgálja az együttműködést.

A belső kapcsolattartás általános szabálya, hogy különböző döntési fórumokra, nevelőtestületi, illetve alkalmazotti értekezletekre a vonatkozó napirendi pontokhoz a döntési, egyetértési, és véleményezési jogot gyakorló közösségek (Intézményi Tanács, szülői szervezet, diákönkormányzat stb.) által delegált képviselőt meg kell hívni, nyilatkozatukat jegyzőkönyvben kell rögzíteni.

A teljes alkalmazotti közösség gyűlését az igazgató akkor hívja össze, amikor ezt jogszabály előírja, vagy az intézmény egészét érintő kérdések tárgyalására kerül sor. Az alkalmazotti közösség értekezleteiről jegyzőkönyvet kell vezetni.

A nevelőtestület értekezletei

A tanév rendes értekezleteinek az időpontját az éves munkaterv rögzíti.

Rendkívüli értekezlet hívható össze, ha a nevelőtestület tagjainak egyharmada, vagy a köznevelésben foglalkoztatottak tanácsa, vagy az igazgató vagy az iskolavezetés a megtárgyalandó ügy fontosságára való tekintettel szükségesnek látja. Ennek időpontját – a lehetőségek figyelembevételével – legalább két nappal az értekezlet előtt közölni kell.

A nevelőtestület hetenként egy alkalommal – általában a hétfői 3. szünetben – 25 perces megbeszélést is tart.

A vezetők kapcsolattartási rendje

Az igazgató és a helyettesek kapcsolattartása folyamatos, a szükségletnek megfelelő rendszerességgel tartanak vezetői megbeszéléseket.

Az iskolavezetés – a munkatervben rögzített – vezetői értekezleteiről írásban emlékeztető feljegyzés készül. Általában a hét első napján az iskolavezetés megbeszélést tart.

Rendkívüli vezetői értekezletet az igazgató az általános munkaidőn belül bármikor összehívhat.

Az Iskolatanács

Az intézmény döntés-előkészítő, elemző, tanácsadói testülete az Iskolatanács. Tagjai: az igazgató, az igazgatóhelyettesek, a szakmai munkaközösségek vezetői, a köznevelésben foglalkoztatottak tanácsának elnöke, a DÖK pedagógusvezetője és a szakszervezet képviselője.

Értekezleteinek időpontjáról a tantestület a tanév elején dönt, és az időpontokat az éves munkatervben rögzíti.

Az Iskolatanács konzultatív testület, véleményező és javaslattevő joggal rendelkezik, és dönt mindazon ügyekben, amelyekben az igazgató ezt szükségesnek látja. A vezetők és a középvezetők beszámolhatnak az Iskolatanács, a szervezeti egységek működéséről: a kiemelkedő teljesítményekről, a hiányosságokról, a problémákról, valamint azok megoldási módjáról.

Az intézményben működő egyeztető fórumok

Intézményi Tanács

Az Intézményi Tanács a szülők, a nevelőtestület és az intézmény székhelye szerinti települési önkormányzat azonos számú képviselőjéből áll.

Az igazgató félévenként egy alkalommal beszámol az intézmény működéséről az Intézményi Tanácsnak.

Az Intézményi Tanács feladatai ellátásához térítésmentesen használhatja az intézmény helyiségeit, berendezéseit, ha ezzel nem akadályozza az intézmény működését.

6.10.4 Az intézmény külső kapcsolatai

Intézményünk a feladatok elvégzése, a gyermekek egészségügyi, gyermekvédelmi és szociális ellátása, valamint a továbbtanulás és a pályaválasztás érdekében és egyéb ügyekben rendszeres kapcsolatot tart fenn más intézményekkel, szervezetekkel és cégekkel.

Az iskolavezetés, valamint az oktató-nevelő munka különböző szakterületeinek képviselői rendszeres személyes kapcsolatot tartanak a társintézmények azonos beosztású alkalmazottjaival – meghívás vagy egyéb értesítés alapján.

A kapcsolattartás formái és módjai:

- közös értekezletek tartása,
- szakmai előadásokon és megbeszéléseken való részvétel,
- módszertani bemutatások és gyakorlatok tartása,
- közös ünnepélyek rendezése,

- intézményi rendezvények látogatása,
- hivatalos ügyintézés levélben vagy telefonon.

6.11 A tanulmányok alatti vizsgák szabályai

6.11.1 Különbözeti vizsgák

Különbözeti vizsgát kell tenni abban az esetben, ha a tanuló, egy adott évfolyamon eddig nem tanult tantárgy tanulása szeretne bekapcsolódni. A vizsga tartalma az előző évfolyamok tantárgyi követelménye.

6.11.2 Évfolyamvizsgák

Az intézmény diákjainak időszakonként évfolyamvizsgákon kell részt vennie. Az évfolyamvizsgák a munkatervben meghatározott időszakban vannak. Az évfolyamvizsgák során történik annak megállapítása, hogy a tanuló

- tudja-e a vizsgatantárgyak tantervi követelményei szerint a tananyagot, képes-e tudása gyakorlati alkalmazására;
- képes-e életkorának megfelelő lényeglátásra és ismereteinek átfogó rendszerezésére;
- rendelkezik-e a szükséges tájékozódó és kommunikációs készséggel.

6.11.3 Osztályozó vizsgák

A tanuló a félévi és az év végi osztályzatait az évközi teljesítménye és érdemjegyei, vagy az osztályozó vizsgán nyújtott teljesítménye alapján kell megállapítani.

A félévi és a tanév végi osztályzat megállapításához a tanulónak a következő esetekben osztályozó vizsgát kell tennie:

- ha felmentették a tanórai foglalkozásokon való részvétel alól;
- ha engedélyezték számára, hogy tanulmányi kötelezettségének az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget;
- ha a vonatkozó jogszabályban meghatározott időnél többet mulasztott, és a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet;
- ha a félévi, illetve év végi osztályozás – az intézmény Pedagógiai Programjában rögzített – feltételeit nem teljesítette.

A tanulónak joga van az osztályozó vizsgát független vizsgabizottság előtt letenni.

A szabályosan megtartott osztályozó vizsgát nem lehet megismételni.

Az osztályozó vizsga tantárgyi követelményei az intézmény honlapján (<https://mjadg.edu.hu/osztalyozo-vizsgak-temakorei/>) találhatóak.

6.11.4 Pótló- és javítóvizsgák

Ha a tanuló a vizsgáról neki fel nem róható okból elkészik, távol marad, vagy a megkezdett vizsgáról engedéllyel eltávozik, mielőtt a válaszadást befejezné (a vizsgázónak fel nem róható ok), igazgatói engedéllyel pótló vizsgát tehet a jogszabályok és az intézmény szabályzatai szerint.

Ha a tanuló a tantárgyi követelményeket a tanév végén nem teljesítette, akkor ezt a javítóvizsgán teheti meg a jogszabályok és az intézmény szabályzatai szerint.

A vizsgaformák, a tantárgyi követelmények, valamint a vizsgák értékelése a Házirend 2. számú mellékletében (Vizsgaszabályzat) található.

6.11.5 Érettségi vizsga

Az érettségi vizsga célja annak megállapítása és eldöntése, hogy az érettségiző:

- rendelkezik-e az általános műveltségnek a Nemzeti Alaptantervben és a Kerettantervben, a tantárgyi általános követelményekben, valamint az ezek alapján készült helyi tantervben meghatározott elemeivel és olyan képességekkel, amelyek alkalmassá teszik az önművelésre;
- szert tett-e megfelelő tárgyi tudásra, gondolkodó és tájékozódó képességre, képes-e ismereteinek rendszerezésére és gyakorlati alkalmazására;
- alkalmas-e középiskolai végzettséget igénylő munkakör betöltésére;
- mennyire készült fel a felsőoktatási intézményben folyó tanulmányok megkezdésére.

Az érettségi vizsga tartalmát és eljárási rendjét, tantárgyait a 100/1997-es Kormányrendelet szabályozza.

6.12 A felvétel és az átvétel helyi szabályai

6.12.1 Felvételi vizsgák

Az intézmény a Pedagógiai Programja alapján a tanulói jogviszony létesítését – az Nkt.-vel összhangban – tanulmányi követelmények teljesítéséhez köti. A középiskola a kezdő évfolyamra való felvétel esetén a tanulmányi követelmények teljesítéséről felvételi vizsga keretében győződik meg.

A felvételi vizsgák alapján dönt az intézmény arról, hogy a jelentkező tanuló rendelkezik-e a középiskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges alapvető tudás- és készségszinttel.

A középiskola hetedik és kilencedik évfolyamára az általános iskola 6. és 8. évfolyamú tanulói jelentkezhetnek.

Intézményünk minden év október 30-ig hivatalos értesítést küld az általános iskoláknak a következő tanév beiskolázási rendjéről. Az igazgató a jelentkezés előtt közzétett időpontban (nyílt napokon) általános tájékoztatót tart az intézmény pedagógiai programjáról, az aktuális tanév beiskolázási rendjéről.

Az iskolai felvételi rangsort a felvételi vizsgán elért eredmény és az általános iskolai tanulmányi előmenetel figyelembevételével állítjuk össze a mindenkor hivatalos beiskolázási tájékoztató

szerint. A beiratkozás időpontja júniusban van, ekkor kell leadni a tanuló általános iskolai bizonyítványát és az előzetesen előírt dokumentumokat.

6.12.2 Az átvétel helyi szabályai

A diákok átvételi kérelmét – szülői aláírással és indoklással ellátva – az igazgatóhoz kell benyújtani. Az átvétel egyedi elbírálás alapján történik. Szükség esetén különbözeti vizsga írható elő, egyéni megsegítés, türelmi idő biztosítható.

Lásd még a Pedagógiai Program 6.11.1. (Különbözeti vizsgák) fejezetében és a Házirend 2. számú mellékletében (Vizsgaszabályzat)

6.13 A digitális kompetencia fejlesztése

Intézményünk mindig a környezet igényeihez, elvárásaihoz igazította képzési formáit, és mindig nyitott volt az innovációra. A diákok hatékony képzése, a digitális technológiai tudás átadása kiemelt feladatunk.

A digitális tudás átadásához az infrastruktúra megfelelő. A Wifi hálózat kiépített, a szükséges eszközpark megfelelő. A technológia fejlődése miatt azonban folyamatos bővítésre, megújulásra szorul.

A továbbiakban tanítványaink saját mobil eszközeinek bevonása is szolgálhatja a digitális kompetencia elvárásainak való megfelelést.

A tanári módszertan frissítését, napjaink elvárásának való megfelelést a továbbképzések és a helyi tudásmegosztás segíti. Ezeknek és a belső motivációnak köszönhetően az intézmény pedagógusai a digitális kompetenciák terén többségükben jól felkészültek. A tanítási órákon rendszeresen élnek saját készítésű, illetve interneten elérhető digitális tananyagok használatával.

Célunk a tanár-diák online infó-kommunikáció tovább fejlesztése, a jó gyakorlatok intézményi kidolgozása.

Konkrét feladat a belső digitális tananyagok fejlesztése, a fejlesztés módszertanának megismerése, a tanítási órákon a digitális tanulás, az online értékelés, számonkérés alkalmazása. Ezt szakmailag megalapozzák a pedagógus továbbképzések, a módszertani csomagok kipróbálása, kontroll csoportokkal a hiányosságok feltárása, a tapasztalatok alapján a lehetőségek kihasználásának javítása. Ezt az intézmény pedagógusainak IKT kompetenciájának növekedése, az intézményi hálózat és a technikai eszközök korszerűsödése segítheti.

A fejlesztéshez kapcsolódóan szükséges a közvetett célcsoportok, a szülők és a tanulók tájékoztatása. Szükséges továbbá a szakmai kapcsolatok fenntartása, illetve bővítése a tankerület többi intézményével, a jó gyakorlatok megismerése, illetve az intézmény elért eredményeinek bemutatása, továbbadása is.

2. rész

A Monori József Attila Gimnázium helyi tanterve

7 A HELYI TANTERVEK ÁLTALÁNOS SZERKESZTÉSI ELVEI

Intézményünkben több évtizede szerteágazó, differenciált oktatás folyik.

A hatosztályos gimnáziumi osztályban a tehetséggondozást helyeztük előtérbe, az átlagosnál nagyobb követelményekkel, a nyelvi előkészítő évfolyamon az intenzív nyelvi képzést.

A négyévfolyamos gimnáziumi képzésnél sikeresnek ítéljük meg azt, hogy az azonos érdeklődésű tanulók egy osztályba kerülnek. Így humán, reál és gazdasági érdeklődésű osztályok működtek az elmúlt időszakban is. A jó tapasztalatok alapján a helyi tanterv összeállításánál az óraszámokban is határozottabbá tettük az osztályok közötti különbséget. Ezzel lehetőséget adunk a tananyag mélyebb és szélesebb tárgyalására.

8 A VÁLASZTOTT KERETTANTERV MEGNEVEZÉSE

Az intézmény pedagógiai programjának részeként, a miniszter által kiadott kerettanterveket kiegészítve helyi tantervet készít. A helyi tanterv megnevezi az oktatásért felelős miniszter által kiadott kerettantervek közül választottat, és rendelkezik a kerettantervben meghatározott szabad órakeret felhasználásáról.

Intézményünk számára a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet módosításáról, valamint az Oktatási Hivatal honlapján lévő kerettantervek a szakmai irányadók:

- https://www.oktatas.hu/kozneveles/kerettantervek/2020_nat/kerettanterv_gimn_9_12_evf
- https://www.oktatas.hu/kozneveles/kerettantervek/2020_nat/kerettanterv_gimn_7_12_evf

A miniszter által egyes iskolatípusra, pedagógiai szakaszra, tantárgyra vagy egyes sajátos köznevelési feladat teljesítéséhez készített kerettantervek közül a:

- Vállalkozzunk II. kerettanterv 7–10. évfolyam,
- Gazdasági és pénzügyi kultúra 9-12. évfolyam
- Etikus vállalkozói ismeretek 11-12. évfolyam és
- Közgazdasági és pénzügyi alapismeretek 11-12. évfolyam számára.

melyek az Oktatási Hivatal honlapján megtalálható kerettantervek:

https://www.oktatas.hu/kozneveles/kerettantervek/2020_nat/kerettanterv_7_melleklet

Intézményünk helyi tantervében a kötelező és nem kötelező tanórai foglalkozások időkeretét, (legfeljebb 10%) az egyes tantárgyak heti óraszámának növelésére használtuk. A szabadon tervezhető órakeret fennmaradó részét, a 11. és 12. évfolyamon fakultációs órákra, korrepetálásra, felzárkóztatásra, tehetséggondozásra fordítjuk.

A tantárgyi órakeretek 10%-át gyakorlásra, ismétlésre, az ismeretek elmélyítésére használjuk.

9 AZ INTÉZMÉNY HELYI TANTERVE

A következő táblázatokban az intézményünkben folyó képzési irányok óraszámait állítottuk össze. Megjelöltük a kerettantervi óraszámokat és a csoportbontások óraszámait is.

Az óraterveknél alkalmazott rövidítések értelmezése:

K: a kerettantervi óraszám (tájékoztató)

H: a helyi tanterv óraszám

B: a csoportbontásra fordítható óraszám

A színek a táblázatban lévő óraszámokat jelzik.

Az intézmény óratervei

A hatosztályos gimnáziumi osztály óraterve

Sorszám	Tantárgy	HETI ÓRAKERET																	
		K	H	B	K	H	B	K	H	B	K	H	B	K	H	B	K	H	B
		7.			8.			9.			10.			11.			12.		
1	Magyar nyelv és irodalom	3	3	3	3	3	3	3	3	1	4	4	1	4	4		4	5	
2	1. idegen nyelv	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	4	4	4	4	4	4
3	2. idegen nyelv							3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
4	Matematika	3	3	3	3	3	3	3	4	4	3	4	4	3	3		3	4	
5	Történelem	2	2		2	2		2	2	2	2	2		3	3		3	3	
6	Állampolgári ismeretek				1	1											1	1	
7	Hit és Erkölcstan	1	1		1	1													
	Természettudomány												2						
8	Biológia	2	2		1	1		3	3		2	2			2				
9	Fizika	1	2	2	2	2	2	2	2	2	3	3	3						
10	Kémia	1	2	2	2	2	2	1	2		2	2							
11	Földrajz	2	2		1	2		2	2		1	2							
12	Ének-zene	1	1		1	1		1	1		1	1							
13	Vizuális kultúra	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1							
14	Dráma és színház					1													
	Művészetek													1					
15	Vizuális kultúra														1				
16	Ének-zene																		
17	Mozgókép-kultúra és média ismeretek																1	1	
18	Digitális kultúra	1	1	1	1	1	1	2	2	2	1	1	1	2	2	2			
19	Technika és tervezés	1	1		-	-													
20	Testnevelés	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
21	Osztályfőnöki óra	1	1		1	1		1	1		1	1		1	1		1	1	
22	Képességfejlesztés																		
	Kötött célú órakeret													4	4	4	4	4	4
	Szabadon tervezhetőből (emelt faktra)																	2	2
23	KÖTÖTT ÓRÁK	28	30		28	30		32,0	34		32,0	34		32	32		29	33	
24	Szabadon tervezhető	2	-		2	-		2	-		2	-		4	-		5	-	
	Kötelező	30,0			30,0			34,0			34,0			36			34		
	Heti óraszám		30	20		30	20		34	23		34	20		32	18		33	18
	Heti összes óraszám			50			50			57			54			50			51

A négyosztályos gimnáziumi osztályok óratervei

A humán orientációjú gimnáziumi osztály óraterve

Sorszám	Tantárgy	HETI ÓRAKERET											
		K	H	B	K	H	B	K	H	B	K	H	B
		9.			10.			11.			12.		
1	Magyar nyelv és irodalom	3	4	4	4	5	1	4	4		4	5	
2	1. idegen nyelv	3	3	3	3	3	3	4	4	4	4	4	4
3	2. idegen nyelv	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
4	Matematika	3	3	3	3	3	3	3	3		3	4	
5	Történelem	2	2	2	2	2	2	3	3		3	3	
6	Állampolgári ismeretek										1	1	
7	Hit és Erkölcstan												
	Természettudomány							2					
8	Biológia	3	3		2	2			2				
9	Fizika	2	2		3	3							
10	Kémia	1	2		2	2							
11	Földrajz	2	2		1	2							
12	Ének-zene	1	1		1	1							
13	Vizuális kultúra	1	1	1	1	1							
14	Dráma és színház												
	Művészetek							1					
15	Vizuális kultúra								1				
16	Ének-zene												
17	Mozgóképkultúra és média ismeretek										1	1	
18	Digitális kultúra	2	2	2	1	1	1	2	2	2			
19	Technika és tervezés												
20	Testnevelés	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
21	Osztályfőnöki óra	1	1		1	1		1	1		1	1	
22	Képességfejlesztés												
	Kötött célú órakeret							4	4	4	4	4	4
	Szabadon tervezhetőből (emelt faktra)											2	2
23	KÖTÖTT ÓRÁK	32,0	34		32,0	34		32,0	32		29,0	33	
24	Szabadon tervezhető	2			2			4		4	5		
	Kötelező	34,0			34,0			36,0			34,0		
	Heti óraszám		34	23		34	18		32	22		33	18
	Heti összes óraszám			57			52			54			51

A reál orientációjú gimnáziumi osztály óraterve

Sorszám	Tantárgy	HETI ÓRAKERET											
		K	H	B	K	H	B	K	H	B	K	H	B
		9.			10.			11.			12.		
1	Magyar nyelv és irodalom	3	3	1	4	4	1	4	4		4	5	
2	1. idegen nyelv	3	3	3	3	3	3	4	4	4	4	4	4
3	2. idegen nyelv	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
4	Matematika	3	4	4	3	4	4	3	3		3	4	
5	Történelem	2	2		2	2		3	3		3	3	
6	Állampolgári ismeretek										1	1	
7	Hit és Erkölcstan												
	Természettudomány							2					
8	Biológia	3	3		2	2			2				
9	Fizika	2	2	2	3	3	3						
10	Kémia	1	2	2	2	2							
11	Földrajz	2	2		1	2							
12	Ének-zene	1	1		1	1							
13	Vizuális kultúra	1	1	1	1	1							
14	Dráma és színház												
	Művészetek							1					
15	Vizuális kultúra								1				
16	Ének-zene												
17	Mozgókép-kultúra és média ismeretek										1	1	
18	Digitális kultúra	2	2	2	1	1	1	2	2	2			
19	Technika és tervezés												
20	Testnevelés	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
21	Osztályfőnöki óra	1	1		1	1		1	1		1	1	
22	Képességfejlesztés												
	Kötött célú órakeret							4	4	4	4	4	4
	Szabadon tervezhetőből (emelt fáktra)											2	2
23	KÖTÖTT ÓRÁK	32,0	34		32,0	34		32,0	32		29,0	33	
24	Szabadon tervezhető	2			2			4			5		
	Kötelező	34,0			34,0			36,0			34,0		
	Heti óraszám		34	23		34	20		32	18		33	18
	Heti összes óraszám			57			54			50			51

A gazdasági orientációjú gimnáziumi osztály óraterve

(A 11. évfolyam Természettudomány modulban Biológia tantárgy tanítása történik.)

Sorszám	Tantárgy	HETI ÓRAKERET											
		K	H	B	K	H	B	K	H	B	K	H	B
		9.			10.			11.			12.		
1	Magyar nyelv és irodalom	3	3	3	4	4	1	4	4		4	4	
2	1. idegen nyelv	3	3	3	3	3	3	4	4	4	4	4	4
3	2. idegen nyelv	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
4	Matematika	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	
5	Történelem	2	2		2	2		3	3		3	3	
6	Állampolgári ismeretek										1	1	
7	Hit és Erkölcstan												
	Természettudomány							2					
8	Biológia	3	3		2	2			2				
9	Fizika	2	2		3	3							
10	Kémia	1	2		2	2							
11	Földrajz	2	2		1	1	1						
12	Ének-zene	1	1		1	1							
13	Vizuális kultúra	1	1	1	1	1							
14	Dráma és színház												
	Művészetek							1					
15	Vizuális kultúra								1				
16	Ének-zene												
17	Mozgóképkultúra és média ismeretek										1	1	
18	Digitális kultúra	2	2	2	1	1	1	2	2	2			
19	Technika és tervezés												
20	Testnevelés	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
21	Osztályfőnöki óra	1	1		1	1		1	1		1	1	
22	Képességfejlesztés												
	Kötött célú órakeret							4	4	4	4	4	4
	Szabadon tervezhetőből (emelt fáktra)											2	2
23	Gazdasági és pénzügyi kultúra					2	2						
24	Vállalkozunk		1	1									
25	Közgazdasági és pénzügyi alapismeretek								2	2			
26	Etikus vállalkozói ismeretek											2	2
27	KÖTÖTT ÓRÁK	32,0	34		32,0	34		32,0	34		29,0	33	
28	Szabadon tervezhető	2			2			4			5		
	Kötelező	34,0			34,0			36,0			34,0		
	Heti óraszám		34	21		34	19		34	23		33	20
	Heti összes óraszám			55			53			57			53

A gazdasági orientációjú gimnáziumi osztály óraterve 2024-től felmenőben

(A 11. évfolyam Természettudomány modulban Földrajz - gazdaságföldrajz tantárgy tanítása történik.)

Sorszám	Tantárgy	HETI ÓRAKERET											
		K	H	B	K	H	B	K	H	B	K	H	B
		9.			10.			11.			12.		
1	Magyar nyelv és irodalom	3	3	3	4	4	1	4	4		4	4	
2	1. idegen nyelv	3	3	3	3	3	3	4	4	4	4	4	4
3	2. idegen nyelv	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
4	Matematika	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	
5	Történelem	2	2		2	2		3	3		3	3	
	Állampolgári ismeretek										1	1	
	Hít és Erkölcstan												
6	Etika												
	Természettudomány							2					
7	Biológia	3	3		2	2							
8	Fizika	2	2		3	3							
9	Kémia	1	2		2	2							
10	Földrajz	2	2		1	1	1		2				
11	Ének-zene	1	1		1	1							
12	Vizuális kultúra	1	1	1	1	1							
13	Dráma és színház												
	Művészetek							1					
14	Vizuális kultúra								1				
15	Ének-zene												
16	Mozgókép- és média ismeretek										1	1	
17	Digitális kultúra	2	2	2	1	1	1	2	2	2			
18	Technika és tervezés												
19	Testnevelés	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
20	Osztályfőnöki óra	1	1		1	1		1	1		1	1	
	Képességfejlesztés												
	Kötött célú órakeret							4	4	4	4	4	4
	Szabadon tervezhetőből (emelt fáktra)											2	2
21	Gazdasági és pénzügyi kultúra					2	2						
22	Vállalkozzunk		1	1									
23	Közgazdasági és pénzügyi alapismeretek								2	2			
24	Etikus vállalkozói ismeretek											2	2
25	KÖTÖTT ÓRÁK	32,0	34		32,0	34		32,0	34		29,0	33	
26	Szabadon tervezhető	2			2			4			5		
	Kötelező	34,0			34,0			36,0			34,0		
	Heti óraszám		34	21		34	19		34	23		33	20
	Heti összes óraszám			55			53			57			53

Az ötosztályos (nyelvi előkészítő) gimnáziumi osztály óraterve

Sorszám	Tantárgy	HETI ÓRAKERET														
		K	H	B	K	H	B	K	H	B	K	H	B	K	H	B
		9.ny			9.			10.			11.			12.		
1	Magyar nyelv és irodalom		1	1	3	3	1	4	4	1	4	4		4	5	
2	1. idegen nyelv	18	13	13	3	5	5	3	4	4	4	4	4	4	4	4
3	2. idegen nyelv		5	5	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
4	Matematika		2		3	3	3	3	3	3	3	3		3	4	
5	Történelem		1		2	2		2	2		3	3		3	3	
6	Állampolgári ismeretek													1	1	
7	Hit és Erkölcstan															
	Természettudomány										2					
8	Biológia				3	3		2	2			2				
9	Fizika				2	2		3	3							
10	Kémia				1	1	1	2	2	2						
11	Földrajz				2	2		1	2							
12	Ének-zene				1	1		1	1							
13	Vizuális kultúra				1	1	1	1	1							
14	Dráma és színház															
	Művészetek										1					
15	Vizuális kultúra											1				
16	Ének-zene															
17	Mozgóképkultúra és média ismeretek													1	1	
18	Digitális kultúra	3	3	3	2	2	2	1	1	1	2	2	2			
19	Technika és tervezés															
20	Testnevelés	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
21	Osztályfőnöki óra		1		1	1		1	1		1	1		1	1	
22	Képességfejlesztés	4														
	Kötött célú órakeret										4	4	4	4	4	4
	Szabadon tervezhetőből (emelt fáktra)														2	2
23	KÖTÖTT ÓRÁK	30,0	31		32,0	34		32,0	34		32,0	32		29,0	33	
24	Szabadon tervezhető				2			2			4			5		
	Kötelező	30,0			34,0			34,0			36,0			34,0		
	Heti óraszám		31	27		34	21		34	19		32	18		33	18
	Heti összes óraszám			58			55			53			50			51

A központi kerettantervet azoknál a tantárgyaknál módosítjuk/egészítjük ki, melyeknek az óraszámát a szabad órakeret terhére megnöveltük. Ezeket a helyi tanterveket/kiegészítéseket a Pedagógiai Program melléklete tartalmazza, amely az intézmény honlapján található meg.

<https://mjag.edu.hu/pedagogiai-program/>

A csoportbontások feltételéhez a tárgyi és a humánerőforrás megléte biztosított.

10 AZ ALKALMAZHATÓ TANKÖNYVEK, TANULMÁNYI SEGÉDLETEK ÉS TANESZKÖZÖK KIVÁLASZTÁSÁNAK ELVEI

A tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának előkészítése a tantárgyi munkaközösségek feladata. Iskolánkban a nevelő-oktató munka során a pedagógusok csak olyan nyomtatott taneszközöket (tankönyv, munkafüzet, térkép stb.) használnak a tananyag feldolgozásához, amelyek a hivatalos tankönyvjegyzékben szerepelnek.

A köznevelési törvény 9. §-ának (3) bekezdése értelmében a szülőket a megelőző tanév végén tájékoztatjuk az iskolában használatos tankönyvekről, tanulmányi segédletekről, taneszközökről, amelyek a következő tanévben a nevelő és oktató munkához szükségesek.

A kiválasztásnál figyelembe kell venni:

- a helyi tantervben megfogalmazott követelményeket,
- a tanárok többsége által alkalmazott tanítási módszereket,
- a Tankönyvellátó tankönyvlistáját,
- az osztály sajátosságait,
- az osztályok speciális képzési irányát (nyelvi, humán, reál, gazdasági stb.).

A használandó tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök jegyzékét rögzíteni kell. A tankönyv változtatási javaslatot a munkaközösség-vezető terjeszti elő. A változtatás akkor fogadható el, ha a megfogalmazott célkitűzések és követelmények elsajátítása a tankönyv által, illetve a diákok számára a tankönyvkölcsönzés biztosítható.

A tankönyvek kiválasztását az osztályokhoz és nem tanárokhoz kötjük.

A tankönyvrendelés részletes szabályait a Szervezeti és Működési Szabályzat tartalmazza.

11 A NEMZETI ALAPTANTERVBEN MEGHATÁROZOTT PEDAGÓGIAI FELADATOK HELYI MEGVALÓSÍTÁSÁNAK RÉSZLETES SZABÁLYAI

A Nemzeti alaptanterv (a továbbiakban: NAT) a köznevelés feladatát a nemzeti műveltség, a hazai nemzetiségek kultúrájának átadásában, megőrzésében, az egyetemes kultúra közvetítésében, az erkölcsi érzék és a szellemi-érzelmi fogékonyság elmélyítésében jelöli meg. Feladata továbbá a tanuláshoz és a munkához szükséges képességek, készségek, ismeretek, attitűdök együttes fejlesztése, az egyéni és csoportos teljesítmény ösztönzése, a közjóra való törekvés megalapozása, a nemzeti, közösségi összetartozás és a hazafiság megerősítése.

Célja továbbá, hogy a családdal együttműködve cselekvő elkötelezettségre neveljen az igazság és az igazságosság, a jó és a szép iránt, fejlessze a harmonikus személyiség kibontakoztatásához szükséges szellemi, érzelmi, erkölcsi, társas és testi képességeket.

Ezáltal járul hozzá ahhoz, hogy a felnövekvő nemzedék:

- a haza felelős polgárává válják;
- kifejlődjék benne a hazafiság érzelmvilága;
- reális önismeretre és szilárd erkölcsi ítélőképességre tegyen szert;
- megtalálja helyét a családban, a szűkebb és tágabb közösségekben, valamint a munka világában;
- törekedjék tartalmas és tartós kapcsolatok kialakítására;
- legyen képes felelős döntések meghozatalára a maga és a gondjaira bízottak sorsát illetően;
- válják képessé az önálló tájékozódásra, véleményformálásra és cselekvésre;
- ismerje meg és értse meg a természeti, társadalmi, kulturális jelenségeket, folyamatokat;
- tartsa értéknek és feladatnak a kultúra és az élővilág változatosságának megőrzését!

A NAT szándéka, hogy a teljesítmény növelésére sarkalljon tanítványt és tanárt egyaránt, hogy az elsajátított tudás értékálló és a kor igényeinek megfelelő legyen, ennél fogva egyensúlyra törekszik a műveltség értékhozó hagyományai és az új fejlesztési célok és tartalmak között.

A Kerettanterv szerint a középiskola célja, hogy közvetítse a humánus értékeket, az egyetemes és nemzeti kultúra alapértékeit, testi és lelki egészségre törekvő, az emberi kapcsolatokban igényes felnőtteket, demokratikus elveket követő állampolgárokat neveljen, akik képesek a társadalmi, gazdasági, technikai változások követésére és az ezekhez alkalmazkodó cselekvésre.

A gimnáziumban az általános műveltséget megalapozó, valamint érettségi vizsgára és felsőfokú iskolai tanulmányok megkezdésére felkészítő nevelés-oktatás folyik. Tanulóit felkészíti arra, hogy a tudás – az állandó értékek mellett – tartalmaz változó, bővülő elemeket is, így kialakítja a tanulóknak az élethosszig tartó tanulás igényét és az erre való készséget, képességet.

A hat évfolyamos gimnázium első két évfolyama a felső tagozatos szakasz 5–6. évfolyamon folyó nevelő-oktató munkájára épít, amelynek során az alapkészségek fejlesztése kap fő hangsúlyt. A 7–8. évfolyamon, a serdülőkor kezdetétől viszont hangsúlyossá válik az elvont fogalmi és elemző gondolkodás fejlesztése.

A gimnázium a 9–12. évfolyamon kiemelt figyelmet fordít az eredményes tanulás módszereinek, technikáinak elsajátítására, a tanuláshoz, a feladatokban való részvételhez szükséges kompeten-
ciaterületek és koncentrációs képességek, akarati tulajdonságok fejlesztésére. Feladatának tekinti az egyéni adottságok, képességek megismerésén alapuló önismeret fejlesztését, a tanulók tanulási és társas motivációinak, önbizalmának növelését. Mindehhez előnyben részesíti az életszerű, valószínű problémák és feladathelyzetek teremtését az önkifejezéshez, az ismeretszerzéshez, a kísérletezéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz.

11.1 Fejlesztési területek – nevelési célok

11.1.1 Az erkölcsi nevelés

A köznevelés alapvető célja a tanulók erkölcsi érzékének fejlesztése, a cselekedeteikért és azok következményeiért viselt felelősségtudatuk elmélyítése, igazságérzetük kibontakoztatása, közösségi beilleszkedésük elősegítése, az önálló gondolkodásra és a majdani önálló, felelős életvitelre történő felkészülésük segítése. A nevelés során a tanulók belátják, hogy a törvényeket a társadalom hozza és alakítja. Tudatosul bennük, hogy az emberek különböző értékeket és véleményeket valának, és hogy az értékek és szabályok egy része viszonylagos. Folyamatosan kialakul bennük a kötelességtudat, megértik egyéni és közösségi felelősségük jelentőségét. Megértik a normakövetés társadalmi jelentőségét és a normaszegés következményeit. Ismernek közösségi egyezségeket és normákat, képesek egy-egy közösség etikai elveinek felismerésére, és a különböző kultúrák etikai elveinek összevetésére. Értik az etikai elvek, a normák és a törvények kapcsolódását. Képesek értékkonfliktusok felismerésére.

Az erkölcsi nevelés céljai és lehetőségei:

- az etika/hit- és erkölcsstan-tantárgyak fő tartalma: pl. erkölcsi lény, erkölcsi cselekedet, erkölcs és társadalom, vallás és erkölcs, erények és a jellem, korunk erkölcsi kihívásai;
- céljai beépülnek az egyes műveltségi területek, illetve egyes tantárgyak (különösen az osztályfőnöki, magyar irodalom, történelem, rajz- és vizuális kultúra) fejlesztési követelményeibe, tartalmaiba;
- különös erkölcsi kérdéseket vetnek fel a természettudományos tantárgyak is (földrajz – helyünk a világegyetemben, a természeti erőforrások csökkenése, a világnépesség növekedése, az egyenlőtlenségek növekedése, globális problémák erkölcsi vonatkozásai stb.; kémia – vegyszerrel vagy anélkül?, újrahasznosítás, szenvedélybetegségek; fizika – helyünk a világegyetemben, az atomenergia felhasználása, a „rend, rendezettség”, entrópiacsökkentő folyamatok, véletlen vagy determináltság stb.; biológia – abortusz, születésszabályozás, szexuális úton terjedő betegségek, génmanipuláció, géntechnológia, állatkísérletek stb.).

Az intézmény tanárainak példamutatása támogathatja olyan nélkülözhetetlen készségek megalapozását és fejlesztését, mint a kötelességtudat, a munka megbecsülése, a mértéktartás, az együttérzés, a segítőkészség, a tisztelet és a tisztesség, a korrupció elleni fellépés, a türelem, a megértés, az elfogadás. A tanulást elősegítő beállítódások kialakítása – az önfegyelműtől a képzelőtehetségen át intellektuális érdeklődésük felkeltéséig – hatással lesz egész felnőtt életükre, és elősegíti helyállásukat a munka világában is.

11.1.2 Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

A tanulók már a 7-8- évfolyamon ismerik nemzeti ünnepeinket, ezekhez kötődő hagyományainkat, és ezeket képesek tantárgyi ismereteikhez kapcsolni. Kialakul bennük a szülőföld, a haza és a nemzet fogalma, az ezekhez való kötődés igénye. A középiskolai szakasz végére a tanulók felismernek magyar történelmi személyiségeket, feltalálókat, tudósokat, művészeket, sportolókat, ismerik a magyar, illetve magyar származású Nobel-díjasokat, munkásságuk legkiemelkedőbb eredményeit. Tisztában vannak nemzeti ünnepeink jelentőségével, kontextusával, hagyományaival. Részt vesznek a nemzettel, a hazával való érzelmi azonosulást erősítő tevékenységekben. Ismerik

a népi hagyományokon és vallási gyökereken alapuló ünnepeket, van tapasztalatuk ezekhez kötődő szokásokról, ismernek ilyen témájú folklór- és műalkotásokat. Képesek felidézni népi kultúránk néhány jelentős elemét, jellemzőjét. Tájegységekhez kötve is ismernek hungarikumokat.

Ugyanakkor nyitottak más népek kultúrája iránt, ismerik, hogy Magyarországon milyen nemzeti-ségek és kisebbségek élnek. Megismerik az általuk tanult idegen nyelvet beszélő népek kultúrájának jelentős vonásait. A középiskolai szakasz végére a tanulók képesek elhelyezni a magyarság kultúráját európai kontextusban. Tisztelik a különböző népek és kultúrák hagyományait. Felismerik az egyetemes emberi örökség és az európai kultúra kiemelkedő eredményeit, az ennek megőrzésén munkálkodó szervezeteket, a nemzetközi összefogás jelentőségét.

Nemzeti öntudat, a hazafias nevelés

Megjelenik az egyes tantárgyak (különösen az osztályfőnöki, magyar irodalom, történelem, földrajz, idegen nyelv, rajz- és vizuális kultúra, testnevelés) fejlesztési követelményeibe, tartalmaiba beillesztve.

Ahol a tanulók megismerik:

- nemzeti, népi kultúránk értékeit, hagyományait, tanulmányozzák a jeles magyar történelmi személyiségek, tudósok, feltalálók, művészek, írók, költők, sportolók munkásságát;
- elsajátítják azokat az ismereteket, gyakorolják azokat az egyéni és közösségi tevékenységeket, amelyek megalapozzák az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza és népei megismerését, megbecsülését;
- kialakul bennük a közösséghez tartozás, a hazaszeretet érzése, és az a felismerés, hogy szükség esetén Magyarország védelme minden állampolgár kötelessége.

Fontosnak tartjuk, hogy iskolai ünnepélyeink (március 15., október 23.) és intézményi szintű megemlékezéseink (január 22. – a magyar kultúra, február 25. – a diktatúrák áldozatai, április 16. – a holokauszt, június 4. – a Nemzeti Összetartozás, október 6. – az aradi vértanúk napja, az intézmény névadójával kapcsolatos rendezvények) ne kipipált programok, hanem tartalmas, szívhez szóló, szép ünnepek legyenek.

Március 15. és október 6. körül hagyományosan vállalt feladatunk a monori honvédsírok gondozása.

Lakóhelyünk életébe sok szálon bekapcsolódunk. Szerepet vállalunk a kulturális életben (előadások, kiállítások, író-olvasó találkozók, megemlékezések, ünnepek, sportrendezvények, stb.); az újság, a helyi TV munkájában; a helyi szőlő és borkultúra befolyásolásában.

Az intézmény hagyományos erdélyi utazásai és egyéb túrái is hatékonyan erősítik tanulóink nemzeti öntudatát.

11.1.3 Állampolgárságra, demokráciára nevelés

A demokratikus jogállam, a jog uralmára épülő közélet működésének alapja az állampolgári részvétel, amely erősíti a nemzeti öntudatot és kohéziót, összhangot teremt az egyéni célok és a közjó között. Ezt a cselekvő állampolgári magatartást a törvénytisztelet, az együttélés szabályainak betartása, az emberi méltóság és az emberi jogok tisztelete, az erőszakmentesség, a méltányosság jellemzi.

Tanulóinknak megtanítjuk a konfliktuskezelés demokratikus technikáit. Célunk, hogy váljanak nyitottá a társadalmi jelenségek iránt, szert téve az együttműködés képességére. Ismerjék a közösségi élet sajátosságaiból fakadó korlátokat! Ismerjék az alapvető emberi, szabadság- és állampolgári jogokat, kötelezettségeket és az őket megillető jogok érvényesítési lehetőségeit! Vegyenek részt olyan tevékenységekben, amelyek a közösség jobbítását szolgálják! A középiskola végére ismerjék alapvető állampolgári jogait és kötelességeit! Ismerjék a normaszegések társadalmi jelentőségét, legyenek képesek az antidemokratikus eljárások, a korrupció és a hatalmi visszaélések veszélyével kapcsolatban érvelni. Ismerjenek a demokratikus jogok fenntartásáért küzdő szervezeteket, és tudjanak példákat az ENSZ és az Európai Unió ezzel kapcsolatos tevékenységére! Gyakorolják jogait és kötelességeit szűkebb környezetükben, tiszteljék szűkebb közösségük tagjait, törekedjenek a jó együttműködésre az együttélésben! Legyenek képesek a helyi közösségekkel való együttműködésre, ismerjék a civil szervezeteket, lássák a civil társadalmi aktivitás értékeit, jelentőségét!

A demokráciára nevelés színterei:

- A demokráciára nevelés alapelvei beépülnek valamennyi tantárgy fejlesztési követelményeibe, tartalmaiba.
- Az állampolgárságra, demokráciára nevelés elsősorban a történelem és állampolgári ismeretek tantárgyak követelményeiben jelenik meg.
- Az intézmény az osztályfőnöki órák keretében megteremti annak lehetőségét, hogy a tanulók megismerjék a főbb állampolgári jogokat és kötelezettségeket.
- A felelősség, az önálló cselekvés, a megbízhatóság, a kölcsönös elfogadás elsajátítását hatékonyan támogatják a tanulók tevékeny részvételére építő tanítás- és tanulásszervezési eljárások.
- A demokratikus működési viszonyok elsajátítása és a közéleti felelősségre történő nevelés a diákönkormányzat elsődleges célja. A diákönkormányzat látja el a tanulók érdekképviseletét; megszervezi az „igazlító délutánt”, amikor a tanulók szervezett formában véleményt mondhatnak tanáraikról és az iskolai problémáikról; javaslattevő és véleményezési jogot gyakorol az intézmény tevékenységével kapcsolatban és a tanulók legalább 30 %-át érintő alapvető kérdésekben. A diákönkormányzat további jogait az SzMSz részletezi.

11.1.4 Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

Az önismeret – mint a személyes tapasztalatok és a megszerzett ismeretek tudatosításán alapuló, fejlődő és fejleszhető képesség – a társas kapcsolati kultúra alapja.

A tanulók már a 7-8- évfolyamon képesek véleményt mondani önmagukról, ismerik a stressz és stresszkezelés lényegét. Képesek bekapcsolódni különböző kisközösségekbe. Intézményünk célja, hogy kialakuljon bennük a humánus magatartás, az önkritika. Legyenek képesek elemezni, feltárni a jóra ösztönző, illetve a destruktív csoportok eltérő jellemzőit, több szempontból is látni egy vitás helyzetet, konfliktust, tudjanak vitatkozni. Legyenek képesek felismerni bizonyos előítéletes magatartásformákat és a sztereotípiák megnyilvánulásait. A megalapozott önismeret hozzájárul a kulturált egyéni és közösségi élethez, mások megértéséhez és tiszteletéhez, a szeretetteljes emberi kapcsolatok kialakításához. Intézményünk célja, hogy a tanulók középiskolai tanulmányaik végére legyenek képesek különbséget tenni az ideális és a reális énkép között. Értsék, hogy az önismeret természetes szükségleteink közé tartozik! Legyenek tisztában azzal, hogyan létesíthetnek, tarthat-

nak fenn kiegyensúlyozott társas kapcsolatokat! Rendelkezzenek a harmonikus (társas) kapcsolatok kialakításához megfelelő ismeretekkel, készségekkel, empátiával! Értsék az egyén felelősségét a közösség fenntartásában és a normakövetésben!

Az önismeret és a társas kultúra színterei:

- fejlesztésének legfontosabb területe az osztályfőnöki óra;
- de beépülnek valamennyi tantárgy (különösen a magyar irodalom és a művészetek) tartalmába;
- az osztályfőnököknek biztosított közösségnevelési órák feladata (többek közt) az, hogy teret adjon a gyermekeknek a kortársakkal való társas kapcsolatok kontrollált megvalósítására.
- Különös lehetőség van az önismeret és a társas kultúra fejlesztésére a nem tanórai keretek között folyó (tanulmányi kirándulás, erdei iskola, táborok, bel- és külföldi kirándulások, csereprogramok) iskolai foglalkozások, programok alkalmával.

Ahhoz, hogy az oktatási és nevelési folyamatban résztvevő tanulók énképükben is gazdagodjanak, a saját/egyéni fejlődésüket, sorsukat és életpályájukat maguk tudják alakítani, a tanítás-tanulás egész folyamatában támogatást igényelnek.

11.1.5 A családi életre nevelés

A család kiemelkedő jelentőségű a gyerekek, fiatalok erkölcsi érzékének, kapcsolatainak, önismertének, testi és lelki egészségének alakításában. A szűkebb és tágabb környezet változásai, az értékrendben jelentkező átrendeződések, a családok egy részének működésében bekövetkező zavarok szükségessé teszik a családi életre nevelés beemelését a köznevelés területére. A köznevelési intézményeknek ezért kitüntetett feladata a harmonikus családi minták közvetítése, a családi közösségek megbecsülése. A felkészítés a családi életre segítséget nyújt a gyermekeknek és fiataloknak a felelős párkapcsolatok kialakításában, ismereteket közvetít a családi életükben felmerülő konfliktusok kezeléséről. Az iskolának foglalkoznia kell a szexuális kultúra kérdéseivel is.

A 8. évfolyam végére a tanulók képesek felismerni és megfogalmazni családban betöltött szerepeket, feladatokat, megtalálják és elvégzik a rájuk háruló feladatokat. Tisztában vannak a nemi szerepek biológiai funkcióival, társadalmi hagyományaival. Felismerik a családi élet és a párkapcsolatok során előforduló súlyos problémahelyzeteket, és ezek megoldásához megfelelő segítséget tudnak kérni. Az iskola célja, hogy a 8. évfolyam végére a tanulók értéknek tekintsék a gondosan kiválasztott, mély társas kapcsolatot. Legyenek tisztában azzal, hogy a szexualitás a párkapcsolatok fontos eleme, és értsék az ezzel kapcsolatos felelősséget is! Gimnáziumi tanulmányaik végére a tanulók legyenek tisztában azzal, hogy az ember magatartását szocializációja, társas környezete hogyan befolyásolja! Tudatosan készüljenek a felelősségteljes párkapcsolatra, a családi életre! Ismerjék a családtervezési módszerek alkalmazásának módját, előnyeit és kockázatait, tudjanak ezzel kapcsolatban információkat keresni és azokat döntéseikben felhasználni! Tudják, hová fordulhatnak krízishelyzetekben! Értsék a családnak a társadalomban betöltött szerepét! Értsék a családtagok felelősségét a család egységének megtartásában, a szülői és gyermeki felelősség fogalmát, tiszteljék a különböző generációk tagjait!

A családi életre nevelés színterei:

- elsősorban az osztályfőnöki órák tartalmába épülnek be;

- a családtervezés különböző lehetőségei, a művi terhességmegszakítás lelki és fizikai veszélyei, a csecsemőgondozás néhány alapvető lépése elsősorban a biológia;
- a háztartásban, közvetlen környezetében alkalmazott, felhasznált anyagok (különös tekintettel az egészségkárosító anyagok) megismerése elsősorban a kémiaórák tartalmaiba épül be.

A családi életre nevelésben nagy segítséget jelent az iskolai védőnői szolgálat tevékenysége.

A védőnő feladatai:

- nemcsak a testi egészség védelmét, hanem egyfajta lelki gondozást is végez;
- részt vesz a tanulók egészségi, mentálhigiénés monitorozásában is;
- jelentős szerepet vállal a szexuális felvilágosításban és a szükséges segítség nyújtásában.

11.1.6 A testi és lelki egészségre nevelés

Az egészséges életmódra nevelés hozzásegít az egészséges testi és lelki állapot örömteli megéléséhez. Az iskola feladata, hogy a családdal együttműködve felkészítse a tanulókat az önállóságra, a betegségmegelőzésre, továbbá a szabályok betartására a közlekedésben, a testi higiénében, a veszélyes körülmények és anyagok felismerésében, a váratlan helyzetek kezelésében.

A pedagógusok motiválják és segítik a tanulókat a káros függőségekhez vezető szokások kialakulásának megelőzésében. Ösztönzik a tanulókat arra, hogy legyen igényük a helyes táplálkozásra, a mozgásra, a stresszkezelés módszereinek alkalmazására, legyenek képesek lelki egyensúlyuk megővésére, társas viselkedésük szabályozására, a konfliktusok kezelésére.

A testi és lelki egészségre nevelés legfontosabb szinterei és tartalmai:

- Az egészséges táplálkozás alapvető szabályai, a személyes higiéné módszerei, a helyes és helytelen stresszoldási technikák, (különösen az alkohol, a dohányzás és a drogok használatának veszélyei), a stressz okozta ártalmak, a civilizációs betegségek és ezek megelőzésének módjai, a védőoltások szerepe, ezek alapvető hatásmechanizmusa, az aktív pihenés fogalma, a mennyiségi és minőségi éhezés, valamint az elhízás kockázatai elsősorban a biológia tantárgy fejlesztési követelményeibe, tartalmaiba épülnek be.
- Az osztályfőnöki órák keretén belül mutatjuk be, hogy a környezet milyen hatással van testi és lelki egészségünkre. A megfelelő, értelmes hobbi hozzásegít a lelki egészség megőzéséhez.
- A rendszeres testmozgás és a művészeti tevékenység hozzájárul lelki egészségünk megőrzéséhez, ami elsősorban a testnevelés és a művészeti tantárgyak fejlesztési követelményeibe, tartalmaiba épül be.
- Segítjük, hogy a tanulók igényévé váljon környezetük tisztán tartása, szépítése és a személyes higiéné.
- Tudatosítjuk, hogy a tanulók életvitelét minták alapján, saját döntéseiknek sorozataként alakítják ki, és hogy ez a folyamat hatással van a testi és lelki egészségre.
- Fontosnak tartjuk a tanulóink lelki egészségének őrzését. Bajok (szenvedélybetegségek kialakulása, élvezeti szerek használata) esetén segítséget nyújtunk. Az iskolaorvosi, védőnői, szociális munkási szolgálat mellett személyiségfejlesztő programok, tréningek segítenek a rászoruló diákoknak.

- Az iskolaorvos, a védőnő és a Gyermekjóléti Szolgálat segítségét kérjük abban, hogy a tanulók tudják, milyen szakemberek segítenek testi és lelki egészségünk megőrzésében és helyreállításában, hogy ismerjék a gyász szakaszait és az ilyenkor alkalmazható segítő technikákat, ismerjék a hospice-szolgáltatás fogalmát, tudják értelmezni a gyógyszerekhez tartozó betegájékoztatót, ismerjék az egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés módját, a betegjogokat és az orvosválasztás lehetőségeit.

11.1.7 Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

A NAT célul tűzi ki a hátrányos helyzetű vagy fogyatékkal élő emberek iránti szociális érzékenység, segítő magatartás kialakítását a tanulóknál úgy, hogy saját élményű tanuláson keresztül ismerjék meg ezeknek a csoportoknak a sajátos igényeit, élethelyzetét. A segítő magatartás számos olyan képességet (együttérzés, együttműködés, problémamegoldás, önkéntes feladatvállalás és megvalósítás) igényel és fejleszt, amelyek gyakorlása elengedhetetlen a tudatos, felelős állampolgári létezéshez.

Az intézmény lehetőséget biztosít arra, hogy a tanulók felismerjék a segítő tevékenység fontosságát és szükségességét alkalmanként és a mindennapokban is. Célunk, hogy a tanulók felismerjék, ha szűkebb vagy tágabb környezetükben egyes emberek vagy csoportok segítségre szorulnak. Az adott helyzethez és lehetőségeikhez mérten kötelességüknek érzik a segítségnyújtást, és próbálják ebbe társaikat is bevonni! Legyenek képesek felelősséget vállalni másokért (társaikért, rászorultakért)! Felismerjék, hogy a beteg, sérült, fogyatékkal élő embereken egyes helyzetekben kötelesség segíteni! Legyenek tisztában az önkéntesség értékével, jelentőségével, formáival!

Az önkéntesség, a felelősségvállalás fő terepe intézményünkben az Iskolai Közösségi Szolgálat, amelynek szabályait a Pedagógiai Program 1. rész 6.6.6. fejezet tartalmazza.

11.1.8 Fenntarthatóság, környezettudatosság

A felnövekvő nemzedéknek ismernie és becsülnie kell az életformák változatosságát a természetben és a kultúrában. Meg kell tanulnia, hogy az erőforrásokat tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen, megújulási képességükre tekintettel használja. Cél, hogy a természet és a környezet ismeretén és szeretetén alapuló környezetkímélő, értékvédő, a fenntarthatóság mellett elkötelezett magatartás váljék meghatározóvá a tanulók számára. Az intézménynek fel kell készítenie őket a környezettel kapcsolatos állampolgári kötelességek és jogok gyakorlására. Törekedni kell arra, hogy a tanulók megismerjék azokat a gazdasági és társadalmi folyamatokat, amelyek változásokat, válságokat idézhetnek elő, továbbá kapcsolódjanak be közvetlen és tágabb környezetük értékeinek, sokszínűségének megőrzésébe, gyarapításába. Értsék meg, hogy a fogyasztás önmagában sem nem cél, sem nem érték.

A fenntarthatóság, környezettudatosság fő céljait, feladatait a Környezeti nevelési elveink (1. rész 6.5 fejezet) tartalmazza.

A fenntarthatóság, környezettudatosság fő céljai beépülnek az egyes műveltségi területek, illetve tantárgyak (különösen a természettudományos tantárgyak) fejlesztési követelményeibe, tartalmába:

- A matematika tantárgy eszköztára teszi lehetővé a kérdés analitikus megközelítését. A környezeti folyamatokra matematikai modelleket készíthetünk, tapasztalataink bővítésére tudományos matematikai modelleket is használhatunk. Az adathalmazok statisztikai elemzése lehetővé teszi a jelenségek közötti korreláció vizsgálatát.

- A földi folyamatok javarésze a fizika témakörébe tartozik, különösen az energiatermelés (elsősorban az atomenergia). A fizika oktatása során igen fontos megismertetni azokat a mérési eljárásokat, amelyekkel a környezet állapotát értékelni lehet.
- A kémia oktatásának fontos feladata, hogy tudatosítsák a tanulóknak a mindennapi életben előforduló környezetre káros anyagokat és a szennyező gyártástechnológiákat.
- A természetföldrajz oktatása során szerzett ismeretek alapvetően szükségesek a globális folyamatok megértéséhez. A termeléssel összefüggő folyamatok következményeit földi méretekben a társadalomföldrajz vizsgálja.
- A környezet károsodása, módosulása az élőlények életterének megváltozása, az emberre kifejtett környezeti hatások vizsgálatában a biológia tantárgy jár az élen.
- A helyi tantervbe, a hatosztályos gimnáziumi oktatás és a négyosztályos reál orientációjú gimnáziumi osztály 12. évfolyamán a biológia tantárgy keretén belül nagy óraszámban (évi + 32 óra) illesztettük be a fenntarthatóság, környezettudatosság ismeretanyagát. A tanulók erre az időre rendelkeznek integrálható alapismeretekkel. Célkitűzésünk a probléma komplex feldolgozása. Bemutatjuk a környezeti problémák kialakulását. Értelmezzük az egyes globális problémák és a lokális cselekvések, valamint az egyéni életvitel közötti összefüggéseket. Felhívjuk a tanulók figyelmét a fenntarthatóságra, a környezetbarát termelési módokra, az újrahasznosítás jelentőségére és az anyag- és energiatakarékos életvitelre. Bemutatjuk a hagyományok szerepét a harmonikus és fenntartható életvitel megalapozásában.
- A többi tantárgy is szerepet vállal a fenntarthatóság, a környezettudatosság nevelésében. A magyar nyelv és irodalom az embernek a természethez fűződő kapcsolatát erősítheti. Az esztétikai értékek iránti fogékonyság növelésével a természeti környezetben lévő érték a személyiség részévé válhat. A történelem során a termelő tevékenységek sokszor megváltoztatták az emberek életmódját, a közösségi normák alakulását, és új érdekviszonyokat hoztak létre. A társadalom, az állam mozgástere koronként változott. Ezek ismerete a mai viszonyokban való cselekvésekre tanulsággal szolgálhat. Más népek kultúrájának megismerése és a környezetkárosodásra adott válaszaik ismerete ötletet adhat a mi helyi gondjaink megoldására is.

A fenntarthatóság, a környezettudatosság céljai egyéb iskolai foglalkozások, programok, témahefték, projektnapok során is megjelennek:

- A tanulók osztályfőnökeik vezetésével évek óta tudatosan, a környezeti szempontokat is figyelembe véve részt vesznek az intézmény belső és külső környezetének alakításában.
- Az elmúlt években több olyan középiskolás projekt volt az országban, amely a környezetünkkel foglalkozott (savas eső, radon, hőmérsékleti sugárzás mérése, stb.). Oktatásunknak alapvető feladatai közé tartozik az ilyen országos, vagy nemzetközi projekteken való részvétel.
- A 9. évfolyamon évek óta szervezett terepgyakorlatnak alapvető feladata, hogy a tanulók közvetlen tapasztalatokat szerezzenek környezetünk állapotáról.
- Az erdei iskolák fontos témája a terepen történő mérés (hőszugárzás, talajhőmérsékletek, növényi sokféleség, stb.).
- Kívánatos, hogy az iskolában folyó környezetvédelmi munkákról az iskola közössége, esetenként a kistérség lakossága megfelelő információkat kapjon. Hogy az információkat hatékonyan el lehessen juttatni a célcsoportokhoz modern kommunikációs technikákat kell alkalmazni.

- A modern digitális és médiás ismereteknek alapvető szerepe van abban, hogy a kampány-jellegű környezetvédelmi akciók (a Föld napja, Madarak és fák napja, Víz világnapja, stb.) jelentős hatást fejtsenek ki tanulóinkra, és érzelmileg befolyásolják őket.

11.1.9 Pályaorientáció

Az intézménynek – a tanulók életkorához igazodva és a lehetőségekhez képest – átfogó képet kell nyújtania a munka világáról. Ennek érdekében olyan feltételeket, tevékenységeket kell biztosítani, amelyek révén a diákok kipróbálhatják képességeiket, elmélyülhetnek az érdeklődésüknek megfelelő területeken, megtalálhatják hivatásukat, kiválaszthatják a nekik megfelelő foglalkozást, valamint képessé válnak arra, hogy ehhez megtegyék a szükséges erőfeszítéseket. Ezért fejleszteni kell bennük a segítséssel, az együttműködéssel, a vezetéssel és a versengéssel kapcsolatos magatartásmódokat és azok kezelését. A tanulókkal meg kell ismertetni az élethosszig tartó tanulás fogalmát. Tudatosítani kell, hogy életük során többször pályamódosításra kerülhet sor, ezért is van jelentősége a folyamatos tanulásnak, önképzésnek. Reális ismeretekkel kell rendelkezzenek saját képességeikről, adottságaikról, munkaerő-piaci lehetőségeikről.

A pályaorientáció feladatai elsősorban az osztályfőnöki órák követelményeibe, tartalmaiba épülnek be. Az osztályfőnököknek nagy a szerepe abban, hogy a tanuló tisztában legyen azzal, milyen személyes tulajdonságokkal, ismeretekkel, gyakorlatokkal és képességekkel rendelkezik.

A magyar nyelv tantárgy feladata, hogy a tanulók képesek legyenek önéletrajzot készíteni, írásban összegezni céljaikat, képességeiket, végzettségüket, felkészültségüket és mindazt, amire egy konkrét pályázat során még szükségük lehet.

A pályaorientációról, a továbbtanulás lehetőségeiről, szabályairól a végzős osztályokban szülői értekezletet tartunk, esetenként – ha erre igény mutatkozik – szakember segítségét is kérjük. Az alsóbb évfolyamok bevonásával pályaorientációs napokat szervezünk, ahol végzett növendékeink osztják meg tapasztalataikat, mutatják be a lehetőségeket, olykor a nehézségeket, megfogalmazzák a felsőoktatási intézmények, illetve a munkahelyek elvárásait. A személyes példa mindig motiváló a diákok számára.

11.1.10 Gazdasági és pénzügyi nevelés

A felnövekvő nemzedéknek hasznosítható ismeretekkel kell rendelkeznie a világgazdaság, a nemzetgazdaság, a vállalkozások és a háztartások életét meghatározó gazdasági-pénzügyi intézményekről és folyamatokról. Cél, hogy a tanulók ismerjék fel saját felelősségüket az értékteremtő munka, a javakkal való ésszerű gazdálkodás, a pénz világa és a fogyasztás területén. Tudják mérlegelni döntéseik közvetlen és közvetett következményeit és kockázatát. Lássák világosan rövid és hosszú távú céljaik, valamint az erőforrások kapcsolatát, az egyéni és közösségi érdekek összefüggését, egymásrataltságát.

A gazdasági és pénzügyi nevelés feladatai:

- Beépülnek az egyes tantárgyak (elsősorban a történelem és a földrajz) fejlesztési követelményeibe, tartalmaiba. A tanulók történelmi ismereteik alapján ismerik fel a gazdasági rendszerek változását, viszonylagosságát, hibáit és fejlődését. Történelmi és földrajzi ismereteik alapján ismerik az euroövezet, a valutaforgalom, a tőzsdeindex, a GDP fogalmát és ezek hatásait személyes életünkben. Tudják, hogy az egyes országok eltérő mértékben és szerepben kapcsolódnak be a világgazdaság folyamataiba. Értik a gazdasági folyamatok összefüggéseit különböző globális problémákkal is.

- Matematikai ismereteiket alkalmazni tudják pénzügyekkel kapcsolatos feladatokban.
- Képesek információkat keresni és értelmezni különböző egyéni pénzügyi döntésekkel (pl. befektetések, hitelek) kapcsolatban. Kellő ismerettel rendelkeznek ahhoz, hogy számlát nyissanak, és azt használják.

A gazdasági orientációs gimnáziumi képzés során a 9-10. évfolyam pedagógiai szakaszában a gazdasági és pénzügyi nevelés alapjait ismerik meg a tanulók. A gazdasági alapismereteket a mindennapi élet, a család gazdálkodása során követhetik nyomon, így az alapismeretek könnyebben elsajátíthatók. A 11-12. évfolyam pedagógiai szakaszában a gazdasági tantárgyak keretén belül, elméleti és gyakorlati ismeretek során sajátítják el a pénzügyi-gazdasági folyamatok hatásait.

A 11.-12. évfolyamon valamennyi gimnáziumi osztályban a Gazdasági ismeretek fakultáció keretén belül biztosítjuk a pénzügyi rendszer alapismereteire vonatkozó pénzügyi szabályok, a banki tranzakciókkal kapcsolatos minimális ismeretek és a fogyasztóvédelmi jogok tanítását.

11.1.11 Médiatudatosságra nevelés

Cél, hogy a tanulók a mediatiszt, globális nyilvánosság felelős résztvevőivé váljanak: értsék az új és a hagyományos médiumok nyelvét. A médiatudatosságra nevelés az értelmező, kritikai beállítódás kialakítása és tevékenység központúsága révén felkészít a demokrácia részvételi kultúrájára és a médiumoktól is befolyásolt mindennapi élet értelmes és értékelvű megszervezésére, tudatos alakítására.

A médiatudatosságra nevelés feladatai elsősorban a mozgóképkultúra és média ismeretek, valamint a digitális kultúra tantárgyak fejlesztési követelményeibe, tartalmaiba épülnek be.

- A tanulók a mozgókép- és médiakultúra tantárgy keretén belül megismerkednek a média működésével és hatásmechanizmusával, a média és a társadalom közötti kapcsolatokkal, a valóságos és virtuális, a nyilvános és bizalmas érintkezés megkülönböztetésével, valamint e különbségek és az említett médiajellemzők jogi és etikai jelentőségével.
- A tanulók az digitális kultúra tantárgy keretén belül megtanulják, hogyan tudnak kulcsszavak segítségével hatékonyan keresni a világhálón és elektronikus gyűjtőmunkát végezni. Tudják a média által alkalmazott figyelemfelkeltő eszközöket, képi és hangzó kifejezőeszközöket értelmezni, médiatartalmakat használni. Megfelelő kommunikációs stratégiával legyenek képesek a nem kívánatos tartalmak elhárítására!
- Osztályfőnöki órákon témakör a videojátékok használatának helyes mértéke, a közösségi oldal, az információk megosztásának veszélyei, a közösségi oldalakon megjelenő verbális agresszió elhárítása.

11.1.12 A tanulás tanítása

A tanulás tanítása az iskola alapvető feladata. A tanulókkal a gimnázium első éveiben meg kell ismertetni olyan alapvető tanulást segítő technikákat, amelyek hatékonyabbá teszik az önálló felkészülést, pl. a tanuláshoz szükséges külső (rend, fény, csend) és belső (munkakedv, jutalom, kíváncsiság, elérendő cél) feltételeket.

A középiskola végére a tanulókat meg kell tanítani jegyzetelni, rendszeresen használni az önálló, áttekinthető, lényegkiemelő jegyzetelési technikát hallott vagy olvasott szöveg alapján. Legyenek

képesek saját tanulási stílusuknak megfelelő tanulási stratégiák kialakításával önálló tanulásra! Ismerjék az időmenedzsment jelentőségét, tudjanak alkalmazni ezt segítő technikákat!

Minden pedagógus teendője, hogy felkeltse az érdeklődést az iránt, amit tanít, és útbaigazítást adjon a tananyag elsajátításával, szerkezetével, hozzáféréssel kapcsolatban. Ehhez elengedhetetlen az adaptivitás hatékony alkalmazása iskolai, osztály és tanulói, tanári szinten.

Meg kell tanítania:

- hogyan alkalmazható a megfigyelés és a tervezett kísérlet módszere;
- hogyan használhatók a könyvtári és más információforrások;
- hogyan mozgósíthatók az előzetes ismeretek és tapasztalatok;
- melyek az egyénre szabott tanulási módszerek;
- miként működhetnek együtt a tanulók csoportban;
- hogyan rögzíthetők és hívhatók elő pontosan, szó szerint például szövegek, meghatározások, képletek.

A tanulás folyamatában a tanuló gyakorolja a szóbeli, az írásbeli és a képi kifejezés különböző formáit. Tud különböző természeti és társadalmi jelenségeket megkülönböztetni, összehasonlítani; tudja alkalmazni a különböző tantárgyakban szerzett ismereteit ezek értelmezésében.

A tanulás tanítása valamennyi tantárgy fejlesztési követelményeibe, tartalmába beépül.

- Cél, hogy a tanulók tudjanak tájékozódni a világhálón. Ismerjenek tudásmegosztó és tudásépítő platformokat. Képesek legyenek gondolataikat kifejezni, szabatosan indokolni.
- Tudnak a tanult témák kapcsán tájékozódni a könyvtárban (irodalomban, kézikönyvekben).
- A tanulás tanítása során – igény esetén – szakember (iskolapszichológus) segítségét is igénybe vesszük.

12 A MINDENNAPOS TESTNEVELÉS PROGRAMJA

Az Nkt. 27. § (11) szerint az iskola a nappali rendszerű iskolai oktatásban megszervezi a mindennapos testnevelést heti öt testnevelés óra keretében.

Ebből heti két óra

- iskolai sportkörben való sportolással,
- versenyszerűen sporttevékenységet folytató igazolt, egyesületi tagsággal rendelkező kérelmére (aki a mindennapos testnevelés tanóráján, versenyengedély birtokában, a sportszervezet keretei között, igazolt módon, szervezett edzéstáogatáson vesz részt)

váltható ki.

A testnevelő tanárok a tanév elején felméri a sportolási igényeket.

Az iskolai sportkörben a tanulók évfolyamonként különböző sportágakkal ismerkedhetnek meg:

- 7.-8.-9.-10.-11.-12. évfolyam: túrázás, gyógytestnevelés,

- 10. évfolyam: labdajátékok,
- 11. évfolyam: társastáncok, labdajátékok,
- 12. évfolyam: társastáncok, labdajátékok.

Ezek az órák elsősorban a mozgás alapjainak megtanulásával és játékkal telnek el.

A sportfoglalkozások kapcsolódnak az órarendhez, közvetlen a tanórai foglalkozások befejezése után kezdődnek.

13 A KÖTELEZŐEN VÁLASZTHATÓ TANTÁRGYAK SZABÁLYAI

Az utolsó előtti évfolyamtól kezdve az érettségi vizsgára a tanulókat emelt és középszinten készítjük fel. A felkészítő foglalkozásokat, a tantárgyat tanító pedagógusokat – az intézmény lehetőségein belül – a tanulók az igényüknek és továbbtanulási szándékuknak megfelelően választhatják meg.

A tantárgy választásával kapcsolatos tudnivalók:

- A választás önkéntes.
- Egy tantárgycsoportból csak egy tantárgyat lehet választani.
- A gimnáziumi képzésben résztvevők legfeljebb két tantárgyat vehetnek fel.
- A választás írásban, online kérdőív kitöltésével történik.
- Ha a tanulót kérelmére felvették a szabadon választott tanítási órára, a tanítási év végéig köteles azon részt venni.
- A szabadon választott tanórai foglalkozást az értékelés és minősítés, a mulasztás, a magasabb évfolyamba lépés tekintetében úgy kell tekinteni, mint a kötelező tanítási órát.
- A választható tantárgyak igényfelmérése március elején kezdődik, és a tanulói igények figyelembevételével több fordulóban történik.
- A választható tantárgyak és az azokat tanító pedagógusok nevének kihirdetésére májusban kerül sor.
- Minden év május 20-ig lehet a szabadon választott tantárgyat a következő tanévre felvenni, illetve módosítást kérni. Eddig kell a felkészülési szintről is nyilatkozni.
- A választott tantárgy legalább 8 jelentkező esetén indítható, különleges esetben az igazgató alacsonyabb létszámmal is engedélyezheti.
- A választott tantárgy különleges esetben igazgatói engedéllyel évente egy alkalommal módosítható.

Az emelt szintű felkészítést jellemzi:

- a megnövelt tananyag,
- az emelt követelmény,

- lehetőséget biztosít az emelt szintű érettségi sikeres letételéhez, amely független vizsgabizottság előtt történik.

14 A VÁLASZTHATÓ ÉRETTSÉGI VIZSGATÁRGYAK

14.1 Az érettségi vizsgákról

Az érettségi vizsgára való jogosultságot az érettségi vizsgára való jelentkezéssel, valamint a 12. évfolyam tanulmányi követelményeinek teljesítésével szerezhet a tanuló. Az érettségi vizsga kötelezően öt vizsgatárgyból áll: magyar nyelv és irodalom, történelem, matematika, egy választott idegen nyelv és egy kötelezően, szabadon választható tantárgy.

Az érettségi vizsgákat közép- és emelt szinten lehet letenni a tanuló választásától függően.

Egy adott tantárgy követelményeinek megfelelő szintű elsajátítása esetén, a szaktanár javaslatára és az igazgató engedélyével, a törvény által meghatározott érettségi időpontokban, az egyes tantárgyakból előrehozott érettségi vizsgát lehet tenni.

Az előrehozott érettségi vizsgával a tanuló az adott tantárgyból a tanulmányi követelményeket teljesítette, ezért a tantárgy óráinak látogatása alól a vizsga letétele után fel kell menteni.

Emelt szintű érettségi vizsgára való felkészítés

Intézményünk emelt szintű érettségi vizsgára való felkészítést – az érdeklődéstől függően – a következő tantárgyakból biztosít:

- Magyar nyelv és irodalom,
- Történelem,
- Idegen nyelvek,
- Matematika,
- Fizika,
- Biológia,
- Kémia,
- Földrajz,
- Testnevelés,
- Gazdasági ismeretek

14.2 A középszintű érettségi vizsgatárgyak megnevezése és témakörei

14.2.1 Magyar nyelv és irodalom

1. Magyar nyelv

1. Kommunikáció

2. A magyar nyelv története
3. Ember és nyelvhasználat
4. A nyelvi rendszer
5. A szöveg
6. A retorika alapjai
7. Stílus és jelentés
8. Digitális kommunikáció

2. Irodalom

1. Életművek a magyar irodalomból. Kötelező szerzők
2. Szerzők, művek, korszakok a régi magyar irodalomból a 18. sz. végéig. Választható szerzők
3. Portrék, metszetek, látásmódok a 19 - 20. sz. magyar irodalmából. Választható szerzők
4. Metszetek a 20. századi délvidéki, erdélyi, felvidéki és kárpátaljai irodalomból
5. Művek a kortárs magyar irodalomból
6. Művek a világirodalomból
7. Színház és dráma
8. Az irodalom határterületei vagy Regionális irodalom

14.2.2 Történelem

1. Az ókor
2. A középkor
3. A kora újkor
4. Az újkor
5. A világháborúk kora
6. A hidegháború kora
7. A jelenkor

14.2.3 Matematika

1. Gondolkodási módszerek, halmazok, logika, kombinatorika, gráfok
  - 1.1. Halmazelmélet
  - 1.2. Matematikai logika
  - 1.3. Kombinatorika
  - 1.4. Gráfok
2. Számelmélet, algebra
  - 2.1. Alapműveletek

- 2.2. A természetes számok halmaza, számelméleti ismeretek
- 2.3. Racionális és irracionális számok
- 2.4. Valós számok
- 2.5. Hatvány, gyök, logaritmus
- 2.6. Algebrai kifejezések (Betűkifejezések)
- 2.7. Arányosság
- 2.8. Százalékszámítás
- 2.9. Egyenletek, egyenletrendszerek, egyenlőtlenségek, egyenlőtlenség-rendszerek
- 2.10. Középértékek
- 3. Függvények, az analízis elemei
  - 3.1. Függvények, függvények grafikonjai, függvény-transzformációk
  - 3.2. Függvények jellemzése
  - 3.3. Sorozatok
- 4. Geometria, koordináta geometria, trigonometria
  - 4.1. Elemi geometria – térelemek, pontthalmazok
  - 4.2. Geometriai transzformációk – egybevágósági és hasonlósági transzformációk
  - 4.3. Síkbeli alakzatok – háromszögek, négyszögek, sokszögek, kör
  - 4.4. Térbeli alakzatok – forgáshenger, forgáskúp, gúla, hasáb, gömb, csonkagúla, csonkakúp
  - 4.5. Kerület- és területszámítás
  - 4.6. Felszín- és térfogatszámítás
  - 4.7. Vektorok síkban és térben
  - 4.8. Trigonometria – szögfüggvények fogalma, összefüggések a szögfüggvények között, szinusz-tétel, koszinusz-tétel
  - 4.9. Koordináta geometria – alakzatok (egyenes, kör) egyenlete és kölcsönös helyzetük
- 5. Valószínűség-számítás, statisztika
  - 5.1. Leíró statisztika
  - 5.2. A valószínűség-számítás elemei

14.2.4 Idegen nyelv (angol, német, olasz, francia, orosz)

- 1. Személyes vonatkozások, család
- 2. Ember és társadalom
- 3. Környezetünk
- 4. Az iskola
- 5. A munka világa
- 6. Életmód

7. Szabadidő, művelődés, szórakozás
8. Utazás, turizmus
9. Tudomány és technika
10. Gazdaság

14.2.5 Fizika

1. Mozgás és egyensúly
  - 1.1 Egyszerű mozgások
  - 1.2. Összetett mozgások
  - 1.3 Ismétlődő mozgások
  - 1.4 Dinamika, a közlekedés és sportolás fizikája
  - 1.5 Gépek
2. Energia, munka, hő
  - 2.1 Munka, energia
  - 2.2 A melegítés és hűtés következményei
3. Víz, levegő, környezet
  - 3.1 Víz, levegő
  - 3.2 Környezet
4. Elektromosság
  - 4.1 Szikrák, villámok
  - 4.2 Elektromosság a környezetünkben
  - 4.3 Generátorok és motorok
5. Hullámok, kommunikáció, fény
  - 5.1 A hullámok szerepe a kommunikációban
  - 5.2 Képek és látás
6. Atomfizika, magfizika
  - 6.1 Az atomok és a fény
  - 6.2 Az atommag szerkezete
7. A Világegyetem megismerése
  - 7.1 A gravitációs mező
  - 7.2 Csillagászat
8. Fizika- és kultúrtörténeti ismeretek
  - 8.1 A fizikatörténet jelentősebb személyei
  - 8.2. Felfedezések, találmányok, elméletek
  - 8.3. A jelen kihívásai

14.2.6 Kémia

1. Általános kémia
  - 1.1 Atomszerkezet
  - 1.2 Kémiai kötések
  - 1.3 Molekulák, összetett ionok
  - 1.4 Anyagi halmazok
  - 1.5 Kémiai átalakulások
2. Szervetlen kémia
  - 2.1 Hidrogén
  - 2.2 Nemesgázok
  - 2.3 Halogénelemek és vegyületeik
  - 2.4 Az oxigéncsoport elemei és vegyületeik
  - 2.5 A nitrogéncsoport elemei és vegyületeik
  - 2.6 A szénsoport elemei és vegyületeik
  - 2.7 Fémek
3. Szerves kémia
  - 3.1 A szerves vegyületek általános jellemzői
  - 3.2 Szénhidrogének
  - 3.3 Halogéntartalmú szerves vegyületek
  - 3.4 Oxigéntartalmú szerves vegyületek
  - 3.5 Nitrogéntartalmú szerves vegyületek
  - 3.6 Szénhidrátok
  - 3.7 Fehérjék
  - 3.8 Nukleinsavak
  - 3.9 Műanyagok
  - 3.10 Energiagazdálkodás
4. Kémiai számítások
  - 4.1 Az anyagmennyiség
  - 4.2 Gázok
  - 4.3 Oldatok, elegyek, keverékek
  - 4.4 Számítások a képlettel és a kémiai egyenlettel kapcsolatban
  - 4.5 Termokémia
  - 4.6 Kémiai egyensúly
  - 4.7 Kémhatás
  - 4.8 Elektrokémia

14.2.7 Biológia

1. Bevezetés a biológiába
  - 1.1. A biológia tudománya
  - 1.2. Fizikai, kémiai alapismeretek
2. Egyed alatti szerveződési szint
  - 2.1. Szervetlen és szerves alkotóelemek
  - 2.2. Az anyagcsere folyamatai
  - 2.3. Sejtalkotók (az eukarióta sejtben)
3. Az egyed szerveződési szintje
  - 3.1. Nem sejtes rendszerek
  - 3.2. Sejtes rendszerek
  - 3.3. Többsejtű eukarióták
  - 3.4. Szövetek, szervek, szervrendszerek, testtájak
4. Az emberi szervezet
  - 4.1. Homeosztázis, rendszerszemlélet
  - 4.2. Kültakaró
  - 4.3. A mozgás
  - 4.4. A táplálkozás
  - 4.5. A légzés
  - 4.6. Az anyagszállítás
  - 4.7. A kiválasztás
  - 4.8. A szabályozás
  - 4.9. Szaporodás és egyedfejlődés
5. Egyed feletti szerveződési szintek
  - 5.1. Populáció
  - 5.2. Életközösségek (élőhelytípusok)
  - 5.3. Bioszféra
  - 5.4. Ökoszisztéma
  - 5.5. Környezet- és természetvédelem
  - 5.6. Fenntarthatóság
6. Öröklődés, változékonyság, evolúció
  - 6.1. Molekuláris genetika
  - 6.2. Mendeli genetika
  - 6.3. Evolúció

6.4. A bioszféra evolúciója

14.2.8 Földrajz

1. Tájékozódás a földrajzi térben

1.1. A térkép

1.2. Tájékozódás a térképen és a térképpel

1.3. Távérzékelés és térinformatika

2. Tájékozódás a kozmikus térben és az időben

2.1. A Világegyetem

2.2. A Nap és kísérői

2.3. A Föld és mozgásai

2.4. Az űrkutatás

3. A geoszférák földrajza

3.1. A kőzetburok földrajza

3.2. A levegőburok földrajza

3.3. A vízburok földrajza

4. A geoszférák kölcsönhatásai, a földrajzi övezetesség

4.1. A földfelszín formálódása

4.2. A külső erők felszínformáló tevékenysége

4.3. A talaj

4.4. A geoszférák közötti kapcsolatok

4.5. A szoláris és a valódi éghajlati övezetek

4.6. A vízszintes földrajzi övezetesség

4.7. A függőleges földrajzi övezetesség

4.8. A geoszférák fejlődése a múltban, földtörténet

5. Átalakuló települések, eltérő demográfiai problémák a 21. században

5.1. A népesség földrajzi jellemzői

5.2. Településtípusok, urbanizáció

6. A nemzetgazdaságtól a globális világgazdaságig

6.1. A nemzetgazdaságok és a világgazdaság

6.2. Integrációs folyamatok

6.3. A globalizáció

6.4. A monetáris világ

7. Magyarország – helyünk a Kárpát-medencében és Európában

7.1. A Kárpát-medence természet- és társadalomföldrajzi sajátosságai

- 7.2. Magyarország természeti adottságai
- 7.3. Magyarország társadalmi jellemzői
- 7.4. A hazai gazdasági fejlődés jellemzői
- 7.5. Hazánk tájainak eltérő természeti és társadalmi-gazdasági képe
- 7.6. A magyarországi régiók földrajzi jellemzői
- 7.7. Természeti, kulturális és történelmi értékek védelme
- 7.8. Magyarország környezeti állapota
- 7.9. Az országhatárokon átívelő kapcsolatok
- 8. Európa földrajza
  - 8.1. Európa általános természetföldrajzi képe
  - 8.2. Európa általános társadalomföldrajzi képe
  - 8.3. Az Európai Unió
  - 8.4. Európa regionális földrajza
- 9. Az Európán kívüli kontinensek földrajza
  - 9.1. A kontinensek általános természet- és társadalomföldrajzi képe
  - 9.2. Ázsia földrajza
  - 9.3. Ausztrália és Óceánia földrajza
  - 9.4. A sarkvidékek földrajza
  - 9.5. Afrika földrajza
  - 9.6. Amerika földrajza
- 10. Helyi problémák, globális kihívások, a fenntartható jövő dilemmái
  - 10.1. A globálissá váló környezetszennyezés és következményei
  - 10.2. Demográfiai és urbanizációs problémák
  - 10.3. Élelmezés és egészség
  - 10.4. A mind nagyobb méretű fogyasztás és a gazdasági növekedés következményei
  - 10.5. A környezet- és a természetvédelem feladatai, a globális béke fenntartása

14.2.9 Ének-zene

1. Reprodukálás

1.1. Éneklés

1.1.1. Népzene

1.1.2. Műzene

Középkor, Reneszánsz, Barokk, Bécsi klasszika, Romantika, A 19-20. század fordulója, 20. századi és kortárs zene

1.1.3. Zeneelmélet

1.1.4. Lapról olvasás

1.2. Műelemzés

1.2.1. Népzene

1.2.2. Műzene

Középkor, Reneszánsz, Barokk, Bécsi klasszika, Romantika, 20. századi és kortárs zene

2. Befogadás

2.1. Zenetörténet

2.1.1. Népzene

2.1.2. Műzene

Középkor, Reneszánsz, Barokk, Bécsi klasszika, Romantika, A 19-20. század fordulója, 20. századi és kortárs zene

2.2. Zenefelismerés

2.2.1. Műzene - művek

2.2.2. Népzene

2.2.3. Műzene - hangszerek

2.3. Zeneelmélet

2.4. Dallamírás

3. Zenei alkotótevékenység

3.1. Dallamalkotás

14.2.10 Vizuális kultúra

1. ALKOTÁS

1.1. Vizuális eszközök

1.1.1. Vizuális nyelv

1.1.2. A vizuális nyelv alapelemei

1.1.3. A vizuális nyelvi elemek viszonyai

1.1.4. Technikák

1.1.5. Rajzolás

- Festés

- Kollázs

- Nyomtatás

1.1.6. Makettezés, modellezés

1.1.7. Plasztika

1.1.8. Digitális képalkotás

1.2. Tevékenységszintek

- 1.2.1. Ábrázolás, látványértelmezés
- 1.2.2. Formaértelmezés
- 1.2.3. Térértelmezés
- 1.2.4. Színértelmezés
- 1.2.5. Mozgásértelmezés
- 1.2.6. Megjelenítés, közlés, kifejezés, alkotás
- 1.2.7. Térviszonyok, kompozíció
- 1.2.8. Érzelmek
- 1.2.9. Folyamat, mozgás, idő
- 1.2.10. Kép és szöveg
- 1.2.11. Vizuális információ
- 1.2.12. Tárgyak és környezet

2. BEFOGADÁS

- 2.1. Vizuális eszközök
  - 2.1.1. Megjelenítés sajátosságai
  - 2.1.2. Vizuális nyelvi elemek
  - 2.1.3. Térábrázolási módok
  - 2.1.4. Vizuális minőségek Vizuális minőségek (pl. tónus/szín; alak/forma; textúra/faktúra/struktúra) differenciált megkülönböztetése szöveges közlésekben is (pl. leírás, elemzés, összehasonlítás).
  - 2.1.5. Vizuális minőségek
  - 2.1.6. Látványértelmezés
  - 2.1.7. Kontraszt, harmónia
  - 2.1.8. Kontextus
  - 2.1.9. Technikák
- 2.2. Tevékenységterületek
  - 2.2.1. Vizuális kommunikáció
  - 2.2.2. Folyamat, mozgás, idő
  - 2.2.3. Kép és szöveg
  - 2.2.4. Vizuális információ
  - 2.2.5. Tömegkommunikáció
  - 2.2.6. Médiakategóriák
  - 2.2.7. Fotó, mozgókép
  - 2.2.8. Tárgy- és környezetkultúra
  - 2.2.9. Forma- és funkcióelemzés
  - 2.2.10. Tervezési folyamat

- Kézműves és ipari tárgy-kultúra
- Népművészet
- 2.2.11. Kifejezés és képzőművészet
- 2.2.12. Művészeti ágak
- 2.2.13. Műfajok
- 2.2.14. Művészettörténeti korszakok, stíluskorszakok
- 2.2.15. Stílusjegyek
- 2.2.16. Alkotások és alkotók
- 2.2.17. Műelemző módszerek
- 2.2.18. A mű tárgyi és kulturális környezete

14.2.11 Digitális kultúra

1. Szövegszerkesztés
  2. Számítógépes grafika és képszerkesztés
  3. Bemutatókészítés
  4. Táblázatkezelés
  5. Adatbázis-kezelés
  6. Publikálás a világhálón
  7. Algoritmizálás, adatmodellezés
  8. A programozás eszközei
- Egy programozási feladat megoldása a választott programozási nyelven

14.2.12 Testnevelés

Elméleti ismeretek:

1. Az olimpiai mozgalom létrejötte, célja, feladatai; magyar sportsikerek
2. A harmonikus testi fejlődés
3. A testmozgás, a sport szerepe az egészségtudatos magatartás kialakításában és a személyiség fejlesztésében
4. A motoros képességek szerepe a teljesítményben
5. Gimnasztikai ismeretek
6. Atlétika
7. Torna
8. Zenés-táncos mozgásformák
9. Küzdősportok, önvédelem
10. Úszás

11. Testnevelési és sportjátékok
12. Alternatív környezetben űzhető sportok és mozgásformák

Gyakorlati ismeretek:

1. Gimnasztika
2. Atlétika
- 2.1 Futások
- 2.2 Ugrások
- 2.3 Dobások
3. Torna
- 3.1. Talajtorna
- 3.2. Szekrényugrás
- 3.3. Felemáskorlát
- 3.4 Gerenda
- 3.5 Ritmikus gimnasztika
- 3.6 Gyűrű
- 3.7 Nyújtó
- 3.8 Korlát
- 3.9 Aerobik
4. Küzdősportok, önvédelem
5. Úszás
6. Testnevelési- és sportjátékok
- 6.1. Kézilabdázás
- 6.2. Kosárlabdázás
- 6.3. Labdarúgás
- 6.4. Röplabdázás

14.2.13 Mozgóképkultúra és médiaismeret

1. A mozgóképi közlés mód és kifejezőeszközök
- 1.1 A képrögzítés és mozgásábrázolás alapjai és jellemzői, a technikai képalkotás és a mozgóképi történetmesélés előtörténete
- 1.2 A technikai kép jellemzői
- 1.3 A látvány mozgóképi megszervezése
- 1.4 Szerepjáték
- 1.5 Montázs
- 1.6 Mozgóképi elbeszélés

- 1.7 A mozgóképi alkotások rendszerezése
- 1.8 A valóság ábrázolásához való viszony
- 1.9 Cselekményelemzés
- 1.10 A mozgóképi szövegek jelentése
- 1.11 Egyszerű mozgóképi vagy médiaszövegek megszerkesztése
2. Mozgóképi kultúra és tömegkultúra
  - 2.1 A filmkultúra kettőssége
  - 2.2 Műfaji jellemzők
  - 2.3 Intertextualitás, sorozatelv
  - 2.4 A sztár
  - 2.5 A befogadást befolyásoló tényezők a tömegkultúrában
  - 2.6 Reklám
  - 2.7 Show-műsorok
  - 2.8 Televíziós filmsorozatok
  - 2.9 Számítógépes játék
3. A magyar filmtörténet és a filmművészet
  - 3.1 Korstílusok
  - 3.2 A filmtörténet
  - 3.3 A némafilmművészet
  - 3.4 A hangosfilmművészet kialakulása, A magyar film a második világháború előtt
  - 3.5 A modern film
  - 3.6 Az új magyar film a második világháborútól a rendszerváltásig
  - 3.7 A kortárs magyar film
  - 3.8 A film helye a nemzeti kultúrában
4. Médiaismeret – alapfogalmak; a média társadalmi szerepe, használata; intézmények és szabályozás
  - 4.1 A média fogalma és társadalmi szerepe
  - 4.2 Mediatizált információforrások használata
  - 4.3 A társadalmi nyilvánosság
  - 4.4 A valóság sztereotip és torzított megjelenítése a médiában
  - 4.5 A média és az életmód
  - 4.6 A médiaszöveg mint termék
  - 4.7 Intertextualitás, sorozatelv
5. Tudatos médiahasználat
  - 5.1 Új médiatechnológiák

- 5.2 Online média használata
- 5.3 A befogadást befolyásoló tényezők
- 6. Médiainstítúciók és médiaszabályozás
- 6.1 Hírműsorok
- 6.2 A médiaipar intézményei
- 6.3 A médiaipar ellenőrzése

14.2.14 Gazdasági ismeretek

1. A közgazdaságtan alapfogalmai, főbb kérdései, vizsgálódási módszerei
2. A piaci mechanizmus alapvető elemei, működése, a piacgazdaság jellemzői
3. A pénz kialakulása és funkciói
4. A fogyasztó mint a gazdaság egyik kulcsszereplője, döntési mechanizmusai, illetve a fogyasztói magatartás elemzése
5. A fogyasztói magatartást befolyásoló tényezők
6. A vállalkozások fogalma, célrendszere, vállalkozási formák
7. A termelés erőforrásai és felhasználási lehetőségeik
8. Piaci formák és jellemzőik. A racionális vállalkozói magatartás különböző piaci viszonyok között
9. A vállalkozás finanszírozása, működését és vagyoni helyzetét befolyásoló tényezők. A tőkepiac
10. A piaci mechanizmus működési zavarai
11. A munka mint termelési tényező a gazdálkodás folyamatában
12. A makrogazdaság szereplői és a makrojövedelem keletkezése
13. A modern pénz teremtése és a pénzpiac
14. A munkapiac és a munkanélküliség problémájának elemzése
15. Az állam gazdasági szerepvállalásának megjelenése, oka, fejlődési szakaszai, a gazdasági válságok
16. Költségvetés politika jellemzői
17. Az infláció és a monetáris gazdaságpolitika jellemzői
18. A nemzetgazdaság külgazdasági kapcsolatai
19. Aktuális gazdasági problémák és megoldási alternatívák
20. A globalizáció

14.2.15 Állampolgári ismeretek

1. A család, a családi szocializáció
2. A család gazdálkodása és pénzügyei

3. Szabadság és felelősség; jogok és kötelezettségek, a társadalmi felelősségvállalás
4. Nemzet, nemzettudat; lokálpatriotizmus, hazafiság, honvédelem
5. A magyar állam intézményei
6. Az állam gazdasági szerepvállalása
7. A mindennapi ügyintézés területei és megszervezése
8. Fogyasztóvédelem, környezet- és természetvédelem
9. Bankrendszer, hitelfelvétel
10. Vállalkozás és vállalat

15 ÉRTÉKELÉS ÉS MOTIVÁCIÓ

Minden emberi tevékenység természetes velejárója a visszajelzés igénye. Diáknak, tanárnak, szülőnek, iskolának stb. tudnia kell, hol tart, milyen minőséget képviselünk, min kell változtatnia, merre tart, mit szeretne elérni. Mindezekre a kérdésekre az értékelés ad választ. Ennek folyamatosnak kell lennie, szervesen kell illeszkednie minden iskolai munkafolyamatba. Lényegében a tanítási-tanulási folyamat állandó figyeléséről, nyomon követéséről, megerősítéséről, illetve a jobbitására irányuló törekvésekről van szó.

Az értékelés elsősorban a motiváció eszköze.

15.1 A tanulók értékelése

Az értékelés alapelvei:

- személyre szóló legyen;
- fejlesztő, ösztönző legyen;
- ne legyen megtorló;
- biztosítson folyamatosságot;
- intézményi (munkaközösségi) követelményrendszerre épüljön;
- biztosítsuk a szóbeli és írásbeli értékelés egészséges arányát;
- legyen tárgyyszerű (mik az erősségek és a gyengeségek, hogyan lehetséges a javítás);
- félelemmentes légkörben történjen!

Az osztályok eredményeit félévenként összehasonlítjuk, dokumentáljuk. A változásokat más osztályokhoz mérten, intézményi összefüggés keretén belül értékeljük. Lehetőség van egy osztálynak az előző eredményeivel való összehasonlítására is.

Ebben a komplex értékelésben szerepelnek:

- a tanulmányi átlagok;

- a magatartás és szorgalom átlagok;
- a hiányzások;
- az elismerések;
- a nyelvvizsgák száma;
- korrelációk;
- trendek.

Az értékelési eljárást standardizáltuk és egy programcsomagban rögzítettük.

Ahhoz, hogy alapelveink megvalósulhassanak, a tanév elején az egyes tantárgyak követelményeit világosan meg kell fogalmaznunk és a tanulók tudomására hoznunk. Az egyes tantárgyak egységes intézményi követelményrendszerét minden tanár köteles betartani.

Az értékelés formái

- diagnosztikus értékelés célja a helyzetfelmérés - év elején a szintfelmérők
- fejlesztő értékelés célja az információgyűjtés, tanulási nehézségek feltárása, lehetősége a korrekcióra – év közben az írásbeli, szóbeli feleletek, röpdolgozatok
- szummatív értékelés célja a nevelésioktatási folyamat egy szakaszának lezárásakor a „szakasz” tudásanyagának elsajátítása - témazáró dolgozatok, országos mérések, vizsgák, projektek

Személyes, szóbeli értékelés történik:

- a tanítási órákon, ahol a tanár folyamatosan megerősít, korrigál, segít, tanácsot ad;
- a tanórán kívüli foglalkozásokon;
- a szaktanárok által az évközi érdemjegyek és az osztályzatok megállapításakor;
- a fogadóórákon;
- a szülői értekezleteken az osztályfőnök által (az osztályfőnök az osztályban tanító tanárok véleményét is közvetíti);
- az osztályfőnök által a magatartás és szorgalom jegyek kapcsán;
- az intézmény által szervezett programok értékelésekor (kirándulás, színházlátogatás, iskolai műsorok, vetélkedők stb. kapcsán);
- az igazgató vagy igazgatóhelyettesek által (kiemelkedő eredmények, illetve fegyelmi vétéségek kapcsán).

Írásbeli értékelés:

- a szaktanárok dolgozatokra írott véleményei;
- a szaktanár vagy az osztályfőnök beírásai (dicséretes, elmarasztalások), kiemelkedő teljesítmények, illetve magatartási problémák esetén;
- tantárgyi dicséretes beírása a bizonyítványba, az elektronikus naplóba és az anyakönyvbe;

- külső felkérésre (gyermekvédelem, rendőrség, bíróság, pályázatok stb.) készített minősítések, vélemények.

Értékelés és minősítés

A szaktanárok minden tanév első óráján a tantárgy követelményrendszere mellett ismertetik értékelési rendszerüket, a hiányzások és mulasztások következményeit, a pótlási és javítási lehetőségeket. (Az ismertetésről feljegyzést kell készíteni. Pl.: lejegyzés a füzetbe- A szaktanárok a tanulók teljesítményét tanév közben érdemjegyekkel értékelik, félévkor és a tanév végén osztályzatokkal minősítik.

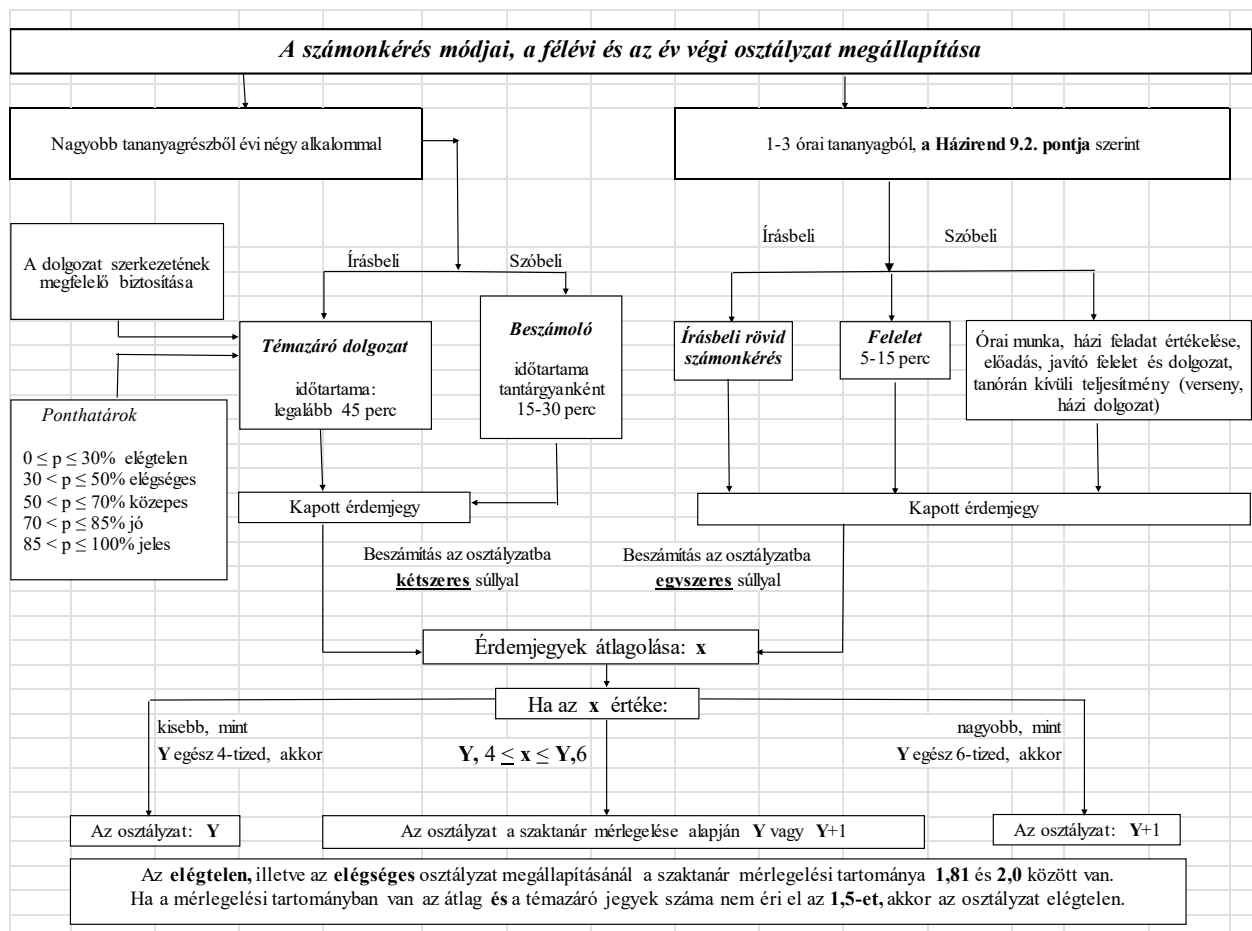
A pedagógusok a tanulók munkáját a számonkérést követően – a lehető leghamarabb – értékelik, az érdemjegyet a tanulóval közlik, és a naplóba 3 munkanapon belül beírják.

Az érdemjegyekről a tanulót és szülőjét az elektronikus napló, az osztályzatról félévkor értesítő, év végén bizonyítvány útján tájékoztatjuk.

A tanulói értékeléssel, osztályozással és a témazáró dolgozatokkal kapcsolatos tudnivalókat a Házi rend 9. (Értékelés) fejezetében részletezzük.

15.2 A számonkérés módjai, a félévi és az év végi osztályozás eljárásai

A következő folyamatábrában összefoglaltuk a tantárgyi osztályozás szabályait.

Az értékelés nyilvános fórumai:

- házi versenyek, vetélkedők;
- bemutató órák;
- évfolyamvizsga, szóbeli érettségi vizsga;
- speciális tantárgyi mérések külső, illetve belső szervezésben;
- értékelés az egész diákközösség előtt (tanévzáró, tanévnyitó ünnepélyek, iskolai rendezvények...);
- értékelés a nevelőtestület előtt (tantestületi értekezletek, iskolai események);
- szakköri, osztály vagy egyéb produktumok kiállítása, bemutatók.

15.3 A vizsgák értékelése

Az évközi vizsgák részletes szabályozása a Házirend 2. mellékletében (Vizsgaszabályzat) található meg, az érettségi vizsgát 100/1997. (VI.13.) Korm. rendelet szabályozza. Az érettségi vizsga követelményeit a rendelet 2. számú melléklet Második része tartalmazza.

Az osztályozó, javító-, pótló- stb. vizsgák, beszámolók időpontját az éves munkaterv tartalmazza.

A különbözőzeti vizsgáknál a helyi tanterv követelményei a mérvadóak.

A választható érettségi vizsgatárgyak megnevezését, amelyekből az intézmény közép- vagy emelt szintű érettségi vizsgára való felkészítést kötelezően vállalja, továbbá annak meghatározását, hogy a tanulók milyen helyi tantervi követelmények teljesítése mellett melyik választható érettségi vizsgatárgyból tehetnek érettségi vizsgát, valamint az egyes érettségi vizsgatárgyakból a középszintű érettségi vizsga témaköreit, a Pedagógiai Program 2. rész 14. fejezetében helyeztük el.

Az iskolánkba jelentkező tanulók központi felvételi vizsgát tesznek.

15.3.1 Javító-, pótló, osztályozó vizsga értékelése

Osztályzatok megállapítása egész éves vizsga alapján:

- A vizsgán szerorzhető maximális pontszám 100 pont.

<i>Osztályzat</i>	<i>Elért pontszám</i>
Elégtelen (1)	$0 \leq p1 \leq 30$
Elégséges (2)	$30 < p1 \leq 50$
Közepes (3)	$50 < p1 \leq 70$
Jó (4)	$70 < p1 \leq 85$
Jeles (5)	$85 < p1 \leq 100$

Osztályzatok megállapítása két féléves vizsga alapján:

- A vizsgán szerorzhető maximális pontszám félévente 100 pont, összesen 200 pont.

	<i>Első félév (p1)</i>	<i>Második félév (p2)</i>	<i>Év végi osztályzat</i>
<i>Maximum pontszám</i>	100	100	<i>Félévi pontszámok összege 200</i>
<i>Osztályzat</i>	<i>Első félév pontszáma</i>	<i>Második félév pontszáma</i>	<i>Év végi összes pontszám</i>
<i>Elégtelen (1)</i>	$0 \leq p1 \leq 30$	$0 < p2 \leq 30$	$0 \leq (p1+p2) \leq 60$
<i>Elégséges (2)</i>	$30 < p1 \leq 50$	$30 < p2 \leq 50$	$60 < (p1+p2) \leq 100$
<i>Közepes (3)</i>	$50 < p1 \leq 70$	$50 < p2 \leq 70$	$100 < (p1+p2) \leq 140$
<i>Jó (4)</i>	$70 < p1 \leq 85$	$70 < p2 \leq 85$	$140 < (p1+p2) \leq 170$
<i>Jeles (5)</i>	$85 < p1 \leq 100$	$85 < p2 \leq 100$	$170 < (p1+p2) \leq 200$

p1 – az első félév pontszáma

p2 – a második félév pontszáma

- Ha valamely félév félévi osztályzatát a tanuló nem osztályozó vizsgán szerezte, hanem a szerzett érdemjegyei alapján kapta, akkor az év végi osztályzat megállapításakor az érintett félév érdemjegyeit pontszámmá alakítjuk át, és a továbbiakban így vesszük figyelembe.
- Az átalakított pontszám értéke: a félév alatt szerzett érdemjegyek súlyozott átlaga (két tizedes jegy) szorozva 20-szal, amennyiben a tanulmányi átlag legalább 1,81. Az 1,81-es tanulmányi átlag alatt pontszám nem jár. (A pontszám kiszámításánál csak az érdemjegyeket kell figyelembe venni, a félévi osztályzatot nem.)
- Az előrehozott érettségi vizsgát tevők osztályozóvizsgáján szerzett érdemjegyek az év végi osztályzat megállapításánál témazáró jegyek számítanak.

15.3.2 Az évfolyam vizsga értékelése

- Az értékelés a Házirendben megfogalmazott elvek és ponthatárok szerint történik. Figyelembe kell venni továbbá az Érettségi Vizsgaszabályzat azon pontját, amely az elégséges osztályzat feltételeként a vizsgarészek minimális teljesítését írja elő.
- A vizsgákon szerzett érdemjegyek az év végi osztályzat megállapításánál témazáró jegyek számítanak.
- Az elbírálás szempontjai:
  - a tanuló tantárgyi felkészültsége, tudásának mélysége,
  - a felelet logikai felépítettsége, a lényeglátás szintje,
  - a diák fogalmazásmódja, stílusa, beszédének érthetősége.

15.3.3 Az érettségi vizsga

Az érettségi vizsga állami vizsga, melyet magasabb rendű jogszabályok alapján, országosan egységes vizsgakövetelmények szerint kell megtartani. A vizsga szabályairól az érettségi vizsgát megelőző időszakban az iskolavezetés tart tájékoztatót.

15.4 A magatartás és a szorgalom értékelése

15.4.1 A magatartás minősítésének szempontjai

A tanuló órai viselkedése:

- fegyelmezettség, azaz mennyiben segíti, illetve zavarja az órai munkát,
- az órai munka segítése.

A tanuló viszonya az intézmény Házi rendjében kinyilvánított céljaihoz, értékeihez:

- mennyiben viszi előre, illetve hátráltatja az intézmény megfogalmazott és kinyilvánított céljainak, értékeinek megvalósulását.
- hiányzás, késés.

A tanuló viselkedése társaival és a felnőttekkel:

- becsületesség,
- együttműködés, segítőkészség,
- mások méltóságának tisztelete (udvariasság, tisztelet).

A tanuló és a közjó kapcsolata (munkálkodás a közjó érdekében):

- tisztségviselés,
- az osztály közös munkájában való részvétel,
- az intézmény közös munkájában való részvétel,
- kiemelkedő egyéni teljesítmény – az intézmény jó hírének gyarapítása (tanulmányi, művészeti, sport stb.).

A tanuló és a tanulás:

- kötelességtudat mértéke,
- munkaszeretete,
- önmaga képességei kibontakoztatásának mértéke,
- munkabírása, a tanuláshoz való pozitív attitűdje.

A közvagyon védelme:

- közös értékeink megőrzése.

A fegyelmi intézkedések és az igazolatlan mulasztások befolyásolják a magatartás értékelését.

Útmutató, ajánlás a magatartás osztályzatok megállapításához

<i>Szempont</i>	<i>Példás</i>	<i>Jó</i>	<i>Változó</i>	<i>Rossz</i>
<i>Órai viselkedés</i>	fegyelmezett, az órai munkát segíti	fegyelmezett, az órát nem zavarja	olykor fegyelmezetlen, akadályozza az órai munkát	az órát rendszeresen zavarja, a haladást sokszor gátolja
<i>A tanuló viszonya az intézmény Házi rendjében ki nyilvánított céljaihoz, értékeihez</i>	betartja, azonosul vele, kezdeményező, társaira ösztönző hatású	törekszik betartani, kisebb hiányossággal azonosul vele	többször megszegi, de súlyos vétséget nem követ el, közömbös, ingadozó	sokszor, olykor súlyosan megszegi, szembeszegül, másokat is arra biztat
<i>Viselkedése társával, a felnőttekkel</i>	kifogástalan, udvarias, barátságos, őszinte, derűs, együttműködő	általában megfelelő, tiszteletben tartja a másikat, társainak esetenként segít	egyes esetekben udvariatlan, tiszteltlen, általában közömbös, de társainak nem okoz bajt	durva, goromba, inkább árt mint használ másoknak
<i>Munkálkodás a közjó érdekében, hatása a közösségre</i>	pozitív, szívesen és rendszeresen vesz részt a feladatokban, másokat is mozgósít	megbízásait teljesíti, ritkán kezdeményez, ritkán aktív	többször elzárkózik, de nem árt	elzárkózik, ellenáll, negatív, romboló
<i>A tanuló és a tanulás</i>	megbízható, képességeit igyekszik maximálisan kibontakoztatni, kötelességtudó, rendszeres	ritkán teljesít képességei alatt, rendszeressége csak néha ingadozó	többször képességei alatt teljesít, nem rendszeres	képességei alatt teljesít, megbízhatatlan, a tanulást nem tartja feladatának
<i>A közvagyon védelme</i>	vigyáz a közös vagyona		gondatlanságból, fegyelmezetlenségből kárt okoz	tudatosan kárt okoz

A tantárgyi bukás kizáró oka a példás magatartási minősítésnek.

A fegyelmi intézkedések és az igazolatlan hiányzások befolyásolják az osztályzatot, a fenti ajánlást felülbírálják. *Lásd a Házi rend 8.7., A mulasztás következményei és a 14.1. Fegyelmi intézkedések fejezetét.*

A fegyelmi eljárás során büntetésben részesített tanuló magatartási minősítése: rossz.

15.4.2 A szorgalom minősítésének szempontjai

A tanórákra való felkészülés mértéke, rendszeressége, megbízhatósága.

A részvétel mértéke a tanórai munkában.

Egyéb tanulmányi, kulturális feladatok vállalása (előadás, verseny, egyéb).

A szempontokat módosíthatják az egyéni adottságok és az ösztönzést szolgáló pedagógiai szempontok.

Útmutató, ajánlás a szorgalmi osztályzatok megállapításához

<i>Szempont</i>	<i>Példás</i>	<i>Jó</i>	<i>Változó</i>	<i>Hanyag</i>
<i>Eredményei képességéhez képest</i>	jók	megfelelők	esetenként rosszabbak	rosszabbak
<i>Munkavégzése, felkészülésének mértéke</i>	kitartó, pontos megbízható, önálló, minden órára rendszeresen és megbízhatóan készül	rendszeres, ösztönzésre dolgozik	rendszeretlen, önállótlán	megbízhatatlan, feladatait nem végzi el
<i>Részvétel az órai munkán</i>	rendszeresen segít az órán	esetenként segít az órán	passzív	közönyös
<i>Többlet feladatot vállal</i>	igen	keveset	ritkán	nem
<i>Tanórán kívüli érdeklődése</i>	1-1 területen gyakran	előfordul	ritkán	nem érdeklődik

A bukás kizáró oka a példás szorgalmi minősítésnek.

A két vagy több tantárgyi bukás esetén a szorgalom minősítése változónál jobb nem lehet.

15.5 A kiemelkedő teljesítmények jutalmazása

A jutalmazás alapja:

- a kimagasló tanulmányi eredmény;
- a jó tanulmányi eredmény és egy vagy több tantárgyból kimagasló teljesítmény;
- a közösségért végzett tevékenység;
- a diákkörökben, öntevékeny művészeti csoportokban kiemelkedő színvonalú szereplés;
- a kiemelkedő sportteljesítmény;
- minden olyan tevékenység, ami az intézmény hírnevét öregbíti.

A jutalmazás formái:

- írásbeli, szaktanári illetve osztályfőnöki dicséret;
- igazgatói, írásbeli dicséret;
- kiemelkedő, osztályszintű tanulmányi, sport, és közösségi munkáért – a DÖK pontverseny szabályzata alapján – tanítás nélküli munkanap biztosítása az osztálynak;
- az egész tanévben végzett kiemelkedő munkáért a bizonyítványba beírt tantárgyi dicséret;
- a négy (öt, hat) éves kiemelkedő munkáért a SIGNUM LAUDIS érem adományozása a házirend szerint;
- „Jó tanuló – jó sportoló” cím;
- egyéb egyéni és csoportos jutalmak.

A kiemelkedő teljesítmények elismerése az intézmény közössége előtt (hangosbemondón keresztül, iskolagyűlésen, ballagáson, évfázón, évnnyitón stb.) történik.

15.6 A tanulók fizikai állapotának és edzettségének vizsgálata

A 12-18 éves tanulók fizikai állapotának és edzettségének felmérését az Nkt 44/B.§ (1) valamint a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 81. § alapján, Nemzeti Egységes Tanulói Fittségi Teszt (a továbbiakban: NETFIT) eljárás szerint végezzük.

A tesztek a tanév végén, április-május hónapban végezzük.

Az egyéni fejlődés mértékének megállapítása négy fittségi profil, különböző fittségi tesztek alapján történik:

- testösszetétel és tápláltsági profil (testtömeg-, testmagasság-, testzsírszázalék-mérése);
- aerob fittségi (állóképességi) profil (állóképességi ingafutás teszt, 20 méter vagy 15 méter, aerob kapacitás);
- vázizomzat fittségi profil (ütemezett hasizom-, törzsemelés-, ütemezett fekvőtámasz-, kézi szorítóerő mérése, helyből távolugrás teszt);
- hajlékonysági profil (hajlékonysági teszt).

A tanulók önmagukhoz mért fejlődésének megállapításához iránymutató teljesítményértékek (országos standardok) állnak rendelkezésre.

16 A MAGATARTÁS ÉS A SZORGALOM MINŐSÍTÉSI RENDSZERE

Alapelvek

A magatartás és szorgalom értékelésekor kiemelt fontosságúnak tartjuk az alábbiakat:

- Segítse az intézmény nevelési és oktatási céljainak elérését;
- segítse a tanuló önismeretének fejlődését, adjon lehetőséget az önnevelésre is;
- az értékelés általában a tanuló iskolai tevékenységére vonatkozzon;
- mindig legyen személyre szabott!
- Az osztályzat megállapítása az ajánlásokban szereplő összetevők összegző értékelésével történik;
- az egyes osztályokban – ha ezt előre bejelentjük – az összetevők különböző súlyozására is lehetőség van.

A magatartás és szorgalom értékelésének módja

A tanulók magatartását és szorgalmát félévkor és év végén osztályzattal minősítjük.

Az osztályfőnök összegzi az osztály-diákbizottság és a szaktanárok javaslatait. Lényeges különbségek esetén az osztályfőnöki óra keretében (különösen problémás esetekben az osztályban tanító tanárok megbeszélésén) további egyeztetést végez.

Javaslatát az osztályozó konferencián ismerteti. A végleges döntést – egyszerű szótöbbséggel – a tantestület hozza meg. Azonos szavazat esetén az osztályfőnök szavazata dönt.

Az év végi minősítés az egész tanévre szól.

16.1 A magatartás minősítésének szempontjai

A tanuló órai viselkedése

- fegyelmezettség, azaz mennyiben segíti, illetve zavarja az órai munkát;
- az órai munka segítése.

A tanuló viszonya az intézmény Házirendjében kinyilvánított céljaihoz, értékeihez

- iskolai magatartás, azaz mennyiben viszi előre, illetve hátráltatja az intézmény megfogalmazott és kinyilvánított céljainak, értékeinek megvalósulását;
- hiányzás, késés.

A tanuló viselkedése társaival és a felnőttekkel

- becsületesség;
- együttműködés, segítőkészség;
- mások méltóságának tisztelete (udvariasság, tisztelet).

A tanuló és a közjó kapcsolata (munkálkodás a közjó érdekében)

- tisztségviselés;
- az osztály közös munkájában való részvétel;
- az intézmény közös munkájában való részvétel;
- kiemelkedő egyéni teljesítmény – az intézmény jó hírének gyarapítása (tanulmányi, sport, színpad, énekkar stb.).

A tanuló és a tanulás

- a kötelességtudatának mértéke;
- a munka szeretete;
- önmaga képességei kibontakoztatásának mértéke;
- munkabírása, a tanuláshoz való pozitív attitűdje;
- a közvagyon védelme;
- közös értékeink megőrzése.

PÉLDÁS magatartású a diák akkor, ha:

- legfeljebb egy igazolatlan órája van;
- vigyáz az intézmény állagára, eszközeire;
- órai viselkedésével segíti az órai munkát;
- iskolai viselkedése összhangban áll az intézmény megfogalmazott elvárásaival;
- figyelmeztetése, rovója nincs, nem dohányzik, nem káromkodik, ebédlöi, folyosói viselkedése rendes;
- tanáraival és az intézmény dolgozóival, társaival udvarias;
- együttműködő szándék jellemzi;
- tanáraival és társaival becsületos és őszinte;
- diáktársaival barátságos és segítőkész;
- részt vállal a közérdeket szolgáló tevékenységek valamelyikéből (pl. tisztséget vállal osztályban, IDB-ben);
- az osztály, az intézmény rendezvényeinek sikerét munkájával segíti;
- kiemelkedő egyéni (tanulmányi, művészeti, sport stb.) teljesítményével növeli az intézmény jó hírét;
- célja, hogy az intézmény kínálta lehetőségekkel élve maximálisan kibontakoztassa képességeit (tanulmányi, művészeti, sport stb.);
- kötelességtudó, és a tanulást fontos feladatának tartja.

A fegyelmi intézkedések, büntetések befolyásolják az osztályzatot, a fenti ajánlást felülbírálják.

A tantárgyi bukás kizáró oka a példás magatartási minősítésnek.

A fegyelmi eljárás során büntetésben részesített tanuló magatartási minősítése: rossz.

16.2 A szorgalom minősítésének szempontjai

- A tanórákra való felkészülés mértéke, rendszeressége, megbízhatósága.
- Részvétel mértéke a tanórai munkában.
- Egyéb tanulmányi, kulturális feladatok vállalása (előadás, verseny stb.).

A szempontokat módosíthatják az egyéni adottságok és az ösztönzést szolgáló pedagógiai szempontok.

PÉLDÁS szorgalmú az a diák, aki:

- minden órára rendszeresen és megbízhatóan készül;
- az órai munkát felkészültségével segíti;
- felkérésre vagy önként vállal a kötelező feladatain túl is tanulmányi, kulturális feladatokat (verseny, előadás, egyéb).

A bukás kizáró oka a példás szorgalmi minősítésnek.

A két vagy több tantárgyi bukás esetén a szorgalom minősítése változónál jobb nem lehet.

17 A CSOPORTBONTÁSOK ÉS AZ EGYÉB FOGLALKOZÁSOK SZERVEZÉSÉNEK ELVEI

A kezdő évfolyamokon a testnevelés, az idegen nyelv, a digitális kultúra, a matematika, a magyar nyelv és egyes természettudományos tantárgyak oktatása csoportbontásban történik. A bontáskor célunk homogénebb csoportok létrehozása, amivel az ismereteket elmélyíthetjük. Több idő jut a kommunikációs készségek fejlesztésére és a tanulók tudásának megalapozására is.

Az idegen nyelv oktatása során a csoportok kialakítása – lehetőség szerint – nyelvi tudásszint alapján történik.

A tanulók a 11. és 12. évfolyamon emelt és középszintű érettségi vizsgára felkészítő tantárgyak közül választhatnak. Az igények (tantárgy, szint) felmérésére a 10. és a 11. osztályban kerül sor.

A minimum csoportlétszám a nyelvi és fakultációs bontásnál minimum 8 fő, az érettségi vizsgára történő felkészítésnél a fakultációs természettudományos tantárgyak csoportjainál rendkívüli esetben 4-5 fő, egyéb csoportoknál minimum 14 fő.

A szabadon választható tantárgyak esetében diákjainknak lehetőséget adunk, hogy megjelöljék, melyik pedagógusnál szeretnék tanulmányaikat folytatni. Amennyiben a tantárgyfelosztás ezt lehetővé teszi, biztosítjuk a többség által megjelölt pedagógust a kurzus vezetésére. A választásukat a tanulók és a szülők aláírásukkal megerősítik, és tudomásul veszik, hogy az értékelés, a mulasztás, továbbá a magasabb évfolyamra lépés tekintetében a választott tantárgyat úgy kell tekinteni, mintha kötelező tanórai foglalkozás lenne.

A szabadon választott tantárgy egy év során egy alkalommal megváltoztatható.

- A tanuló (kiskorú esetén a szülő) kérvényezi, szülői ellenjegyzéssel a csoport változtatási szándékát az igazgatónál.
- A csoportváltoztatást kérő – szaktanári és osztályfőnöki véleményt figyelembe véve, szükség esetén szintemelő vizsgálóval – a következő tanévtől folytathatja tanulmányait az új csoportban.
- Módosítás csak a minimális csoportlétszám megtartása esetén engedélyezhető.

A választható tantárgyak részletes szabályait a Pedagógiai Program 2. rész 13. fejezete tartalmazza.

18 A GYERMEKEK, TANULÓK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

A társadalmi tendenciák azt mutatják, hogy tanulóink egyre több negatív hatásnak, veszélynek vannak kitéve. Ezért intézményünk kiemelt feladatának tartja a szociálisan hátrányos körülmények között élő tanulók problémáinak kezelését, a tanulók veszélyeztetettségének megelőzését, illetve megszüntetését.

Szociometriai felméréseket készítünk a tanulók valódi körülményeiről a személyiségi jogok megszeménoztetésével.

A rossz anyagi helyzetben levő, a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű diákok segítségének formái:

- tanulmányi kirándulások anyagi támogatása;
- kedvezményes ebéd biztosítása;
- javaslat tétele rendszeres gyermekvédelmi támogatás folyósítására;
- mentálisan sérült tanulók esetén iskolapszichológus tanácsának kikérése, munkájának igénybevétele;
- a tanulók jogainak fokozott védelme;
- az életmódprogram keretében rendszeres felvilágosító munka végzése az osztályfőnök, a szaktanárok és a védőnő segítségével (drog, alkohol, dohányzás és más függőséget okozó szerek);
- rendszeres kapcsolattartás a tanulók szüleivel;
- a veszélyeztetett, illetőleg hátrányos helyzetű tanulók helyzetének figyelemmel kísérése.

Törekszünk arra, hogy minél több pedagógus szerezzon alapos ismereteket a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű diákok segítéséhez.

A fenti feladatokat az igazgató, az osztályfőnök, a pedagógusok egymással, az iskolai védőnővel és amennyiben szükséges a Család- és Gyermejjóléti Központ és Szolgálattal, a Humánszolgáltató Központtal, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatokat ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal együttműködve végzi.

19 AZ OTTHONI FELKÉSZÜLÉSHEZ ELŐÍRT ÍRÁSBELI ÉS SZÓBELI FELADATOK MEGHATÁROZÁSA

A tudás elmélyítése érdekében otthoni feladatokat adunk tanulóinknak.

Az otthoni írásbeli házi feladat kiadásának korlátai:

- Az otthoni tanulási idő (írásbeli és szóbeli feladatok elvégzésének együttes ideje) maximum 20-30 percet vehet igénybe egy tantárgyból.
- A napi felkészülés otthoni ideje nem lehet több 3 óránál.

A tanulókat (versenyre készülők, a tantárgy iránt aktívan érdeklődők) egyéni választásuk, kérésük alapján szorgalmi feladattal segíthetjük, számukra szorgalmi feladatot javasolhatunk.

20 VEGYES ÉS ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

20.1 A Pedagógiai Program értékelése, módosítása

A Pedagógiai Programot szakmai szempontból a munkaközösségek tanév végén értékelik. Indokolt esetben kezdeményezik a Pedagógiai Program, illetve a Helyi Tanterv módosítását.

A Pedagógiai Program módosítását kezdeményezhetik:

- a munkaközösségek;
- az iskolavezetés;
- a DÖK;
- a köznevelésben foglalkoztatottak tanácsa, a szakszervezet, az Intézményi Tanács és a szülői szervezet.

Az intézmény Pedagógiai Programját vagy annak módosítását a jóváhagyást követő tanévtől vezetheti be.

A Helyi Tanterv módosítása a következő tanévtől felmenő rendszerben érvényes.

20.2 Érvényesség

A Pedagógiai Programban leírt pedagógiai alapelvek, az alapelvekből következő feladatok, a tanulói jogviszonnal kapcsolatos rendelkezések, valamint az értékeléssel, ifjúságvédelemmel összefüggő tennivalók a mellékelt helyi tantervek 2024. szeptember 1-től érvénybe lépnek, és minden tanulóra, pedagógusra, oktatást közvetlen segítőre, kiszolgáló személyzetre és szülőre vonatkoznak.

A 2022. szeptember 1-jén hatályba lépett Pedagógiai Program 2024. szeptember 1-jén hatályát veszti.

Az érvénybeléptetett Pedagógiai Program és Helyi Tanterv a visszavonásig érvényes.

20.3 Legitimációs záradék

A Monori József Attila Gimnázium Pedagógiai Programjának véleményezése az alábbiak szerint megtörtént:

Véleményező szervezet	Dátum	Dokumentum iktatószáma
Intézményi Tanács	2024.06.21.	klik032562001/04275-3/2024.
Szülői szervezet	2024.06.21.	klik032562001/04275-5/2024.
Diákönkormányzat	2024.06.21.	klik032562001/04275-6/2024.

20.4 Jóváhagyási záradék

A Monori József Attila Gimnázium Pedagógiai Programját a Monori Tankerületi Központ Szervezeti és Működési Szabályzatának 5. § (2a) pontjában biztosított hatáskörömben eljárva az Nkt. 83. § (2) g) pontja alapján jóváhagyom.

Monor, időbélyegző szerint

dr Hrutkáné Molnár Monika
tankerületi igazgató